

Leto XIX. Štev. 101
 DIREKTOR BORBE
 VLAJKO BEGOVIC
 GLAVNI IN ODGOVORNI
 UREDNIK
 MIROSLAV VITOROVIC
 UREJA UREDNIŠKI ODBOR
 List izhaja vsak dan razen
 petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

GLASILO ZVEZE
 KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
 USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
 1934 • MED NARODNOOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZHA-
 JALA KOT 14-DNEVNIK IN
 TEDNIK. OD OSVOBODITVE
 DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
 NIK, NATO PA KOT TEDNIK
 • OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
 KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

AZIJSKA KONFERENCA V ŽENEVI

Takoj so se sporazumeli o načinu dela

Po uspešno opravljenih uvodnih formalnostih mnogi delegati in opazovalci sodijo, da se bo konferenca ugodno razvijala — Predsedovali bodo izmenoma siamski, sovjetski in britanski vodja delegacije

Zeneva, 26. apr. (Tanjug). Po-
 poldne ob 15.10 po krajevnem
 času se je začela prva seja azij-
 ske konference, ki so jo sklicali
 na temelju sklepa velikih štirih,
 sprejetega v začetku letošnjega le-
 ta v Berlinu. Prvemu sestanku
 predseduje siamski zun. minister
 princ Van Vaitajakon. Sestanku
 prisostvujejo razen zunanjih mi-
 nistrov štirih velesil, ki so skli-
 cale konferenco, Dullesa, Edena,
 Bidaulta in Molotova, tudi dele-
 gacije Kitajske, Severne in Južne
 Koreje, Sijama, Filipinov, Kana-
 de, Avstrallije, Nove Zelandije,
 Grčije, Turčije, Belgije in Nizo-
 zemske. Edino dve državi, ki sta

se borili v korejski vojni na strani
 OZN — Etiopija in Južnoafri-
 ška unija — nista poslali svojih
 predstavnikov.
 Prvi sestanek azijske konfe-
 rence so otvorili v dvorani Palače
 narodov, potem ko je bilo dopol-
 dne mnogo sestankov tako med
 britanskimi in sovjetskimi pred-

sedniki vodja sovjetske dele-
 gacije Molotov, poputrinjem bo
 za predsedniško mizo sedel An-
 thony Eden, potem pa bodo ti
 trije državniki dalje po vrsti
 predsedovali sejam.
 Sporazumeli so se tudi o delov-
 nem času konference. Določili so,
 da se bodo seje začele vsak dan,

gih delegatih in opazovalcih upa-
 nje, da se konferenca vendarle ne
 bo razvijala v mučnem in nape-
 tem vzdušju, kot je bilo do včeraj
 videti.
 Današnja seja se je končala
 ob 15.45, tako da je trajala le
 35 minut. Jutri se bodo spet se-
 stali ob 15. uri.

Jugoslovansko-bolgarski razgovori o obmejnih vprašanjih

Te dni je bil v Sofiji podpisan
 med Jugoslavijo in Bolgarijo sporazum
 o raziskovanju in urejevanju
 obmejnih izgedov.

Dne 28. aprila se bodo začeli
 v Niški Banji razgovori med
 predstavniki jugoslovanske in
 bolgarske vlade o obnavljanju
 obmejnih označb na skupni meji.
 (Jugopress)

Sestanek treh zahodnih ministrov

Zeneva, 26. apr. (AFP). Nocoj
 so se sestali zunanji ministri
 treh zahodnih velesil v sedežu
 francoske delegacije v Versoiku,
 nekaj kilometrov od Zeneve. Se-
 stanek je trajal eno uro.

Za pričetek konference prijazen nasmešek petih državnikov, ki bodo imeli v Zenevi glavno besedo: (od leve proti desni) Ču En Laj, Bidault, Eden, Dulles in Molotov.

stavniki kot tudi med predstavi-
 niški držav, ki so se udeležile ko-
 rejske vojne na strani OZN.

Britanski zunanji minister
 Eden se je trikrat sestel z Molo-
 tovom in dopoldne dvakrat poro-
 čal predstavnikom štirinajstih drž-
 av o svojih razgovorih z vodjo
 sovjetske delegacije.

Sporazumeli so se tudi o
 da bo današnji seji predsedoval
 siamski zunanji minister. Jutri bo

razen ob nedeljah zgodaj popol-
 dne in da jih bodo zaključili ob
 18. uri. Prav tako so se dogovo-
 rili o ustanovitvi skupnega tajni-
 štvva konference, ki ga bo vodil
 član turške delegacije.

Dejstvo, da so se o vseh spor-
 nih vprašanjih, ki so na videz
 samo proceduralna, v bistvu pa
 dokaj zapletena v političnem ozi-
 ru, v sorazmerno kratkem času
 sporazumeli, je vzbudilo v mno-

Seja Zveznega izvršnega sveta

Predsednik Tito bo poročal o svojem obisku v Turčiji

Beograd, 26. aprila (Tanjug).
 Predsednik republike Josip Broz-
 Tito bo jutri na seji Zveznega
 izvršnega sveta poročal o svojem
 obisku v prijateljski Turčiji. Na
 tej seji, ki se bo začela dopoldne
 ob desetih, bo na dnevnem redu
 tudi ratifikacija sporazumov med
 jugoslovansko vlado in vlado re-
 publike Turčije, ki so bili skle-
 njeni lani.

Na dnevnem redu seje Zvez-
 nega izvršnega sveta bo najbrž
 tudi osnutek zakona o spremem-
 bah in dopolnitvah zakona o
 agrarni reformi in kolonizaciji,
 osnutek uredbe o izdaji obveznic
 za imovino, ki je bila izločena
 v kmetijski zemljiški sklad obče-
 ljudskega premoženja, in osnutek
 uredbe o spremembah in dopol-
 nitvah uredbe o imovinskih od-

nosih in reorganizaciji kmetijskih
 delovnih združenj.
 Nekaj točk dnevnega reda se
 nanaša na izdajo predpisov, s ka-
 terimi bi uredili vprašanje plač
 uslužbencev in delavcev, zaposle-
 nih v direkcijah in generalnih di-
 rekcijskih jugoslovanskih železnic ter
 v generalni direkciji jugoslovans-
 ke PTT službe. Razen tega so
 pripravili tudi osnutek odloka o
 odstotkih glede razdelitve dobička
 podjetij PTT in osnutek odloka o
 razdelitvi dohodkov iz tarife
 skupnosti jugoslovanskih pošt,
 telegrafa in telefona na podjetja
 in o določitvi skupnega dohodka
 PTT podjetij. Na dnevnem redu
 bo tudi osnutek odloka o načinu
 formiranja plačnega sklada in o
 izpolnjevanju obveznosti do skup-
 nosti tistih podjetij, ki se ukvar-
 jajo z izvozom in uvozom blaga.

Prvi stik štirih zunanjih ministrov

Bidaultov optimizem, Dullesov pesimizem in nova vloga Anthonyja Edena

Zeneva, 26. aprila. (Tanjug).
 Davi sta se britanski minister
 Eden in sovjetski minister Mo-

Prihod južnokorejskih delegatov v Zenevo

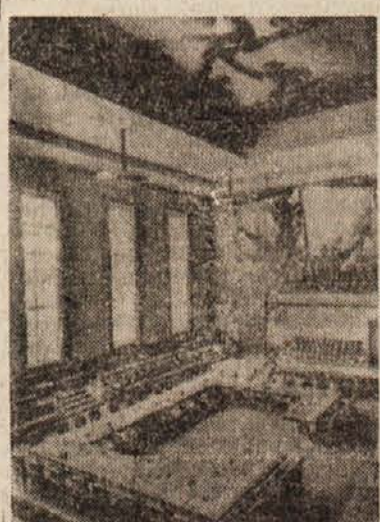
lotov sestala v vili vodje sovjetske
 delegacije. Ta prvi sestanek
 je trajal nekaj manj kot eno uro.
 Takoj zatem sta se Molotov in
 Eden odpeljala na sedež ameri-
 ške delegacije in se sestala z
 Dullesom. Podrobnosti o teh prvih
 stikih še niso znane. Drži le to,
 da so se razgovarjali o procedu-
 ralnih vprašanjih v zvezi z de-
 lom konference.

Opazovalcem se zdi zelo pomembno
 dejstvo, da je tokrat prvi stik
 zahodnih velesil s sovjetskimi
 predstavnikom navezal britanski
 minister Eden, ne pa francoski
 minister Bidault, kot je bilo na
 berlinski konferenci. Eden je
 včeraj prispel v Zenevo z
 dvanaajstimi urami zamude, ker
 se je mudil v Londonu, kjer je
 prisostvoval dvema najnima se-
 jama britanske vlade pod Church-
 illovim predsedstvom. Nova
 vloga, ki so jo dali Edenu, je
 vzbudila ugoden odmev zlasti
 med azijskimi opazovalci, ki upa-
 jo, da bo britanska delegacija
 mogla opraviti nalogo posredo-

valca med nasprotujočimi si gli-
 dišči SZ in ZDA kakor tudi med
 zahodnimi velesilami samimi. Da-
 višnje izjavo francoskega mini-
 stru Bidaulta ob prihodu v Ze-
 nevo, češ »da ne smemo izgubiti
 poguma zavoljo morebitnih za-
 četnih težav, smatrajo tukajšnji
 opazovalci za zelo značilno glede
 razpoloženja francoskih krogov.

Ta izjava pa je docela nav-
 zkriz z mnenjem, ki ga pripisu-
 jejo ameriški ministru Dullesu.
 Vesti iz ameriških krogov
 namreč trde, da Dulles zelo malo
 upa, da bo konferenca uspela in
 da je pripravljen že po tednu
 dni prepustiti vodstvo ameriške
 delegacije Bedelu Smithu, če
 medtem SZ in Kitajska ne bosta
 privolili v zahodne pogoje glede
 rešitve korejskega in južnokitaj-
 skega vprašanja. Člani angleške
 delegacije pa so davi izjavili, da
 namerava Eden ostati v Zenevi
 najmanj dva do tri tedne.

Sporazumeli so se tudi glede
 uporabe delovnih in uradnih je-
 zikov na konferenci, kakor tudi
 glede razporeditve sedežev v sei-
 ni dvorani. Za mizo v obliki pod-
 ke bodo sedeli vsi vodje dele-
 gacij po abecednem redu držav.
 Tako so se izognili sporu o tem,
 kdo bo imel prednost. Kar se tiče

Konferenčna dvorana v Zenevi

jezika, bodo uporabljali anglešči-
 no, francoščino, kitajščino in ru-
 ščino, hkrati pa bodo govorje pre-
 vajali v vse te jezike.

Pač pa še vedno niso rešili
 enega izmed najvažnejših vpra-
 šanj, katere delegacije bodo so-
 delovale pri obravnavanju vpra-
 šanja Indokine.

Razvoj komune in socialistična preobrazba vasi - središče pozornosti na III. kongresu ZK Srbije

Beograd, 26. aprila.

Včeraj ob 9.30 se je v svečano
 okrašeni dvorani Kolarčeve ljud-
 ske univerze začel tretji kongres
 ZK Srbije. Razen članov Central-
 nega komiteja se ga udeležuje
 540 delegatov in večje število
 gostov — javnih in kulturnih
 delavcev.

Kongres je začel sekretar CK
 ZK Srbije Petar Stambolić. Poz-
 zdravil je predstavnika CK ZK
 tov. Edvarda Kardelja, predse-
 dnika Centralnega sveta Zveze
 sindikatov Jugoslavije tov. Djura
 Salaja, predstavnika JLA gene-
 ralnega podpolkovnika Otmara
 Kreačiča, predstavnika centralnih
 komitejev ZK iz ljudskih re-
 publik tovariša Mijo Spiljaka iz
 Hrvatske in Vlada Krivica iz
 Slovenije, delegacijo CK Makedo-
 nije s tov. Strahilom Gigovom
 na čelu, tov. Cvjetina Mijatovi-
 ca in Savo Brkovića, predstavi-
 nika univerz, Srbske akademije
 znanosti ter drugih ustanov in
 organizacij. Vse te goste so de-
 legati na kongresu toplo pozdra-
 vili s ploskanjem. Kongresa se
 udeležuje tudi precej tujih in
 domačih novinarjev.

Po izvolitvi predsedstva, zap-
 isnikarjev in overovateljev za-
 pisnika je predsedujoči Jovan
 Veselinov predložil naslednji
 dnevni red kongresa: 1. poročilo
 CK o delu ZK od II. do III. kon-

gresu; 2. poročilo revizijske ko-
 misije; 3. referat tov. Petra Stam-
 bolića o bližnjih nalogah Zveze
 komunistov Srbije; 4. izvolitev
 CK ZKS in revizijske komisije
 in 5. vprašanja in predlogi.

Pred prehodom na dnevni red
 je tov. Djoka Rajković prebral
 osnutek poslovnika, po katerem
 bi kongres delal v treh komisij-
 ah: organizacijsko-politični, ko-
 misiji za vas in komisiji za ideo-
 loška vprašanja. Potem ko so
 sprejeli poslovnik in izvolili re-
 vizijsko komisijo, je povzel bes-
 sedo tov. Petar Stambolić, ki je
 imel referat o bližnjih nalogah
 ZK Srbije.

Iz referata tov. Petra Stam-
 bolića lahko povzamemo, da bo v
 središču pozornosti kongresa na-
 daljnji razvoj komune in socia-
 listična preobrazba vasi. To je
 tudi razumljivo, če pomislimo, da
 dajejo novi družbeni odnosi in
 že utrjene demokratske oblike
 komunam posebno mesto v na-
 šem razvoju. Vloga okraja in
 mesta se v primerjavi s prejš-
 njim sistemom vodenja iz sre-
 dišča bistveno spremeni. Ta
 področja niso več zgolj admini-
 strativni sedeži, marveč tudi go-
 spodarske in družbene celote,
 pravzaprav osnovne enote naše
 socialistične skupnosti.

Razvoj komune je prinesel
 tudi nove oblike družbenega živ-

ljenja. Te oblike so povzročile,
 da se je spremenil tudi način
 dela organizacij ZK, ki je v
 praksi večidel že uveljavljen.
 Razumevanje bistva takšnega
 razvoja je omogočilo, da so se
 hitro znašli v krepitvi samo-
 upravnih teles, v boju proti raz-
 nim birokratičnim težnjam in
 šolanju zavestnih, socialističnih
 sil komune.

Komuna je zdaj, kakor je po-
 udaril v svojem referatu tovariš
 Stambolić, politična in družbena
 skupnost ljudi na določenem po-
 dročju. Komuna obravnava vsa
 vprašanja o življenju svojih čla-
 nov. Da pa bi mogla to doseči,
 morajo biti delovni ljudje ko-
 mune čvrsto povezani v Sociali-
 stični zvezi. To je politična orga-
 nizacija, v kateri vsak posameznik
 izraža svoje nazore in
 predloge o vsakem vprašanju, ki
 se tiče komune.

Od skupne dejavnosti vseh
 ljudi okraja in mesta bo čedalje
 bolj odvisna bodočnost in je že
 odvisen napredek komune. Raz-
 voj krajevnih skupnosti je torej
 čvrsto povezan z zmogljivostjo
 njene subjektivne moči. Povsem
 jasno je torej, da to večja vloga
 in naloge političnih organizacij
 komune — Socialistične zveze in
 ZK. Vprašanja našega življenja
 so zdaj čedalje bolj odvisna od
 Socialistične zveze, od njene

Bidault poziva na premirje

Zeneva, 26. aprila (Tanjug).
 Francoski zunanji minister Bi-
 dault je danes prek tiska poslal
 slovesen poziv za kratkotrajno
 premirje na bojišču pri Dien
 Bien Fuju, da bi se lahko umak-
 nili ranjenci francoskih in Bao
 Dajevih čet.

V uradnem pozivu, ki ga je
 francoska delegacija na konfe-
 renco v Zenevi objavila po prvem
 sestanku, je poudarjeno, da bi
 sprejetje tega francoskega pred-
 loga precej izboljšalo vzdušje in
 sporazumevanje na zenevski kon-
 ferenci. Francoski zunanji mi-
 nister je hkrati obdobil v svoji
 poslanici Ho Si Minhovo povelj-
 stvo, češ da ni odgovorilo na
 več posebnih pozivov francoske-
 ga poveljstva v Indokini, naj bi
 pospešili izselitev ranjencev.

Vremenska napoved

Vremenska napoved za torek, dne
 27. aprila: V zahodni in južni Slove-
 niji pretežno oblačno z manjšimi
 vmesnimi padavinami. V ostalih pre-
 delih dokaj oblačno, v splošnem suho
 vreme. Temperatura brez večje spre-
 membe. Veter jugozahodnik.

čvrstosti in sposobnosti. Od tod
 tudi poudarek, da je mesto glav-
 ne politične dejavnosti komu-
 nistov v SZDL.
 »Socialistična zveza ne sme
 biti,« je rekel tov. Stambolić na
 III. kongresu, »za komuniste no-
 bena pomožna organizacija. Komu-
 nisti v njej ne »prenajajo
 sklepe«, marveč se bore za gle-
 dišča. Merilo moči organizacije
 komunistov je stanje in dejavnost
 SZDL.«

Važno vprašanje, zelo tesno
 povezano s komunom, je tudi raz-
 voj vasi, vloga komunistov v tem,
 njihov politični boj za nove so-
 cialistične odnose v kmetijstvu.
 Tretji kongres ZK Srbije po-
 stavlja v ospredje tudi to vpra-
 šanje. Glavna naloga komunistov
 na tem področju je, da postavijo
 pospeševanje kmetijstva na ši-
 roko podlago: boj za napredek
 vasi nasploh. Pismenost, graditev
 šol in ambulant, ureditev hiš, vse
 življenje na vasi v vseh svojih
 področjih je tesno povezano z
 pogoji za pospeševanje kme-
 tijske proizvodnje. Seveda pri
 tem ne smemo pozabljati, da je
 zadržano združevanje kmetov še
 zmeraj najprimernejša oblika za
 boljšanje kmetijstva na sedanji
 stopnji našega razvoja.
 Stališče delegatov na III. kon-
 gresu o vseh teh vprašanjih bo
 zelo važno za razvoj in napredek
 naših komunalnih skupnosti.

SEJA OBEH ZBOROV OLO TRBOVLJE

Tesen proračun, toda visoka socialistična zavest

Seji je prisostvovala tudi podpredsednica Zvezne ljudske skupščine Lidija Sentjura

Trbovlje, 26. aprila. — Danes sta oba zbora okrajnega ljudskega odbora sprejela okrajni družbeni plan in okrajni proračun. Zasedanju ljudskih odborov, ki ga je vodil predsednik OLO Martin Gosak, je prisostvovala tudi podpredsednica Zvezne ljudske skupščine tovarišica Lidija Sentjura.

Po kritičnih pripombah predsednika okrajnega Gospodarskega sveta tovariša Viktorja Burkeljca k osnutku družbenega plana in proračuna so ljudski odborni razpravljali o številnih vprašanjih, važnih za razvoj komune v trbovljskem okraju.

Ceprav obeta letošnji družbeni plan višji družbeni proizvod in višji narodni dohodek, kot so ustvarili lani, je celotni okrajni proračun razmeroma skromen in tesen, saj ne presega niti pol mi-

lijarde. Podobno tesna pa so tudi sredstva, s katerimi bodo gospodarska podjetja prosto razpolagala. Z visoko politično zavestjo in pravim odnosom do skupnosti so se delovni ljudje okraja v svojem lastnem proračunu omejili na najnujnejše. Tako bodo proizvajalci, med njimi predvsem delavci industrijske proizvodnje, čim več prispevali za potrebe skupnosti, za kapitalno gradnjo, za obrambo in za pasivne ter ostale pokrajine. Razen te visoke zavesti je današnja razprava tudi jasno pokazala, da so se v okraju že razvili močnejši pogoji za nadaljnji razvoj komune. V razpravi ni bilo čutiti ozkih lokalističnih težej, pač pa dokaj široke pogoje na komuno ter na republiko in zvezno skupnost.

V razpravo je posegla tudi tovarišica Lidija Sentjura, ki je odbornikom podrobneje navajala vzroke, ki so nam letos narokovali takšno sestavo družbenega plana. Trbovlje bodo zaradi graditve družbenega standarda (stanovanja) v določenem odstotku deležne lani ustvarjenega presežka dobička. Naše čedalje krepkejšo proizvodno bazo dajejo za neslajno perspektivo, da bo v prihodnjih letih čedalje bolj in da se bo postopoma zmanjševal odstotek sredstev, ki jih komune odstopajo zvezni republiki. Vse te stvari pa je treba v tem poljažu razumljivo in preprosto tolačiti volivcem in delovnim ljudem.

Letošnji družbeni plan predvideva, da se bosta v trbovljskem okraju v primerjavi z lanskim letom dvignila družbeni proizvod in narodni dohodek za približno 7%. K temu bo, razumljivo, pripomogla največ industrijska proizvodnja. Družbeni proizvod na enega prebivalca bo znašal 152.837 dinarjev, narodni dohodek pa 122.249 dinarjev. Celotni narodni dohodek v okraju je predviden na 6.100.000.000 din, in sicer največ v industriji: 5 milijard 364 milijonov 421 tisoč. Družbeni plani posameznih podjetij kažejo, da se bo proizvodnja povečala predvsem v kovinski industriji in v industriji gradbenega materiala. S povečano proizvod-

njo bo dobilo zaposlitev najmanj 450 novih delavcev. Z novim kolom s 100 tonami pare na uro bo rešeno najtežje vprašanje trbovljske termoelektrarne, ki bo prihodnjo zimo tako izdatne zmanjšala pomankanje električne energije. Premogovnik v Trbovljah zaradi omejevanja zalog ne predvideva povečanja proizvodnje, pač pa jo bo premogovnik v Zagorju povečal za okrog deset tisoč ton. Cementarna bo ostala pri isti proizvodnji kot lani, prav tako pa tudi ostala industrijska podjetja. Okraj bo letos izdatne podprl razvoj kmetijstva.

Okrajni proračun znaša 323 milijonov 194 tisoč din. Med izdatki so letos najvišje gospodarske investicije, zlasti zato, ker bo letos treba dograditi nekatere objekte, ki so jih začeli že lani. Na Minšah bo zgrajena nova šola, na Polšniku pa dograjena, v Zagorju bo dograjen okrajni zdravstveni dom, ki so ga začeli že 1947. leta, dalje zdravstveni dom v Trbovljah; dograjeni bosta cesti na Slačnik in Podkum, podvoz pri trbovljski železniški postaji, v Loku pri Zidanem mostu brod čez Savo in cesta v Hrastniku. Za elektrifikacijo vasi je namenjenih tri in pol milijona dinarjev.

Po razpravi o proračunu, ki ni vnesla v osnutek bistvenih sprememb, sta zbora sprejela še vrsto

odlokov: o zaključnih računih za leto 1952, o občinskih takсах in občinskem prometnem davku, o določitvi dimnikarskih okolišev, nadalje sta zbora ustanovila okrajno komisijo za odlikovanje in imenovala dr. Ivko Krasnik za vršilca dolžnosti upravnik Zdravstvenega doma v Trbovljah. (2)

SKUPNA SEJA MESTNEGA IN OKRAJNEGA ODBORA SZDL MARIBOR

Koristi komune zahteva o zbliznanje mesta in okolice

Na skupni seji mestnega in okrajnega odbora SZDL, ki je bila danes, so razpravljali o skupnem delu obeh odborov. Nekateri odbori mestnih in okrajnih organizacij so se združili. Tudi ljudska odbora pripravljata združitev, ker to zahtevajo koristi komune. Zato sta oba odbora SZ sklenila, da je treba pričeti s skupnim delom. Če bi se oba odbora združila, bi novi okrajni odbor imel preveč članov in bi ga bilo težko sklicevati. Zato sta izvolila ožji iniciativni odbor, ki bo do letnega zbora vodil delo. Predsednik doseganega mestnega odbora SZDL tovariš Maj-

Ljubljana, 26. aprila. Jutri — 27. aprila bo 13 let, odkar je bila ustanovljena Osvobodilna fronta Slovenije. Čeprav je narodni praznik Slovenije 22. julija (Dan splošne vstaje) in ne več 27. aprila, kot je bilo, se po mnogih krajih republike dostojno spominjajo tega zgodovinskega dne. V mnogih krajih so

že včerajšnji, nedeljski prosti dan izkoristili za razne komemoracije na grobiščih, za izlete in obiske v razne kraje, kjer so bile večje borbe in podobno. Na grobišču v Begunjah na Gorenjskem, kjer je pokopanih veliko talcev, so včeraj predstavniki OF in drugi polagali vence na grobove žrtev. SZDL skupno z organizacijami Zveze borcev in okraja Kranj so pripravile večer več obiskov v okolico, kjer so bile prve večje borbe proti okupatorju.

Nekaj uglednih voditeljev odpora slovenskega ljudstva pa je včeraj obiskalo znamenito »Bazo 20« v Kočevskem Rogu, kjer je bilo dolgo časa središče vsega političnega, upravnega in partijskega delovanja in odpora v Sloveniji. Globoko sredi gozda se je sestalo več sto ljudi, med katerimi je bil tudi predsednik Izvršnega sveta Boris Kraigher s podpredsednikom dr. Marianom Brecljem, sekretar Izvršnega sveta Slovenije Boris Kocijančič, narodni heroj in predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Janko Rudolf in mnogi drugi.

Obletnico ustanovitve so že, ali pa bodo proslavljale te dni tudi mnoge osnovne organizacije SZDL s primernimi akademijami, govori in podobno. Nekateri organizacije so pripravile za te dni tudi zanimiva pripovedovanja prvoborcev. Ponekod povezujejo to obletnico hkrati s prvomajskimi proslavami in bodo imeli v prihodnjih dneh večje ali manjše akademije, na katerih bodo podurili pomen 27. aprila in 1. maja. K. M.

Pogoji za znižanje cen v gostinstvu

Ze zdaj v začetku turistične sezone lahko, sodeč po prvih znakih, sklepamo, da bo ukinitve regresa, o kateri je naša javnost mnogo razpravljala, ugodno vplivala na gostinstvo in turizem, da bo izpodobila težnjo po znižanju cen, in sicer do 20% in še več. Cene se lahko znižajo samo z boljšim in bolj racionalnim poslovanjem, seveda s pogojem, da se ne bo poslabšala hrana, udobnost itd., dalje z boljšanjem organizacije dela, z znižanjem stroškov. To pomeni, da ukinitve regresa posredno in neposredno prispeva k pospeševanju turizma.

Eden izmed činiteljev, ki bodo ugodno vplivali na cene penziona, da bodo še bolj padle, je tudi sprememba v načinu plačevanja amortizacije, o čemer zdaj razpravljajo v obveščeni gospodarskih krogih, pravijo, da bo ustrezni predlog, te dni izročen pristojnim organom oblasti.

Tudi z veljavnimi instrumenti novega gospodarskega sistema so dobila vsa gostinska podjetja (ne samo v turističnih krajih) dol čene ojašave glede plačevanja amortizacijskih sredstev. Gostinska podjetja so oproščena plačevanja amortizacije na poslopja razen tistega dela, ki je potreben za njihovo vzdrževanje (manjša in večja popravila). Razen tega so oproščena obresti na osnovna sredstva. Vendar pa amortizacija, ki jo plačujejo na inventar, še zmeraj znatno bremeni cene v gostinstvu. V nekaterih gostinskih podjetjih, zlasti v turističnih krajih, znaša amortizacija kakih 25% cene penziona. To znatno zavira težnjo gostinskih podjetij po znižanju cen, kar mora biti njihov cilj, če hočejo, da hoteli tudi čez poletje ne bodo ostali prazni.

Delež amortizacije v ceni penziona je tako velik, vsem zato, ker plačajo gostinska podjetja amortizacijo za vse leto enako, če delajo ali ne. Delajo pa največ štiri do pet mesecev na leto. Zato naj bi po novem predlogu, ki je že pripravljen, gostinska podjetja plačevala amortizacijo samo za tiste mesece, ko delajo, torej v turistični sezoni, drugače pa bi bila plačevanja oproščena. Če bo ta predlog sprejet, bodo cene še znatno padle. Vzemimo za primer gostinska podjetja, katerih delež amortizacije v ceni je tako velik, kakor v podjetjih, o katerih smo govorili zgoraj. Denimo, da traja sezona štiri mesece. V tem primeru bi podjetje plačalo trikrat manjšo amortizacijo, ki znaša, kakor smo v našem primeru videli, 25% cene penziona. To pomeni, da bi amortizacija v tem primeru trikrat manj bremenila ceno, ali drugače povedano, da bi lahko podjetja znižala cene za 16%.

Takšno znižanje amortizacije v turističnem gostinstvu ima svoje gospodarsko opravilost. Sredstva gostinskih podjetij, inventar in drugo, uporabljajo le nekaj mesecev v letu. Zato se tuč počasneje obrabljajo in trajajo dlje, kakor če bi jih stalno uporabljali. To pomeni, da bi lahko — glede na trajnejšo uporabo inventarja kakor v drug gostinskih in ostalih podjetjih — tudi s plačevanjem amortizacije samo v turistični sezoni zagotovili zadostna sredstva za njihovo vzdrževanje in obnovo. In na tej podlagi sloni ves naš nov sistem amortizacije v gospodarstvu.

Kaj bi pomenilo nadaljnje znižanje cen za delovne ljudi, ki grejo na počitnice, ni treba posebej omenjati. Z novim znižanjem cen skupaj z znižanjem, ki so ga gostinska podjetja že napovedala, bi večidel nadomestili ugodnosti, ki jih je nudil delavcem in uslužbencem regresa. Cene bi bile dostopnejše in tako bi večjemu številu delovnih ljudi omogočili preživetje letni dopust v turističnih krajih. Gostinska podjetja pa ne bi bila v nevarnosti, da bi ostali hoteli prazni.

Naposled po le dobila Ljubljana VELIKA JAVNA SKLADIŠČA

Ze dolgo je v Ljubljani pereče vprašanje skladišč. Blagovni promet se je po vojni znatno povečal, skladišč pa je manj. Zlasti se občuti izguba železniških in carinskih skladišč zaradi eksplozije na kolodvoru leta 1945, ko smo izgubili skladišni prostor za okrog 250 vagonov blaga. S provizoriji si ne moremo več dolgo pomagati, zlasti tudi zaradi tega, ker povzročajo skladiščne blage v manjših ločenih skladiščih precejšnje prevozne stroške. Zato so že lani na več sestankih razpravljali o tem, da bi se podjetja, ki so najbolj zainteresirana pri ureditvi tega vprašanja, združila v interesno skupnost zaradi zgraditve sodobnih skladiščnih objektov. Stvar se je precej zavlekla ne le zaradi potrebnih kreditnih sredstev, marveč še bolj zaradi vprašanja, kje naj se ta skladišča zgrade spričo negotovosti glede bodoče ureditve železniškega vozlišča v Ljubljani.

Naposled pa je ta glavna ovira le odpadla. Določena je že lokacija v Mostah, in sicer na severni strani železniške proge proti Zagorju. Pripravljeno je tudi idejni projekt za 12 velikih skladiščnih zgradb. Prva štiri zainteresirana podjetja, in sicer Agrotehnik, Intertrans, Slovenjatekstil in Tehnometal pa so prejšnji mesec sklenila ustanoviti po določilih nove uredbe o ustanavljanju gospodarskih podjetij posebno podjetje za zgraditev javnih skladišč »Centralna skladišča« v Ljubljani z nalogom, da to podjetje zgradi skladiščne objekte in jih, da po pogodbi, poveri ustanovitvenemu kakor tudi drugim gospodarskim organizacijam. To podjetje je tudi že vpisano v register gospodarskih organizacij.

Ustanovitveni so se pred sklenitvijo ustanovne pogodbe dali potrebna sredstva za začetek gradnje matičnega tira od glavne proge na bodoče gradbišče »Centralnih skladišč«. Ta proga bo stala okrog 60 milijonov din. Pred kratkim je MLO v Ljubljani izdal tudi odločbo, s katero je odobrena lokacija za gradnjo skladišč s pogoji, ki jih mora podjetje izpolniti.

Po pogodbi se mora v okviru odobrenega glavnega projekta gradnja skladišč prve faze, ki bodo namenjene ustanovitvenemu, končati eno leto po registraciji podjetja. Seveda pa ne bo ostalo samo pri teh štirih skladiščih. Glavni projekt določa na tem mestu 12 velikih skladišč, razen tega pa je rezervirano zemljišče za nadaljnje razširjanje. Te dni je kot članica skupnosti za graditev teh skladišč pristopila tudi Trgovinska

zbornica za glavno mesto Ljubljano, ki bo zastopala interese posameznih podjetij, ki bi imela interes in sredstva za gradnjo nadaljnjih skladiščnih objektov. F. S.

S SEJE SVETA ZA LJUDSKO ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO LRS

Decentralizacija družbenega upravljanja obeta boljše delo na ljubljanskih klinikah

Ljubljana, 26. aprila. Najvažnejša stvar, o kateri so razpravljali na današnji seji Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko LRS, je bil predlog o decentralizaciji družbenega upravljanja v kliničnih bolnišnicah. Praksa je pokazala, da dosežani način družbenega upravljanja te velike ustanove ni bil najboljši. Upravni odbor je bil preveč odtrgan od kolektiva, razen tega pa je direkcija skušala več ali manj v raznih vprašanjih vplivati in po svoje prikazovati stvari članom upravnega odbora, ki niso bili iz kolektiva in ki problemov klinike niso globlje

poznali. Da bi pritegnili k družbenemu upravljanju širši krog kolektiva in ga živo zainteresirali za delo in gospodarjenje v posameznih klinikah, je Svet sklenil, da bo predlagal upravnemu odboru klinike osnovne teze, kako naj bi v posameznih klinikah uvedli do 1. junija nekatere pomembne upravne odbore, v katerih bi delovali samo člani kolektiva. Upravni odbor bo do podrobnosti določil kompetence in delokrog teh pomožnih odborov, ki bodo razpolagali tudi z določenim vsotom denarja za nabave in izdatke, ki ne spadajo med skupne izdatke vseh klinik. Nekateri člani Sveta so sicer menili, da bi bila morda še boljše decentralizacija, pri kateri bi posamezne klinike postale povsem samostojne enote, vendar pa je prevladalo splošno mnenje, da tako razbijanje vsaj zaenkrat še ne bi bilo koristno. Na vsak način bo že dosežana decentralizacija pripomogla, da bo upravni odbor Klinike laže delal, saj bo imel v pomožnih upravnih odborih posameznih klinik močno oporo, razen tega pa bodo ti odbori lahko sprotno pojasnjevali potrebe in probleme članom upravnega odbora, ki niso hkrati tudi člani kolektiva in zato težje razumejo problematiko Klinike.

Razen tega problema so na današnji seji obravnavali še

osnutek uredbe o ureditvi babiške službe, ki jo bo Svet predložil Izvršnemu odboru. Dosežanja Uredba iz leta 1947 ne ustreza več današnjim zahtevam babiške službe ter jo bodo dopolnili predvsem s poudarkom na preventivno službo, medtem ko je bila do sedaj bolj usmerjena na kurativno. V novi uredbi ni več predvidena privatna babiška služba, večji poudarek je na borbi proti mazaštvu, osnutek pa določa tudi sankcije za neredno opravljanje babiške službe.

Na seji so sprejeli tudi navodila za ureditev lekarniške službe v bolnišnicah in oskrbe z zdravili, razen tega pa bo Svet predlagal Izvršnemu odboru, naj bi že sedaj imenoval upravni odbor za bodočo bolnišnico za duševne bolezni v Idriji. Ta bi lahko odločno pomagal pri dokončni dograditvi te bolnišnice. Prav tako so sklenili predlagati Izvršnemu odboru, naj bi Dom za duševno defektne v Hrastovcu spremenili v zdravstveno socialno ustanovo s samostojnim finansiranjem.

Odobrili so tudi cene za oskrbene dni republikih zdravstvenih zavodov ter določili odstotek dopolnilne plače na teh zavodih. Povprečna dnevna oskrba na ljubljanski kliniki znaša 1118 din, dodatna plača pa bo znašala 10%

Bolnišnica TBC na Golniku ima določenih za oskrbovalni dan 757 din ter 10% dodatne plače, v bolnišnici na Topolšiči 715 din, dodatne plače pa znašajo 20%, bolnišnica v Sentpetru 765 din za oskrbovalni dan in 15% dodatne plače, bolnišnica v Val-doltri 1085 din in 20% dodatne plače, bolnišnica za duševne bolezni v Polju oskrbovalni dan 473 din in 25% dodatne plače, bolnišnica za duševne bolezni v Begunjah 427 din za oskrbovalni dan in 30% dodatne plače, rehabilitacijski center v zdravilišču Laško 600 din oskrbovalni dan in 20% dodatne plače. M. N.

Huda prometna nesreča pri Bitolju

Bitolj, 26. aprila. Sinoči se je pripetila v bližini Bitolja, na cesti Bitolj-Borodin huda prometna nesreča. Kamion Kmetijske zadruge iz Borodina, ki ga je šofiral šofer Vasil Božinovski in v katerem je bilo kakih 30 potnikov, se je prevrnil v jarek ob cesti in zadel ob drevo. Mrtvih je bilo 6 potnikov, neka ženska je umrla med prevozom v bolnišnico, neki moški in neki otrok pa sta podlegla nevarnim poškodbam v bolnišnici. Ranjenih je bilo 15 potnikov, med njimi pet nevarno. Vse ranjence so prepeljali v bitoljsko bolnišnico.

DELO ODBOROV ZA PRORAČUN ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

OSNUTEK ZAKONA O ZAKLJUČNEM RAČUNU ZA LETO 1952 SPREJET

Odbora za proračun Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine sta včeraj končala obravnavanje in sprejela osnutek zakona o zaključnem računu FLRJ za leto 1952. V odboru za proračun Zveznega sveta so sprejeli tudi osnutek sklepa skupine ljudskih poslancev, naj bi osnutke Zveznega družbenega plana in proračuna ter osnutke zveznih planov in proračunov za leto 1954 predložili

Zvezni skupščini in Republiškim skupščinam do 1. oktobra t. l. Ta sklep pride z obrazložitvijo odbora Zveznega sveta na dnevni red ene prihodnjih sej Zveznega sveta.

Za poročevalca o osnutku zaključnega računa so izvolili v odboru Zveznega sveta ljudskega poslance Adema Hercegovca, v odboru Zbora proizvajalcev pa ljudskega poslance Tripa Ercega.

DANES PRED 13 LETI JE BILA USTANOVLJENA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

Partija in OF v začetku osvobodilne borbe

FRANČEK SAJE

Potos poteka že trinajsto leto od ustanovitve sestanka Osvobodilne fronte ali točneje Protifasistične fronte, kot se je imenovala do 22. junija 1941 in že zadnje predvojno leto, ko je Komunistična partija Slovenije na demokratični in protifasistični osnovi vzpostavila akcijsko enotnost z demokratičnimi strujami v slovenskem političnem in kulturnem življenju.

Komunistična partija je pred vojno tudi na Slovenskem zaradi Gorkičevega vodstva doživljala hude notranje krize. Ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije 18. aprila 1937. leta pa jo je politično in organizacijsko končno veljavno utrdil in ji postavil jasne naloge za njeno bodoče delo. Z analizo mednarodne in domače politične situacije ter s svojim programom je manifest ustanovnega sestanka Partiji na široko odprla vrata tudi do kmečkih množic in do vseh resničnih rodoljubov, ki so si želeli miru in nacionalne samostojnosti.

Po ustanovnem kongresu je Partija zlasti okrepila svoje pozicije v delavskem razredu in kovala njegovo borbeno enotnost. V svojem prizadevanju za povezovanje s kmečkimi množicami je KP Slovenije snovala legalno »Kmečko-delavsko gibanje« in leta 1939 »Zvezo delovnega ljudstva«, ki ni bila, kot je ugotovila njena brošura »V obrambo demokratičnih svoboščin«, niti navadna politična stranka, niti navadna koalicijska stranka, namreč v pravem pomenu besede Zveza. Zveza vseli delovnih slojev Slovenije in združitve vseh organizacijskih kalov, ki so doslej poganile v okviru kmečkega in delavskega gibanja, v politično organizacijo, ki bo z neštetiimi vezali v borbi vse delovno Slovenije.

Slovenska reakcija se je preplasila tega širokega gibanja. Zato je klerofasistični ban dr. Natlačen prepovedal »Ljudsko pravico« in »Zvezo delovnega ljudstva«, podpisnike njenega proglaša pa preganjal in zapiral. Toda Partija je z novimi oblikami nadaljevala svoje politično delo. Ustanovljala je ilegalne, protidraginske odbore, zlasti pa je izkoristila jugoslovansko priznanje Sovjetske zveze.

Poleti 1940. leta je Partija dala pobudo za ustanovitev »Društva prijateljev SZ«, ki je bilo sprva legalno, kasneje pa množično pollegalno. Za podpisnike pravil in njihovo prijavo državni oblasti je Partija pridobila nekaj vidnih predstavnikov slovenskega kulturnega in javnega življenja: senatorja Ivana Hribarja, ki je funkcional kot predsednik za Slovenijo, dramaturga Josipa Vidmarja, inženjerskega Staneča Vidmarja, inženjerskega profesorja dr. Franca

Kidriča in dr. Franca Šturma, pesnika Otona Zupanciča, Iga Grudna in Frana Albrehta ter druge.

Ko so bila vložena pravila za »Društvo prijateljev SZ«, je KP Slovenije ob delni pomoči krščanskih socialistov in demokratičnega krila v »Sokolu«, s katerima je medtem že vzpostavila akcijsko enotnost, začela množično podpisovalno akcijo. Kljub Natlačevemu žandarjskemu terorju je pravila podpisalo nad 30.000 Slovencev.

Cepprav je KP Slovenije takrat štela le tisoč članov, ki pa so bili prekaljeni in trdem ilegalnem delu. Je s pomočjo tisočev simpatizerjev uspela organizirati slovenske množice v široko protifasistično gibanje, ki je imelo izrazit levičarski in revolucionaren značaj. Komunistom je uspelo razrahljati ali razbiti celo marsikako klerikalno trdnjavo v podeželskih občinah. Tako sem na primer v občini Prečna pri Novem mestu za »Društvo prijateljev SZ« zbral nad polovico podpisov vseh volivcev.

Podobno je bilo tudi drugod. Orožniki v Dobrniču so budno kontrolirali komunističnega Jožeta Slaka in okrajnemu glavarstvu v Novem mestu več let poročali, da ne morejo ugotoviti nikake komunistične delavnosti v dobrniški občini. Ko pa je bil Slak že dva meseca zaprt, so presenečeni žandarji 24. septembra 1940 v svojem poročilu, pisanim v čudoviti jugoslovanski, ugotovili:

»V zadnjem času, ko so vzpostavljali redni diplomatski odnosi s SSSR, opaža se ojačeno delovanje tega gibanja, s tem da se opaža tako razpoloženje tudi med kmečkim staležem in drugim prizadetim od naraščajoče draginje dnevnih življenjskih potreb in postojni resna nevarnost, da ta klica ne dobije razmaha tudi med takimi, ki so popred imeli druge poglede v tem, ko ta klica dosedaj ni dala plodu. Sve strani nadziranja oseb, ki bi mogle priti v poštev, da direktno ali indirektno pomagajo takšne ideje, se tekom preteklega tretjmesočja ni moglo nič naročitega opaziti.«

ostalih občinah na Dolenskem res močno protifasistično in revolucionarno gibanje, priča tudi dobrniški župnik Ignacij Omahen, ki je v začetku 1941. leta v svojo župno kroniko zabeležil:

»Kakšno je bilo v teh dneh razpoloženje naroda, naj pojasni sledeče: Ob priliki delne mobilizacije 2. marca sem se vozil na vlak iz Novega mesta v Trebnje. Med vožnjo neprestani vzkliki mobilizirancev: Zioela Rusija! Zioela Stalin! Zioela Jože! Premožen trgovec mi je tiste dni izjavil: »Računam s tem in sem pripravljen, da mi bodo vse vzeli. Da bi vsaj življenje ohranil.« Stanovski tovariš mi je rekel: »Imam polno

komunistov v fari. Vendar, ko pride prekrat, mislim, da mi ne bo šlo za življenje, ker sem jim dosti dobrega storil. A kaj, ko ne bodo samo domačini, ko bodo prišli tudi od drugod. Pripravljen sem na vse.«

Predstavniki buržoazije po dolenskih vaseh so torej v začetku 1941. leta pričakovali revolucijo in bili prepričani v njeno zmago. Zaradi množičnega revolucionarnega gibanja se jim je zdela nesmiselna celo misel na kak odpor, na kontrarevolucijo. Odločali so se rajši za politiko čuvanja svojih glav in pasivnost.

S svojo veliko oporo v množicah in resnično demokratično ter protifasistično politiko je Partija krahala celo buržoazni državni aparat. Pošteni in rodoljubni uradniki so sabotirali Natlačevove policijske predpise, tako da si je Partija praktično priborila legalnost. Tako je novomeško okrajno sodišče 12. aprila 1941 spustilo

skupino komunistov na čelu s sekretarjem okrajnega komiteja KPS Vinkom Kristanom. Svojo odločitev je sodišče takole utemeljilo:

»Obravnavanje zgolj vprašanj, ki se tičejo delavstva, v zvezi s kritiko in primerjavo delavskih prilik pri nas in drugje, kjer so te stvari drugače urejene, dalje pravljanje v to svrhu primerne organizacije, združeno s propagando za vstop v nje, po mnenju sodišča ne spada pod udar čl. 1 t. 2 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi...«

Kar se pa tiče razširjenja letaka, naslovljenega »Protikapitulaciji — za pakt s Sovjetsko zvezo«, pa kaže že sam naslov, v kakšni smeri se giblje vsebina letaka, katerega pa je treba vzeti kot celoto in ne iztrgati iz njega posameznih misli in stavkov...«

V zahtevi tesne zveze s Sovjetsko zvezo ni videti nič kaznivega... Letak zahteva sicer spremem-

bo režima, ki naj bi bil tak, da bi izvršil vse zahteve delovnega ljudstva in ki bi izhajal iz njega, ne propagira pa letak, da bi se ta zahteva izvršila z nasiljem, zločinom ali kakršnim koli terorizmom. Glede na to letak ne nudi nikake osnove za ucin dejanskega stana čl. 1 t. 1 cit. zakona.«

Sodišče je na koncu odločilo, da je naredba preiskovalnega sodnika o zaporu osumljenec zaradi vsega tega neutemeljena.

Takrat sta Tone Tomšič in Franc Leskošek v Ljubljani obiskala državnega tožilca Lavrenčiča in zahtevali, naj zažge vse akte o komunistih, kar je tudi storil. Nato sta šla celo na policijo, kjer so nekateri agenti prav tako uničili arhiv o komunistih. Ostal je le Hacinov osebni arhiv, ki ga je kasneje Hacin izročil fašističnim okupatorjem.

Ob fašističnem napadu na Jugoslavijo je Partija ponudila svojo podporo ustanovljajočemu se Narodnemu svetu, ki pa jo je ban Natlačen odbil, ker z Narodnim svetom ni imel nikakih obrambnih namenov, ampak je želel ustanoviti klerofasistično slovensko državo pod Hitlerjevimi varstvom.

Nato je Partija svoje članstvo in vse domoljube pozvala, naj se kot prostovoljci prijavijo za obrambo domovine. V vojsko so šli prostovoljno tudi vsi člani CK razen Tona Tomšiča, ki je v Ljubljani vodil takojimenovali ženski CK, ker so ga sestavljale same žene.

Kraljevska jugoslovanska vojska je zaradi pete kolone in kapitulancije presenetljivo hitro razpadla. Ko je kraljevska vlada bežala v tujino, generali pa so se vdajali, komunisti niso klonili. CK KPJ je 15. aprila 1941 ustanovil Vojni komite in v svojem proglasu jugoslovanskim narodom preproško dejal:

»Komunisti in ves delavski razred Jugoslavije bo vztrajal do končne zmage v prvih vrstah borbe proti osvajalcem. Naj vaš duh ne klone niti tedaj, če v tej borbi začasno podležete, ker se bo iz tega krvavega imperalističnega pokola rodil nov svet... Na resnični neodvisnosti vseh narodov Jugoslavije bo nastala slobodna, bratska skupnost.«

Komunisti tedaj niso položili orožja, ampak so ga po vsej Sloveniji zbirali in skrbno skrivali. Iz simpatizerjev in ostalih patriotov so formirali borbene grupe, ki so se pripravljale na nadaljevanje vojne proti okupatorjem.

Zadnje dni aprila 1941 je CK KP Slovenije sestavil proglas slovenskemu narodu, ki sta ga Leskošek in Marinko odnesla v Zagreb, kjer sta ga pregledala tudi Tito in Kardelj. Proglas je slovenskemu ljudstvu v tistih hudih dneh vlival vero v odrešenje in

komuniste pozival, naj kujejo čvrsto enotnost proletariata, trdno zvezo delavcev in kmetov, močno Osvobodilno fronto vsega slovenskega naroda.

Takrat so se na pobudo CK KP Slovenije zbrali na tako imenovanem ustanovnem sestanku Osvobodilne fronte predstavniki demokratičnih skupin, s katerimi je Partija že pred aprilskim zlomom imela akcijski program. Sestanek se je vršil na Večni poti v Vidmarjevem stanovanju. Od komunistov so se ga udeležili Boris Kidrič, dr. Aleš Bebler in Boris Zihel, v imenu Sokolov Jože Rus, zastopnik krščanskih socialistov Tone Fajfar in od kulturnih delavcev Josip Vidmar, Ferdo Kozak in dr. Fran Šturm. Na sestanku so se v načelu odločili za oboroženo vstajo, vendar pa je še niso sprejeli kot akcijsko geslo, kar bi postalo šele tedaj, ko bi dozoreli objektivni pogoji.

Nato je Osvobodilna fronta po vseh slovenskih središčih povezovala predstavnike svojih ustanovnih skupin in izvedla vrsto sestankov in konferenc, kar je dvignilo slovensko narodno zavest, zajezilo hitlerjevske demagogije in ustvarilo pogoje za bodočo množično borbo. Hkrati je KP Slovenije dobila tesen stik z vsemi slovenskimi patrioti, ki jim je bilo do tedaj resnično delo KPS tuje, a jih je takrat narodna katastrofa privedla na borbena pot. Predstavniki teh skupin so prišli v Vrhovni plenum OF, ki se je prvič sestel 15. junija, drugič pa 28. julija.

Hkrati, ko je Partija pritegovala razne patriotske skupine v osvobodilno gibanje in v njenem vrhu pristajala na nekako koalicijsko, je na samem terenu organizirala Osvobodilno fronto neposredno iz ljudstva. Tako je Osvobodilna fronta rasla in se širila med slovenskimi množicami kot enotno vseljudsko osvobodilno gibanje.

V maju 1941. leta je bilo v Zagrebu posvetovanje pri CK KPJ, na katerem so bili tudi Edvard Kardelj, Franc Leskošek in Miha Marinko. Sklepi so komunistom naročali, da morajo »posvetiti svojo največjo pozornost borbi proti okupatorjem in nacionalni osvoboditvi podjarmljenih narodov Jugoslavije«. Po tem posvetovanju je bila 1. in 2. junija v Ljubljani partijska konferenca. Sklenila je, naj se pri partijskih komitejih osnujejo posebni vojni revolucionarni komiteji, ki naj pospešijo priprave na oborožen upor.

Ko je 22. junija 1941 Nemčija napadla Sovjetsko zvezo, je CK KPS na seji v Šiški pri Bernardu ustanovil Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet, ki so ga v začetku sestavljali samo komunisti, kasneje pa so bili vanj pritegnjeni tudi zavezniki. Razen tega je izdal letak, ki je vse Slovence pozival, naj se »naš dosedanji odpor razvije v vseljudsko sveto nacionalno vojno proti imperialističnim okupatorjem«. Sočasno so tudi okrajni komiteji na osnovi sklepov junjske konference izdali podobna navodila.

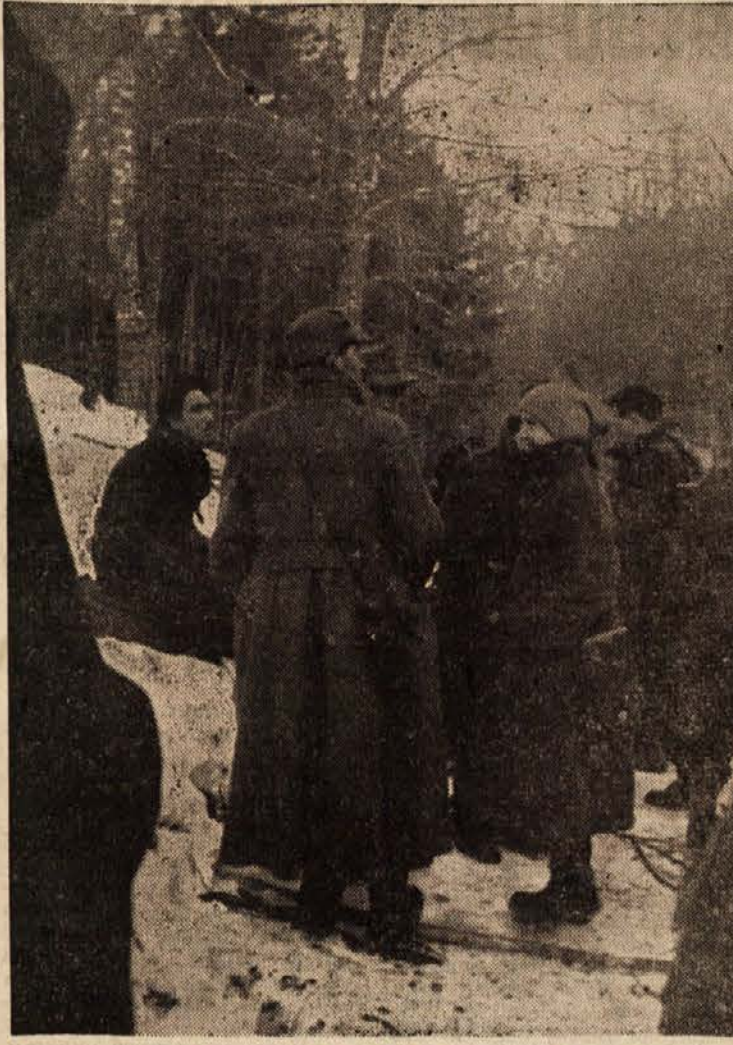
Na seji 16. julija je Glavno poveljstvo sklenilo, da je potrebno hitro zaključiti vse priprave in povsod iti v dejansko vstajo. Po tem povelju so se skupine ilegalce reorganizirale v partizanske čete in okrog 22. julija začele oboroženo borbo. Zato je ta dan praznik vstaje slovenskega naroda.

Medtem ko je Partija sama začela in nekaj tednov vodila vstajo, so zavezniki v vodstvu Osvobodilne fronte še vedno razpravljali, ali so v celoti dozoreli pogoji za oborožen upor. Ta diskusija je bila zaključena na drugem zasedanju Vrhovnega plenuma OF 28. julija 1941, ki je med drugim sprejel proglas slovenskemu narodu v katerem ugotavlja:

»Tudi slovenski narod preha ja v dejanski odpor proti zatiralcem...«

Osvobodilna fronta slovenskega naroda, v kateri sodelujejo vse svobodoljubne borbene slovenske skupine, ne glede na politične in svetovnonazorske vidike in ki je danes upravičeni predstavnik slovenskega naroda, poziva k borbi, poziva Slovence na oborožen odpor.«

Iz te borbe je mali slovenski narod, združen v Osvobodilni fronti pod vodstvom Partije in povezan z osvobodilnim bojem ostalih jugoslovanskih narodov, izšel kot zmagovalc.

Pozimi 1944-45 na Menini planini

HEROJSKI POHOD

Iz še neobjavljenih spominov narodnega heroja Jožeta Klanjčiča-Vasje priobčujemo odomek, ki opisuje prve dni znamenitega pohoda XIV. divizije na Stajersko. Jože Klanjčič-Vasja je bil komandant legendarne XIV. divizije, ki je na svojem pohodu poosebevala razvoj enot stajerske operativne cone in z dejavnostjo na vojaškem ter političnem področju netila vseljudsko oboroženo vstajo. Namen XIV. divizije je bil tudi, da s svojim sunkom na Stajersko, ki je bila zaradi prometnih zvez med Avstrijo, Balkanom in Italijo za Nemce precej občutljivo področje, razbremeni enote NOV na jugu, kjer se je tedaj, v začetku leta 1944, razvnela 4. nemška ofenziva.

V začetku avtor opisuje, kako prisrčno so sprejemali XIV. divizijo na pohodu Hrvatje v obnavskih vaseh, Velesčevcu in Raši, v Čazni in Dubravi ter hrvatskem Zagorju. Ko je XIV. divizija prekoravila hrvatsko-slovensko mejo, je štela okrog tisoč mož. Težka oborožitev je bila naslednja: dva topa 45 mm, 9 težkih in 18 lahkih minometov. Za vsa ta orožja je bilo municije kaj malo: 200 granat oziroma min.

Dne 7. februarja se je divizija pomaknila proti Bohorju. Nemci so jih začeli obkoljevati z nadmočnimi silami. Vrgli so v boj nad 3200 mož. Naslednje dni se je število sovražnih vojakov, ki so obkoljevali XIV. divizijo, tako povečalo, da so šteli že 15.000 mož brez oboroženih Kočevarjev, Besarabcev in drugih manjših policijskih ter žandarmerijskih enot, ki so se pripekljale iz Ljubljane in Gorenjske. Poleg premoči v ljudeh je imel sovražnik tudi prednost, da je lahko uporabljal radijske postaje, poštno linije, železnice in motorna vozila za premeščanje svojih enot. V teh bojih je sozvala tudi nemško letalstvo. Nemci so imeli torej prednost, da so razpolagali z močno vojsko, ki so jo med borbo večkrat menjali in ji dajali počitek.

Dne 8. februarja je bila divizija razmeščena na področju Golobinika, Presečne in Podloga z nasloniščjo na planino Bohor. S teh položajev sta se Tomšičeva in XIII. brigada zapletli v srdite borbe s sovražnikom, ki je pritiskal od Planine sem ob podpori topov, oklopnih avtomobilov (ki so po nemških podatkih pripeljali prav iz Ljubljane) in težkih mino-

metov. Kakšni so bili uspehi nemške vojske tega dne, najbolje razberemo iz poročila komandanta regimenta »Treck« z dne 9. februarja 1944, namenjenega generalu Rösenerju:

»Ta dan je jasno pokazal, da smo pretrpeli izreden neuspeh, da so naše sile kljub okrepitvam, ki postopoma prihajajo, nezadostne. Uspešne akcije proti močnim, vojaško organiziranim, dobro oboroženim in vodenim sovražnim skupinam so izključene.«

Podnevi se je štab divizije premaknil v vas Plešivico, kjer je dobil zvezo s kozjanskim odredom. Ker so brigade v težkih bojih odbile vse napade, je sovražnik začel zbirati svoje čete za napad na Bohor s severozahodne strani. V mraku tega dne se je sovražna obveščevalna patrulja prebila malone do štaba divizije. Borci so jo odkrili, vendar pa je pod zaščito belih plaščev in nastopajoče teme pobegnila. Ves dan, še bolj pa v noči med 8. in 9. februarjem, je sovražnik dovažal okrepitve v Planino in Rajhenburg. Sovražne enote, ki so strnile obroč okrog bohorskega masiva in ki z napadi niso uspeli zavzeti divizijskih položajev, poskušajo vtihotapiti manjše in večje patrulje v zaledje divizije, da bi s kombiniranim napadom napravile zmedo v naših vrstah. Pri tem so računali na utrujenost borcev, ki so vztrajali v boju že nad dva dni brez odhida. Štab divizije je zasluhlj sovražne nakane. Odlučil se je v noči med 9. in 10. februarjem napasti senovski rudnik, medtem ko naj bi ostali borci sprejeli na ugodnih položajih Bohorja borbo s sovražnikom. Namen tega načrta je bil prebiti sovražno blokado, se izmakniti vsiljeni bitki s sovražnikom ter ga z daljšim premikom prisiliti na ponovno razvrstitev sil. S tem bi divizija pridobila najmanj dva dni za počitek na novih položajih.

In res, to noč je Tomšičeva brigada napadla utrjeno Senovo. Postojanke ni mogla uničiti, pač pa je razrušila rudniške naprave, separacijo in uničila rudniški vlak. Sercejeva brigada je hkrati napadla Boštanj, kjer je uničila kompresor, strojne naprave in ujela tri oborožene rudniške stražarje. Drugi del brigade, ki je imel nalogo uničiti žandarmerijsko postoj-

janko v Koprivnici, je naletel na močno sovražno zasedo pri Velikem kamnu in se vrnil, ne da bi izpolnil svojo nalogo.

Bračičeva brigada, ki je hotela napasti žandarmerijsko postajo v Zabukovju, je naletela tod na močnega sovražnika in se spustila z njim v večurno borbo. Ubilih je bilo 14 nemških vojakov, zaplenjenih prav toliko pušk in ena brzostrelka.

10. februarja je divizija zasedla ugodne položaje na Bohorju ter se ves dan ogorčeno borila z oddelki esesovcev. Esesovci so morali z grožnjami prisiliti oddelke Wehrmannschafta in civiliste, bržda Kočevarje, da so napadli v drugi vrsti. Toda divizija je z močnim strojničnim ognjem in minometalskim ognjem odbila vse napade ter prizadela sovražniku velike izgube. Težki minometi so se spopadli tudi s sovražnim topništvo, ki je podpiralo napade pesakov. V borbi sta sodelovali tudi dve sovražni letali, izmed katerih je divizija eno onesposobila s strojničnim ognjem. Ta dan so bile izgube na obeh straneh precejšnje.

Ko se je znočilo in se je bitka nekolikanj poglobila, je divizija izročila Kozjanskemu odredu okrog 20 tovarišev, večidel težko ranjenih ali pa izčrpanih ter za hojo nesposobnih. Potem je neopazno zapustila Bohor in se premaknila proti Zidanemu mostu. Pri prehodu čez cesto Sevnica—Planina je divizijska predhodnica zažgala dva velika avtobusa, ki sta običajla v snegu. Sofer je izjavil, da sta vozila žandarmerijo in enote Wehrmannschafta iz Trbovelj na pomoč Nemcem na Planino. Ta nočni pohod proti Zidanemu mostu, dolg 15 km, je bil eden izmed najtežjih premikov v času sovražne ofenzive. Borci so bili boje štiri dni neprestano padali, ker jih je ledena burja slepila. Burja in metez sta bila naša zaveznika le v tem, da sta popolnoma zabrisala sledove za divizijo, ko se je razporedila v vaseh Okroglica in Poljane, kjer je počivala 11. februarja od 7. do 12. ure naslednjega dne.

N. Z.

ZENEVSKI KONFERENCI V POZDRAV

Bodrija in obdolžitve

Razna mnenja in komentarji v Londonu, Parizu, Moskvi in Pekingju

London, 26. aprila (Reuter) — Današnji »Times« omenja vprašanja, o katerih bodo razpravljali na ženevski konferenci, in piše, da bi bilo napak, če bi zahodne velesile pod vplivom dogodkov v Indokini opustile priložnost, da bi politično uredili vprašanja, če se to da doseči. Časnik poudarja, da Nehrujev načrt zasluži, da bi ga na konferenci proučili. Le-ta pomeni konstruktivno izboljšanje zamisli, da je moč odgovoriti na vprašanje jugovzhodne Azije edinele po vojaški poti — pravj na koncu »Times«.

»Manchester Guardian« meni, da je treba posvetiti vso pozornost predlogu predsednika francoske vlade Lanielca, naj bi prenehale sovražnosti v Indokini. Časnik sodi, da je temelj za premirje predlog, ki sloni na razorožitvi oziroma umiku Ho Si Minhovih oboroženih sil iz Laos in Kambodže in razdelitvi Vietnama na cone. Poudarjajoč, da takšen načrt nemara ne bo podgotu nekaterim ameriškim senatorjem, pripominja Manchester

Guardian, da bi razdelitev Vietnama pravzaprav slonela na priznanju dejanskega položaja in da bi se zahodne velesile morale zavzeti za takšno ureditev vprašanja na ženevski konferenci.

PARISKI TISK

Davišnji francoski tisk pozdravlja začetek ženevske konference in hkrati izraža zaskrbljenost spriču morebitnega ameriškega posredovanja v Indokini.

»Combat« dolži francosko vlado, češ da je »nemoguća« in da se »podreja ameriški politiki«. Časnik piše, da so francoski ministri pripravljene sprejeti ameriško posredovanje v Indokini prej, kot priznati svoje napake.

»Franc Tireur« piše, da je Francija zahtevala konec tega tedna od ZDA in Velike Britanije, naj posredujejo v indokitski vojni. Časnik pripominja, da si Francija zlasti želi, da bi posredovala ameriška letala z ameriški piloti. Dalje navaja mnenje nekaterih ameriških krogov, da je bila ta zahteva Francije zavrnjena, saj presega pristojnost predsednika ZDA Eisenhowerja. Slednji bi se namreč moral, preden bi kaj takega storil, posvetovati z ameriškim Kongresom. Časnik prav tako trdi, da je bila ta zahteva Francije vzrok nenadnega potovanja britanskega zunanjega ministra v London in posebnega sestanka britanskega ožjega kabineta.

KOMENTAR »PRAVDE«

»Pravda« je objavila v današnji številki članek z naslovom »Kitajska — svetovna velesila«, v katerem poudarja pomembnost enakopravne udeležbe Kitajske na ženevski konferenci, češ da je ta enakopravnost važen činitelj v boju za omilitve mednarodne napetosti. V članku je rečeno, da razni reakcionarni elementi zadnji čas povečujejo kampanjo, da bi razbili konferenco v Ženevi. Časnik med drugim omenja ame-

riškega republikanskega senatorja Knowlanda kot sovražnika Kitajske, ki razkriva svoje napačne načrte in predvideva nespeh ženevske konference.

RADIO MOSKVA

Moskovski radio poudarja v komentarju, posvečenem ženevski konferenci, da bi morala Kitajska enakopravno kakor druge velesile sodelovati na tej konferenci. »Kitajska bi utegnila imeti veliko vlogo v ponovnem vzpostavljanju miru v Indokini.« je rečeno v komentarju. Moskovski radio dolži zahodne velesile, češ da »sabotirajo ženevsko konferenco in si prizadevajo zmanjšati vlogo Kitajske«, in trdi, da ZDA »nočejo, da bi mednarodna napetost popustila.«

RADIO PEKING

Pekiški radio je sinoči objavil, da ZDA nameravajo »razbiti konferenco v Ženevi in razširiti vojni v Indokini.« Komentar pekiškega radia je obdĺil ZDA, da uporabljajo vsa sredstva, da bi pritegnile svoje zaveznike v vojaški blok jugovzhodne Azije pod vodstvom ZDA. Ko bo ta vojaški blok organiziran, se bodo morali vsi ameriški zavezniki vojskovati za ZDA, trdi komentator.

MOLK O POSVETOVANJU EDEN-CHURCHILL

Ali bo London pomagal Franciji?

Položaj v Indokini v središču zanimanja — Javnost, vlada in dobršen del parlamenta zoper britansko posredovanje v Indokini

London, 26. apr. (Tanjug). — Britanski uradni krogi ne komentirajo nepričakovanega posvetovanja med min. Edenom in Churchillom in nujne seje kabineta, ki jo je Churchill včeraj sklical v Londonu. Predstavniki Foreign Officea ni hotel danes komentirati tiskovnih poročil, češ da je Francija zahtevala od britanske vlade pomoč za nadaljevanje voje v Indokini zaradi kritičnega položaja pri Dien Bien Fuju.

V Londonu trdijo, da je vprašanje Indokine in anglo-ameriška pomoč Franciji v središču zanimanja britanske vlade. V političnih krogih ne dvomijo, da je včerajšnji sestanek kabineta še bolj zapletel to vprašanje, ki so nanj ostro reagirali v vrstah laburistične stranke. Zato je tudi nastal spor med levim in desnim krilom laburističnega gibanja. Pričakujejo, da bo predsednik britanske vlade še jutri odgovoril na več interpelacij. Poglavitno vprašanje, ki zanima diplomatske opazovalce v Londonu, je, ali se bo britanska vlada odločila brez odlašanja pomagati Franciji, oziroma ali želi počakati, kakšen bo potek ženevske konference. Na včerajšnji seji kabineta so baje sklenili, da bodo počakali na razvoj dogodkov in omogočili pogajanja o premirju

v Indokini na ženevski konferenci. V diplomatskih krogih sodijo, da je ne samo britanska vlada, temveč tudi dobršen del parlamenta, pa tudi britanska javnost zoper britansko posredovanje v indokitski vojni, zlasti v času, ko si v Ženevi prizadevajo urediti to vprašanje s sporazumom. Poročila o nesoglasju v francoski vladi in Nehrujevih predlogih o prenehanju sovražnosti v Indokini so še povečala dvome mnogih članov laburistične parlamentarne skupine, da je nujen Dullesov načrt o sklenitvi obrambnega pakta za jugovzhodno

Azijo in zahodni Pacifik. Nek laburistični poslanec je zahteval od Churchilla, naj zamakne, da ne bo sklenjen noben sporazum o tem paktu — tudi ne z ZDA — brez poprejšnjega posvetovanja z azijskimi in drugimi državami, članicami britanske skupnosti narodov.

Uradni predstavnik Foreign Officea je danes izjavil, da se še niso začeli razgovori o paktu za jugovzhodno Azijo. Pripomnil je, da je bila britanska vlada v stikih z vladami Commonwealtha in da še niso uradne delovne skupine jele razpravljati o tem vprašanju.

Vojaški razgovori v Londonu

London, 26. apr. (AFP). Predsednik skupnega odbora načel-

Rezultati iz Argentine

Buenos Aires, 26. apr. (AFP). Po neuradnih podatkih na volitvah za polovico poslancev argentinskega parlamenta stranka predsednika Perona vodi s tremi milijoni 600.000 glasovi proti 1.870.000, kolikor jih je dobila glavna opozicijska stranka — Radikalna unija. Skupno je v Argentini nad 9.000.000 volivcev.

nikov generalštabov ameriških oboroženih sil admiral Arthur Radford se je danes sestel z britanskimi vojaškimi dostojanstveniki. Razgovorom v britanskem obrambnem ministertvu so prisostvovali admiral Radford, admiral Rhoderick McGregor, prvi lord admiralitete, načelnik generalštaba mornarice, načelnik imperialnega generalštaba maršal John Harding ter načelnik generalštaba letalstva maršal William Dickson.

Mladina Katoliške akcije brez vodstva

Rim, 26. aprila (Tanjug). Podpredsednik mladinske organizacije »Katoliška akcija« Talentidino je včeraj odstopil iz protesta, ker so na ukaz Vatikana odstavili predsednika te organizacije Rossija. Tako je organizacija ostala malone brez vodstva, saj je 27 članov uprave odklonilo sodelovanje z novim predsednikom Vincijem ter izjavilo, da se strinjajo z Rossijevo politiko in so proti-desnim konservativnim težnjam predsednika »Katoliške akcije« Gede in vatiškanskega vodstva.

DANES PO SVETU

Francova „pravica“

Sodna komedija v Vittoriju, kjer so sodili skupini baskiških patriotov, se je zaključila tako, kakor pristojni Francovemu pravosodju. Strinjajo Baskov, obtoženih, da so pred tremi leti organizirali stavko, so obsodili z blagoslovom papeškega nuncija očeta Antoniusa na težko ječo. Svetovna javnost je s to obravnavo seznanil očitvelec, britanski pravnik Peter Benenson.

Obtožnica je temeljila na priznanjih, ki so jih izsilili obtoženim. Edino dokazno gradivo sta bila ročna tiskarna in šapirograf, za pa bilo nobenega izmed tistih tiskov, ki jih je baje razdelila ta skupina Baskov. Pred obravnavo so obtoženci bili leto dni v zaporu in mesec dni v samcah, kjer so jih, kot so na sodišču sami izjavili, surovo pretepali. Policija je privedla pred »sriče«, katerih dolžnost je bila ovredniti izjave obtoženih, da so od njih priznana izsilila. To sta bila, od njih priznana izsilila. To sta bila, trdi Benenson, dva znana policijska agenta, dva policaja in upravnik za-

nafte je nastal oktobra lani, ko se je šah vrnil na prestol. Takrat je v Teheran prispel svetovalec ameriškega zunanjega mi-

Zahedi se razgovarja z britanskimi predstavniki (v sredini ve-leposlanik Right) o petrolejskem sporu

nistrstva za petrolejska vprašanja Herbert Hoover. Odtlej se težije vprašanja, kaj ukreniti glede iranske nafte prenesli na šest največjih petrolejskih družb.

Skupnega konzorcija za prodajo iranske nafte na svetovnem trgu; kdo bo upravljali črpanje iranske nafte, in končno, koliko odškodnine bo dobila Anglo-iranska družba ter koliko bodo dali iranski vladi.

Glede prvega vprašanja so dosegli tale sporazum: v novem konzorciju bo imela Anglo-iranska družba 40% deležev, ameriške družbe 40%, nizozemski družbi Shell in Royal Dutch 14%, francoske družbe pa 6%. Torej bodo namesto enega lastnika — Anglo-iranske družbe oziroma Velike Britanije — zdaj štirije lastniki, pri čemer bosta dominirala britanski in ameriški kapital.

S takšnim sporazumom so predstavniki petrolejskih družb pristavili zdaj v Teheran, da bi se z iransko vlado pogajali in svoje predloge uveljavili. Ameriški zunanji minister Dulles je izjavil, da je »cilj teh razgovorov obnoviti črpanje nafte v Iranu v pogojih, ki ustrezajo zaščiti tujega kapitala v okviru državne suverenosti.«

Teheranski razgovori se bodo nanašali v glavnem na ostali dve vprašanji, ki smo jih omenili. Pri tem je težko reči, kateri izmed teh dveh problemov je težavnejši: ali je vprašanje, kako bodo upravljali črpanje iranske nafte, ali vprašanje odškodnine Anglo-iranski družbi in plačilo iranski vladi. Prvi problem je odvisen od stališča nasproti zakonu o nacionalizaciji nafte in nasproti iranski družbi, ki so jo na temelju tega zakona ustanovili. Konec koncev gre zato, ali bo iranska vlada sprejela tuje strokovnjake in v kakšno obliko organizacije bo privolila. Ni izključeno, da bodo ustanovili novo podjetje, v katerem bo udeležben tuji kapital. Kar pa zadeva odškodnino ne gre za načelo, temveč za to, kolikšna bo. Doslej sta bili stališča Irana in Anglo-iranske družbe v tem oziru povsem nasprotni.

Prav tako je važno tudi vprašanje, koliko bo konzorcij plačal za izkoriščanje iranske nafte. Iran ne more zahtevati posebno visoke odškodnine, ker so v zadnjih treh letih spriču pomanjkanja iranske nafte povečali črpanje v ostalih državah Srednjega vzhoda. Razen tega je na svetovnem trgu nafte ponudba večja od povpraševanja itd.

Še pa se ni izčrpano problematika boja za iransko nafto v sedanjem razvoju. Medtem ko se petrolejske družbe v Londonu pogajale, se je pojavila druga italijansko-nemška-belgijsko-japonska finančna skupina, ki skuša ustanoviti konkurenčni konzorcij. Boj za iransko nafto potemtakem še ni zaključen, postal je še bolj zapleten. V. M.

Svicarji so najprej napeljali bodo-čeo žico okrog vile, kjer be-čevajo Kitajci, ti pa so kasneje zahtevali, naj žico odstranijo

SEJA VRHOVNEGA SOVJETA SZ

MALENKOV O ZUNANJI POLITIKI

Spet je ponudil sodelovanje v atlantskem paktu z določenimi pridržki

Moskva, 26. apr. (AFP). — Na seji Vrhovnega sovjeta ZSSR in Sovjeta narodov je imel predsednik sovjetske vlade Malenkov govor, posvečen predvsem zunanjepolitičnem vprašanju.

Med drugim je dejal, da je zadnji čas popustila napetost v mednarodnih odnosih, kar je pripisati dejavnosti »pristašev miru po vsem svetu«. Dotaknil se je zlasti prijateljstva ZSSR s Kitajsko ter satelitskimi deželami. Poudaril je, da je razvoj trgovinskih odnosov s tujino pomemben in da je ZSSR pripravljena navezati trgovinske stike z vsemi deželami, ki so na tem zainteresirane.

Koča Popović sprejel norveškega poslanika

Beograd, 26. aprila (Tanjug). Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je sprejel danes na protokolarni obisk novoimeno- vanega norveškega poslanika v Beogradu M. F. Irgensa.

Ga. Pandit bo prišla v Jugoslavijo

New Delhi, 26. aprila (Tanjug). »Hindustan Times« poroča, da namerava predsednica Generalne skupščine v OZN ga. Pandit obiskati Jugoslavijo, kamor naj bi prispela julija po obisku v Veliki Britaniji in tik pred začetkom zasedanja Generalne skupščine.

Finski novinarji nas bodo obiskali

Beograd, 26. aprila (Tanjug). Na povabilo Zveze novinarjev Jugoslavije bo prispelo 7. maja v Beograd šest finskih novinarjev. Med petnajst dni trajajočim obiskom v naši državi bodo finski novinarji obiskali Zagreb, Ljubljano, Reko, Split, Dubrovnik, Jablanico, Sarajevo in Novi Sad.

Burmanski novinarji odpotevali v FLRJ

Rangun, 26. aprila (Reuter). Skupina štirih burmanskih novinarjev je danes odpotovala z letalom na informativni obisk v Jugoslavijo. Delegacijo vodi član burmanskega parlamenta g. Tein Maung.

VELIKA BRITANIJA

Izmenjava izkušenj med podjetji

London, 26. aprila (Tanjug). Da bi našla pomeni, toda učinkovito metodo, s katero bi izboljšali industrijsko proizvodnjo, je 500 britanskih podjetij organiziralo medsebojne obiske, katerih namen je proučiti in primerjati načine dela in izmenjati izkušnje. Pri tem so dosegli že kar lepe uspehe. Tako pišejo časniki, da je ekipa neke tiskarne obiskala drugo tiskarno in ugotovila, da slednja z istimi stroji dela za 90% hitreje. O podobnih primerih poročajo tudi iz drugih industrijskih panog.

KOREJA

Dean — Sing Man Ri

Seul, 26. aprila (AFP). Posebni odposlanec predsednika Eisenhowerja Arthur Dean, ki je včeraj prispel v Korejo, se je danes sestel s predsednikom južnokorejske vlade Sing Man Rijem. Razgovarjala sta se, kako bi vskladili stališči ZDA in Južne Koreje na ženevski konferenci.

FRANCIJA

Prvomajski spredov prepovedan

Pariz, 26. aprila (Tanjug). Notranji minister Martin Deplat je prepovedal tradicionalni prvomajski spredov od trga »Nation« do Bastilije, ki ga vsako leto organizira KP Francije s sorodnimi političnimi in sindikalnimi organizacijami, ter določil, da spredov lahko izvedejo na hipodromu »Vincite«. Minister je to prepoved obrazložil z nevarnostjo, da bi utegnulo priti do incidentov, kot se je zgodilo lani, ko je bilo ubitih in hudo ranjenih nad dvajset ljudi.

INDOKINA

O'Daniel v Hanoju

Hanoi, 26. aprila (AFP). Načelnik ameriške misije za vojaško pomoč

Indokini general John O'Daniel je prispel davi v Hanoi, kjer se bo sestel s francoskim vrhovnim poveljnikom v Severnem Vietnamu, generalom Cognyem. To je prvi uradni obisk generala O'Daniciela, odkar je bil imenovan za načelnika ameriške misije za vojaško pomoč Indokini.

Gulam Mohamed

KASMIR

Priključitev brez plebiscita

New Delhi, 26. apr. (Tanjug). Kasmiški ministri predstavniki Gulam Mohamed je sinoči izjavil, da za rešitev kasmiškega vprašanja ni več potreben noben plebiscit.

»Kasmiško vprašanje je dejal, je bilo rešeno s sklepom kasmiške skup-

šine in priključitev Kasмира k Indiji je dokončna in nepreklicna.« Gulam Mohamed je skupini tujih opazovalcev OZN v Kasmiru izjavil, da je »njihovo delo dočela nezadovoljivo« in da se ukvarjali z vsem, razen s tistim, s čimer bi se morale.

INDIJA

Predlog o ureditvi indokitskega spora

New Delhi, 26. aprila (Tanjug). Pred začetkom konference južnoazijskih ministrskih predsednikov v Colombo govore o možnostih, da bi Indija, Pakistan, Ceylon, Burma in Indonija sestavile skupen predlog o rešitvi indokitskega spora. Osnova predloga bi bil Nehrujev načrt, posebno pa bi poudarili, da je prekinitve sovražnosti nujen pogoj, da bi vprašanje rešili. Azijske države, ki bodo sodelovale na tej konferenci, bi predlagale posredovanje, da bi pospešili pogajanja. To je izjavil sinoči ceylonski ministriški predsednik Kostelavala.

JAPONSKA

Trenja v progresivni stranki

Tokio, 26. aprila. Agencija Kioto poroča, da je nekaj uglednih funkcionarjev progresivne stranke, med njimi tudi generalni tajnik Matsumura, danes izjavilo, da nameravajo odstopiti. Odstopiti nameravajo zaradi poraza pri glasovanju o nezaupnici vladi, kar je v japonskem Spodnjem domu predlagala Socialistična stranka. Ti voditelji namreč sodijo, da so odgovorni za to, da stranka ni bila pri glasovanju enotna.

Pogajanja s Filipini

Tokio, 26. aprila. Agencija Kioto poroča, da zunanji ministri Okazaki je vedno upa na pogajanja s Filipini o reparacijah, čeprav poročila iz Manila kažejo, da so Filipini odpovedali sestanku, ki bi se danes moral začeti v Manili.

Položaj naših ekonomskih strokovnjakov u gospodarstvu

Na letnih skupščinah društva ekonomista Srbije in Hrvatske u Subotici in Osijeku so uvođić sprovedili u našem gospodarstvu življenju u sicer redko obravnavano upravljanje. Ponovno so opozorili na pomen ekonomskih strokovnjakov u gospodarstvu in na primitivistični odpor proti njim, ki se vedno kdaj pa kdaj pojavlja.

V sedanjem gospodarstvenem sistemu hitreje pride do izraza nestrokovnost in je tudi laže začeti boj proti njej. Toda njene posledice so neprimerno huže za podjetja in komune, pa tudi za gospodarstvo u celoti. Spričo tega bi se utegnili pripetiti, da bi vzroke pomanjkljivosti in napak pri uresničevanju novih gospodarskih predpisov videli ne u nesposobnosti in nestrokovnosti samesnikov, marveč u samem gospodarskem sistemu, kar bi seveda popolnoma skrhalo ostrino boja zoper primitivistična pojmovanja o vlogi in mestu strokovnjakov-ekonomistov.

Dosedanja praksa delavskih svetov je bolj ali manj že povsem zatrla razna pojmovanja o vlogi tehničnih strokovnjakov. To je tudi razumljivo. Proizvodni proces u podjetju se razvija po svojih tehnoloških zakonih, ki se

jim mora delovni kolektiv podvreči in ki jih je moč izpremenjati samo u globljim strokovnim znanjem. In sicer u smislu njih nadaljnega izpopolnjevanja. Zda bi le redko našli primere iz prvih dni obstoja delavskih svetov, ko je še ta ali oni izmed njih menil, da je njegova demokratična pravica ukazovati obratnemu inženirju, kako naj opravi to ali ono tehnično nalogo.

Tudi reševanje ekonomskih vprašanj mora biti podvrženo določenim zakonitostim, u naših razmerah pa razen splošnim ekonomskim načelom tudi tistim, ki izhajajo iz našega gospodarskega sistema, zatem vsem težam zveznega, republiškega in okrajnih družbenih planov ter raznim praktičnim normam, ki se tičejo vsakdanjega poslovanja podjetja in njegovih odnosov u drugimi gospodarskimi organizacijami.

V spoštovanju te vrste zakonitosti, katere pomena še vedno dovolj ne upoštevamo, pogostokrat naletimo na pojave primitivizma, ki so sad malomeščanskih in birokratskih naziranj u neki absolutni svobodi odločanja u gospodarskih vprašanjih podjetja ali komune. Res da je svoboda — u smislu izdajanja odločb, ki je u danem trenutku in konkretnih

pogojih najpravilnejša, najnujnejša in najučinkovitejša — odvisna edino od tega, koliko se je temu ali onemu organu, ki mora izdati odločbo, posrečilo predvideti njene rezultate, in sicer na temelju kar najgobjega seznanjanja z našo stvarnostjo, našim gospodarskim sistemom in tekočo ekonomsko politiko družbenih planov. Za takšne odločbe pa je potrebna zares temeljita strokovna pomoč.

Na to nizko strokovno ekonomsko raven pogostokrat naletimo u našem življenju. Več tisoč sporov pred arbitražnimi sodišči dokazuje, da je komercialna tehnika u poslovnih odnosih med podjetji še vedno primitivna. Tudi gospodarsko-kazenske obsodbe, ki so bile doslej izrečene nad podjetji zaradi kršitve gospodarskih predpisov, izpričujejo, da ljudje u upravnem aparatu podjetij nezadostno poznajo nove določbe gospodarskega sistema. Vrsta podjetij je prav tako že začela plačevati tudi tako imenovane »prisilne« obresti zavoljo tega, ker niso izpolnjevala svoje letošnje obveznosti do skupnosti, kar se bo vsekakor občutilo na njihovem plačnem skladu. To pa kaže, da še ne poznajo dovolj učinka novih gospodarskih instrumentov. Naposled se je pomanjkanje strokovnih ekonomskih analiz pokazalo tudi ob izdelavi družbenih planov posameznih okrajev, kjer je še vedno težnja po raznih megalomanskih in ekonomsko neuzdravnih investicijah, ob prizadevanju, da bi nerealno dvignili ceno ali kupili devize ne glede na možnosti realiziranja proizvodnje na trgu in podobno.

Ni dvoma, da bo nadaljnje delo društva ekonomistov še bolj okrepiło vlogo ekonomskih strokovnjakov u našem gospodarstvenem življenju, zlasti u pomoči organom delavskega upravljanja u podjetjih in predstavnikom organov delovnega ljudstva u komunah. Sadovi tega dela pa bodo popolni samo tedaj, če bo povezano s še pomembnejšim delom — ekonomsko izobrazbo najširših ljudskih plasti. Ekonomsko kulturo in širino u obravnavanju gospodarskih problemov je treba razvijati prav tam, kjer so bile pri nas po demokratični poti izdane odločbe o tekočih gospodarskih vprašanjih. Z razvijanjem te kulture organov upravljanja u podjetjih in komunah se bo krepila pri njih tudi zavest o potrebi in pomenu dela strokovnjakov-ekonomistov.

M. Bajec

Povpraševanje po delovni sili se ie povečalo

Marca so naša podjetja iskala okrog 48.000 delavcev

Beograd, 25. aprila. Po vsej državi je bilo marca meseca veliko povpraševanje po novi delovni sili. Posredovalnice za delo so u tem mesecu zaposlile približno 51.000 oseb, oziroma nad 51% več kot prejšnji mesec. Tudi podatki o nihanju brezposelnosti kažejo, da število brezposelnih pada. Pretekli mesec se je u primeri z februarjem t. l. znižalo za približno 2,5%. Skupno število oseb, ki so jih marca registrirali kot brezposelne (kakih 95.000), je u primeri z marcem 1953 manjše za 11%.

Strokovnjaki poudarjajo, da v zadnjih dveh mesecih niso pričakovali, da se bo občutneje znižalo skupno število brezposelnih glede na to, da na začetku sezonskih del narašča tudi povpraševanje po delovni sili. Podjetja so n. pr. januarja iskala kakih 14 tisoč novih delavcev, marca pa

je to število naraslo na 48.000, medtem ko je dotok novih delavcev, ki iščejo zaposlitev, narasel od 14.000 u januarju na 50.000 u preteklem mesecu.

Ker je med delavci, ki so se marca prijavili posredovalnicam za delo, kakih 78% nevalificiranih, je očitno, da gre tu za sezonske delavce, večidel kmete, ki delajo samo nekaj mesecev na leto u gospodarstvu. Spričo tega nastaja vprašanje, ali naj bi le-te tudi u prihodnje uvrščali u kategorijo nezaposlenih.

Posebno vprašanje so še vedno brezposelne žene. Lani je njihovo število u primeri z moškimi naraslo za več kot 4%. Sodijo, da bo to razmerje u prihodnjih mesecih še neugodnejše, saj bo, kot kaže sedanji položaj, povpraševanje po moški delovni sili stalno naraščalo, hkrati pa bo dotok postopoma padal.

Pritrgovanje pri meri in zaštita potrošnikov

Državne arbitraže in sodišča čedalje pogosteje izrekajo obsodbe proti raznim trgovskim podjetjem zaradi pritrgovanja pri meri, zaradi prodaje blaga neustrezne kakovosti in u drugih primerov oškodovanja potrošnikov. Za takšno dejanja je strog tudi kazenski zakon. Člen 253 pravi, da bo vsak, kdor bo pri nakupu ali prodaji u uporabo nepravilnih uteži ali mer ali kako drugače nepravilno meril ali tehtal blago, kaznovan u denarno globlo ali zaporom do enega leta. Posebni predpisi določajo tudi kazni za uporabo nežigosanih ali iz prometa izločenih mer.

Kakor vidimo, je zakonita zaštita popolna. In vendar lahko na zborih volivcev in konferencah SZDL slišimo hude obdolžitve proti trgovskemu omrežju zaradi teh, kakor mnogi pravijo, malenkostnih prekrškov. Naš potrošnik torej še ni zaščit.

Najbrž si brezvestni prodajalci mislijo: saj oškodovan kupec zaradi malenkosti ne bo sprožil celotnega sodnega postopka. In tako goljufajo. Uporabljajo nežigosane uteži in nepravilne tehtnice, pritrjujejo pri merici, nategujejo blago, da ga je cel meter, čeprav ga nekaj centimetrov manjka, ko pride z njim h krojaču, polagajo pod pladnje vrečice in trd papir itd. Polagoma se je to protizakono početje posameznih prodajalcev tako razpaslo, da je postalo pravo družbeno zlo. Na kontroli mer so na podlagi večletne prakse in statistike ugotovili, da je u javnem prometu nepravilnih 33% mer in 40% uteži.

V javnem prometu je 33% nepravilnih mer in 40% uteži — Kako zaščititi potrošnike?

trošniki izrecno naprosijo ali pa če, ko imajo opraviti z drugo kontrolo, mimogrede opazijo, da so mere ali uteži nepravilne. Sestdeset mestnih inšpektorjev več tudi storiti ne more.

Po občinah pa tržnih inšpekcij sploh ni. Ko pa smo vprašali tujnika neke beogradske občine, kako je s to zadevo, je odgovoril, da bi imela inšpekcije, tudi če bi jih ustanovili, kvječemu po dva do tri uslužbenca. Tudi tako bi torej brezvestnim prodajalcem ne prišlo do živga.

Zvezni urad za mere je poslal svoj čas vsem inšpekcijam napotke o kontroli mer in merjenja oziroma tehtanja. Inšpektorji so se lahko iz njih naučili, da že na prvi pogled opazijo, katera mera ali utež je pravilna in katera ne. Razen tega je v napotkih rečeno, da morajo inšpektorji kdaj pa kdaj pregledati vse mere, uteži in tehtnice, razne okvirje za drva, aparate za merjenje gostote, sode za pivo in vino, vodomere, plino-

mere, električne števec itd. Vse to naj store za zaštito potrošnikov u duhu predpisov, ki določajo kazni za kazniva dejanja in prekrške te vrste.

KAJ PA PODJETJA IN POTROŠNIKI?

Na splošno ne moremo reči, da bi povsod pritrgovali pri merah. Proti temu zlu se bore tudi sama trgovinska podjetja, in že večkrat smo slišali, kako ukrepanje proti brezvestnim ljudem, ki škodujejo ugledu kolektiva. Kaže pa, da vse to ne zadostuje. Trgovini sami koristi, če se odločijo boriti proti posameznim špekulantskim malverzacijam, ker je že napočil čas, ko kupec, videč, da ni postrežen tako, kakor bi moral biti, zapusti prodajalno in gre drugam. Kaj pa to pomeni za kolektivni zdaj, po decentralizaciji trgovinskega omrežja, ko se je podsetorilo število samostojnih trgovinskih obratov, ni treba posebej omenjati. Mar jim ni pri srečju ugled, mar jim ni do prometa, do pridobivanja kupcev?

Kadar govore ljudje o tem, predlagajo strogo družbeno kontrolo. Toda kakšno? To jim ni jasno. Tržni sveti, ki jih imamo tu in tam, so samo posvetovalna telesa in nimajo pravice, da bi se ukvarjala s kontrolo mer.

Kadar slišimo na zborih volivcev in na konferencah SZDL predloge, ljudje navadno največ računajo na tržne inšpekcije. Če pa vemo, da so le-te zaradi nezadostnega števila uslužbencev brez moči, mar ne pridemo do sklepa, da se morajo proti temu zlu boriti sami potrošniki? Kako naj se bore, je videti iz zakona. Da pa bi bili ljudem predpisi bolj znani in dostopni, bi jim jih morali u dnevnem tisku, na javnih sestankih, konferencah itd., pojasniti tržne inšpekcije, sodniki za prekrške in organi za kontrole mer, ki so najbolj poklicani, da ščitijo koristi državljanov. To bi bila po našem mnenju njihova glavna dolžnost.

M. Jurica

TRŽNE INSPEKCIJE SO BREZ MOČI

Zanimali smo se pri nekaterih tržnih inšpekcijah, kaj so doslej storile, da bi to vrsto kriminalna u gospodarstvu zatrla, pa smo prišli do sklepa, da so brez moči, da u izsledile vsakega špekulanta u Beogradu, kjer je trgovinsko omrežje najbolj razširjeno, pa sploh ni ljudi, ki bi se ukvarjali z odkljudno s tem vprašanjem. Brezvestne prodajalce ovadjuje samo, če jih ljudje ali oškodovani po-

Včeraj u Državna loterija izplačala mizarskemu pomočniku Zemvi milijonski dobitok.

KULTURNI OBZORNIK

Pisatelj u službi ideje

Stevan Galogaža: Nenavadne silhuete — Založba »Kultura«, Beograd 1954

Če lahko za kateregakoli našega naprednega pisatelja med obema vojnama rečemo, da se je ves posvetil revolucionarni misli, da je le-tej posvetil vse svoje življenje ter književno in publicistično delo, potem velja to za Stevana Galogažo. Novi rodovi tega imena skoraj ne poznajo, starejši pa ga ne morejo izbrisati iz spomina. Ta prvotno nacionalni revolucionar, pozneje pa borbeni marksistični intelektualac in književnik je imel pomembno vlogo u razvoju naše napredne misli in zlasti socialne književnosti med dvema vojnama. Čeprav ni zapustil kakšnega obsejnejšega in trajnejšega književnega dela, pa s svojo u celoti raznovrstno ideološko revolucionarno dejavnostjo in s svojim tragičnim koncem, ko je padel kot žrtev fašizma — ustašev, sodi med naše najvidnejše pionirje u kulturi in književnosti — borec se trdovratno in hrabro za svobodo misli in umetniškega ustvarjanja.

Mislim, da bi bilo treba Galogažovo knjigo še prej izdati in predstaviti tega književnika-borca poleg drugih naših uglednih naprednih pisateljev med obema vojnama, kot so

Avugst Cesařec, Jovan Popović, Kosta Racin in drugi. S svojo preprosto in okusno izdajo »Nenavadnih silhuet« se je založniško podjetje »Kultura« le nekoliko oddaljilo Stevanu Galogaži, ki mu naša socialistična skupnost veliko dolguje.

Knjiga »Nenavadne silhuete« vsebuje predvsem prve njegove novele, ki so izšle leta 1927 u posebni knjigi pod istim naslovom, ter njegove kritične članke in eseje, objavljene u časopisih, ki jih je sam izdal. Književnik Marjan Jurković, ki je priredil to izdajo, pravi o teh novelah u svojem obsejnem in dokumentiranem predgovoru tole: »Nenavadne silhuete« imajo trajno vrednost, prvenstveno zaradi svoje umetniške kakovosti. Galogaža podaja občutek razdejaniosti, sivine, likvidacije vseh vidikov izključno u umetniškimi sredstvi, z izvirnostjo pesniških podob, do sedaj še neobdelanih in neobčajanih...«

Tuga in prezir, gnus in psotka, vse to povedo njegove pesniške podobne. Ne besede! Tej prozi ne grozi nevarnost, da se spremeni kot brezoblični časopisni uvodnik. Ni črnolelo ogledalo fotografiranega sveta.

Vse u njej je do konca osebno. Iztrgano stran te proze je mogoče identifikirati med desetimi prozaičnih del svojega časa. Ta proza ne pada u pozabo. Vrača se nam u spomin, ko že mislimo, da smo pozabili nanjo. Vrača se, kakor se vračajo vonjave, ki jih ni več. In res. Te Galogažove novele tudi dandanes vzbujajo pozornost bralcev u svojim humorjem in sarkazmom, rezkostjo pesniških podob in izvirnostjo. Kritični članki u drugem delu knjige so feljtonsko in polemično izredno živahni in zanimivi, čeprav po idejni in kvalitetni rasti še dolgo poznamo pri nas boljše.

Nemara ni manj kot u književnosti (če ne še bolj) je Galogaža pomemben tudi po svojem plodovitim in smelnem založniškem delu. Dolga leta je izdal napredne časopise u različne marksistične publikacije legalno (šal vselej za kratek čas) in napol ilegalno. Izdal je znane napredne časopise: »Kritik«, »Vedri«, »Literaturo«, »Književni sverbenik«, »Kulturo« in druge; ustanovil je Znanstveno knjižnico, u kateri je izdal 11 knjig, med njimi Markovo »Bodo filozofije«, Engelsovo »Nemako in kmečko vojno« ter Anti-Dühring, Marx-Engelsova »Izbrana pisma«, Leninovo »Agrarno vprašanje«, Česarčovo »Sedanja Rusija«. En takšne literature je Galogaža odkrival in tiskal dela mladih pisateljev. Med rožnimi delovi je odkril nadarjenega makedonskega pesnika Kosta Racina in nastanil u makedonskimi — takrat prepovedanem jeziku — prvo zbirko njegovih pesmi, nedvomno velik politični pomen. Galogaža je imela takrat pri nas sprotijemal s cenzuro, pogostokrat je bil zaprt in preganjan in bil skoroda vselej pod policijskim nadzorom.

Hočemo biti sodobni

so poudarili člani zagrebskega dramskega gledališča ob gostovanju u Beogradu

Po gostovanju u Subotici in Novem Sadu je zagrebško dramsko gledališče prispelo u Beograd. U razgovoru s predstavnikoma tiska

svetovne dramske književnosti. Prihodnjo sezono imamo na repertoarju tri Shakespearova dela in nekaj Krleževih.

Dr. Branko Gavella, režiser in umetniški vodja gledališča, je dejal:

»Ustvariti novo gledališče, prekiniti z mrtvo tradicijo, igrati predstave brez šablon, ustvarjalno intonirane, vse to je tisto, kar nas vodi — je nedvomno tvegana naloga. Prizadevamo si, da bi ustvarili kolektiv, ki bi ustrezal sodobnim gledališkim zahtevam. Zadovoljni bomo, če nam bodo dejali, da smo resno gledališče.«

Zagrebsko dramsko gledališče je nastopilo s Steinbeckovimi »Mišmi in ljudmi« in dramo »Ljubezben štirih polkovnikov«. Danes in jutri bodo uprizorili Krležovo »Golgot«, u četrtak in petek pa Krležovo »V taborišču«.

Turška operna pevka Lella Genčer, ki je te dni gostovala u Beogradu. Na sliki u vlogi Madame Butterfly

je direktor gledališča Pero Budak med drugim dejal: »U Beogradu smo bili zelo prisrčno sprejeti. Za nas je to gostovanje velikega pomena. V vsakem primeru: nekakšna preizkušnja dela. Povsem razumljivo je, da so te naše prve predstave obnem tudi boj za umetniško doživljanje ansambla, ki je u glavnem sestavljen iz igralcev hrvatskega narodnega gledališča, igralcev iz Dubrovnika in Zadra ter iz igralcve Akademije. Borec se za kakovost predstavi, mi naravnost hočemo afirmirati mlajše moči.«

— In vaša repertoarska politika?

»Mi bomo še nadalje,« je dejal Pero Budak, »uprizorjali pretežno sodobne drame. Seveda to ne pomeni, da ne bomo prikazovali domačih dram in klasičnih del

Zagrebsko dramsko gledališče je nastopilo s Steinbeckovimi »Mišmi in ljudmi« in dramo »Ljubezben štirih polkovnikov«. Danes in jutri bodo uprizorili Krležovo »Golgot«, u četrtak in petek pa Krležovo »V taborišču«.

Zagrebsko dramsko gledališče je nastopilo s Steinbeckovimi »Mišmi in ljudmi« in dramo »Ljubezben štirih polkovnikov«. Danes in jutri bodo uprizorili Krležovo »Golgot«, u četrtak in petek pa Krležovo »V taborišču«.

TRILOGIJA MEST

Emile Zola: Rim

Cankarjeva založba zasluži vsu pohvalo, da se je odločila izdati celotno Zolajevo trilogijo o treh mestih: Lurdu, Rimu in Parizu, kajti u svetovni beletristici — razen Dostojevskaja »Velikega inkvizitorja«, ki je doslej najbolj uničujoša obsodba katoliške cerkve in njene človeškega duha zasluževalne organizacije vseh časov — še zmerom prakaša po svoji jedkosti in argumentaciji vsu protikatoliško literaturo.

Zamisel za trilogijo se je porodila Zolaju povsem slučajno. Pisal je roman o zlomu drugega cesarstva Napoleona III. »Polom« in po svoji navadi tako vneto zbiral dokumentarno gradivo pri očitvidih in na potovanjih, da je na kraju zbolel od utrujenosti. Zato je odpotoval na oddih u južno Francijo, in ko se je vozil mimo Lurda, al ga je šel ogledat iz radovednosti. Kar je videl, mu je navdahnilo misel na roman o fabriki čudežev. Ko je skončal svoj veliki ciklus »Rougon-Macquart«, je šel ponovno u Lurd. Bilo je ravno ob času velikih romarskih procesij. Skrbno je proučeval množično psihozo sugestivne, slepe verujoče in čudežev opijanjenosti. Plod temeljite analize na avtosugestiji temelječih čudežev in mračnih prizorov verseke nasenosti je bil roman »Lurd«, ki je dvignil silen prah in nepopisno ogorčenje u katoliškem taboru.

Sprva Zola ni mislil, da bi svoj roman nadaljeval, toda ko se je lotil pisanja, mu je gradivo sproti naraščalo. Kar je hotel povedati, se ni dalo strniti u kalup ene knjige. Tako se je odločil, da bo u prvem delu, Lurdu, opisal navno kršćanstvo, u drugem, Rimu, pa tedaj aktualno reformno gibanje novokatoličizma oziroma modernizma. Načrt pa se je razraščal in izkristalizirala se je ideja o tretjem delu, Parizu, ki naj bi bil nekak vrh in zaključek vseh razglašljanih ter naj bi pokazal socializem in znanost na njuni triumfalni poti.

Odpotoval je u Rim, da na kraju samem prouči organizacijo katoliške cerkve in njeno hierarhijo. Pripravljal se je u študijem različnih del in na pot se je vzel s seboj stotine knjig in okrog 1500 strani zapiskov. Roman je posrežena sinteza poganskega in krščanskega Rima, mesta cesarjev in badežev. Zola je prepričljivo pokazal,

kako neizprosnu mehanizem Vatikana že u kali zatira vsako svobodno misel, nepokornost ali upor. Junak njegove trilogije, duhovnik Peter Froment, skuša pridobiti papeža za socialne ideje in reforme na podlagi znanstvenih dognanj, kajti še tako bi se mogla po njegovem in mnenju novokatolikov rešiti nevzdržnega propada in okostenelosti, ki ji je grozil z nastopom nove dobe. Rimska cerkev pa je vse preveč prežeta svojih nedotakljivih tradicij, da bi bila pristopna kakim razumnim reformam in reviziji svojih dogem. Zato se je vrnil Peter Froment razočaran u Pariz, kjer je odvrzel od sebe sadnje vezi, ki so ga še priklepale na katolicizem in zaživel novo, svobodno življenje (kar je opisano u tretjem romanu »Pariz«).

Trilogija mest zavzema u Zolajevem življenjskem delu svoje mesto (nadaljuje se še u štirih romanih, štirih evanđeljskih bodočnosti, »Plodnost«, »Delu«, »Resnici« in nedokončani »Pravici«) in njena značilnost je, da je opustil svoje umetniško teorijo, da pisatelj ne sme podajati svojega mnenja, ampak samo stvarnost in dejstva. Sam je iskal izhoda iz družbene zmede svojega časa. Če je ni našel, ni toliko njegova osebna krivda, kolikor okolja in sredine, u kateri je deloval. Kljub vsemu pa je bil Zola eden prvih glasnikov nove dobe, ki je u svoji trilogiji napovedal začetek konca umirajočega meščanske družbe in njenega idejnega nosilca — krščanske civilizacije. Da se mu je to posrečilo, je najlepši dokaz, da še ob nobenem delu svetovne literature ni katoliška cerkev dvignila takšnega huronskoga vpitja, kakor prav ob Zolajevi trilogiji. Zato je še dandanes močno aktualen in značilen je, da je u Franciji še zmerom eden najprijubljenjših pisateljev.

Leonid Andrejev: »Sedmero obešenih«

Zagrebska »Zora« je izdala knjigo pod gornjim naslovom, u kateri je Andrejev (1871—1919), kakor noben drugi pisatelj tistega časa izrazil dezorientacijo in razdvojenost ruske inteligence in malomeščanstva u prvem desetletju dvajsetega stoletja.

VSEGA PO MALEM ZA VSE

NOVI ABADAN BO KMALU DOGRAJEN

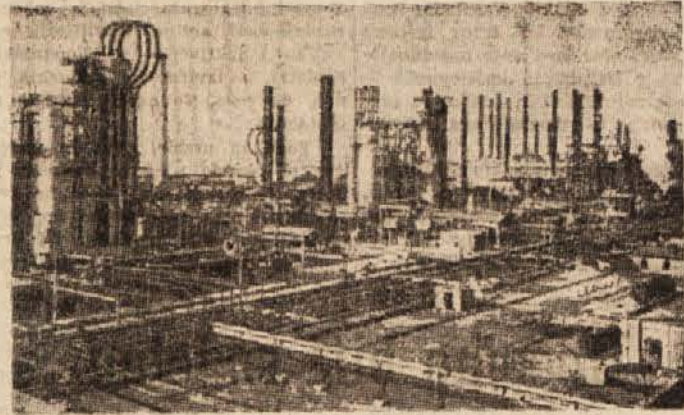
Iz novih rafinerij v Adenu bo prišlo na leto kakih 5 milijonov ton petroleja

Z nafto lahko človek zasluži mnogo, zelo mnogo denarja. Kuvajtski šejk zasluži v eni minuti, preračunano v naš denar, kakih 80.000. Njegova dežela je z nafto izredno bogata. Strokovnjaki pravijo, da je v njeni zemlji približno šestina vseh naftnih vrelcev na svetu. Zdad namerava šejk iz svoje do vrha polne blagajne dati denar za zgraditev ceste iz Kuvajta v Basro in Irak. Ta cesta bo tem važnejša, ker bo začela že letos obratovati nova rafinerija nafte Anglo-iranske petrolejske družbe v Adenu. Se pred koncem letošnjega leta se bodo napolnile z nafto orjaške kuvajtske cisterne.

Ko so zaradi spora med Perzijo in Anglo-iransko družbo nehale obratovati velike rafinerije nafte nasproti Kuvajtu na drugi strani Perzijskega zaliva, so podjetni Angleži takoj sklenili zgraditi v svoji najmanjši kronski koloniji Adenu na južnem koncu Arabije nove velike rafinerije. Kmalu so bili načrti pripravljeni in že so začeli graditi novi Abadan. Po prvotnih načrtih naj bi znašali gradbeni stroški, preračunano v naš denar, kakih 40 milijard. Iz novih rafinerij bo prišlo na leto kakih 5 milijonov ton petroleja. Komaj dobrih 13 km od mesta in pristanišča Adena, tam, kjer je bila še pred pičlim letom peščena puščava, stoji zdaj nove hiše, tovarniški dimniki in velike industrijske naprave; široke asfaltirane ceste že vežejo nova poslopja. Nova avtomobilska cesta bo omogočila nemoten promet od rafinerij do Adena na drugi strani zaliva. Da bodo rafinerije popolnoma neodvisne od

ostalega prometnega omrežja, bo do zgradili zanje celo posebno pristanišče. V njem bodo, lahko hkrati stale štiri velike ladijske cisterne po 34.000 ton.

Prebivalci Adena začudeno,

Pogled na velike rafinerije nafte v Abadanu

hkrati pa tudi nekoliko zavistno gledajo, kaj se dogaja v novem Abadanu. Tam delajo sicer 70 ur na teden, zato pa so delavci tudi dokaj dobro plačani. Razen meze imajo vso preskrbo. Toda delo je naporno, da človeka hitro izčrpa. Novi Abadan gradi kakih 10.000 arabskih delavcev ter 1600 ameriških in angleških strokovnjakov in kvalificiranih delavcev. Iz evropskih dežel so pripeljali več tisoč delavcev. Vodilni tvrdi, ki sta ameriško podjetje Bechtel Corporation in angleško Wimpels Co. Vse stroje bodo dobavile angleške tovarne. Angleži namreč

Pravim atomskim bombam so se pridružile še manevrske

s katerimi bi širili v sovražni deželi paniko

Samo sto dolarjev stane atomska bomba, seveda ne prava, marveč manevrska. Takšne bombe so ondaj povikrat pokazali ameriškim četam v Fort Ewensu. Na vojaške je napravila enak utis kakor prava bomba, čeprav je šlo samo za pet kilogramov dinamita, 160 litrov čistega bencina, 50 kilogramov napolna, za deset fosfornih granat in za kemično zmes, iz katere je nastal enak gobji podoben oblak, kakor po eksploziji prave atomske bombe. Radioaktivnega učinka seveda ta bomba ni imela.

V Pentagonu pa navideznih atomskih bomb niso namenili samo vojakom na manevrih. Strokovnjaki na tem področju Jack de Ment opozarja v strokovni reviji »The Military Engineer« na to, da bi lahko takšne bombe v primeru vojne učinkovito metali tudi na sovražne cilje. Saj je nedavna eksplozija na Pacifiku in s tem povezani radioaktivni žarki na neki japonski ribiški ladji jasno pokazala, kolikšno paniko vzbudi med prebivalstvom radioaktivno okuženje. Panika pa je v vojni enako potrebna in važna kakor orožje. In tu pridemo do Mentove misli. Da bi razširili v sovražni deželi paniko, ne bi bile potrebne drage atomske bombe, marveč bi zado-

stovale že manevrske. Denimo, da bi bilo treba med vojno paralizirati mesto Neapelj. Zadolostovalo bi, da bi vrgli v njegovo pristanišče manevrsko bombo, ki bi se razpočila, da bi prebivalstvo zagledalo na nebu gobji podoben oblak, pa bi nastala v mestu silna panika. Za takšne namene je Ment izdelal načrte za posebno bombo, sestavljeno iz raketnih izstrelkov. Da ne bi sovražnik pravočasno prišel na sled zvijači, bi dodali bombi tudi radioaktivne snovi.

De Mentu pa je šinila v glavo še mnogo boljše misel. Za paniko v sovražni deželi bi bili zelo važni posebni izstrelki, ki bi jih imel sovražnik za atomske bombe. Rusi ne vedo, kakšna je ameriška bomba. Američani pa ne poznajo ruske. Denimo, la pade tak izstrelke iz pod neba v mesto in se zapleči v zemljo. Kdo ve, kaj tičji v njem? V takšnem primeru je treba pač izstrelke razdreti in pogledati, kaj je v njem. Preden pa bi strokovnjaki to storili, bi se prebivalci mesta v strahu že zdavnaj razbežali na vse strani. Večkrat bi lahko bila uporaba takšne atomske bombe celo učinkovitejša od prave, zlasti v primerih, ko bi nameravala vojska zasesti sovražno mesto samo za nekaj dni. Z raketnimi izstrelki, izstreljenimi na slepo, bi lahko premetli tudi atomske tehnike, ki so seveda zelo radovedni, kako je sestavljeno ameriško atomsko orožje. De Ment svetuje, naj bi opremili izstrelke z napačnim notranjim mehanizmom, da bi speljali sovražne strokovnjake na napačno sled. Tu pa že prehaja na področje pustolovščin. Kolikor gre za psihološko vojno z atomskimi izstrelki, ta je njegovo predvarjanje pravilno: možnosti uničenja se tako silno narasle, da učinkuje smrtno tako rekoč že sama možnost.

kovpsod varčujejo z dolarji, ker jim jih primanjkuje. Gradbena dela vodi American Brown, ki se drži načela: »Kdor dobro je in dobro spi, tudi dobro dela.« Delavci morajo delati na enem izmed najbolj vročih področij na svetu. Zato mora biti tudi njihova nastanitev in preskrba ustrezna. Med drugim imajo na razpolago moderno opremljeno bolnišnico, v kateri dela 14 zdravnikov. V njihovi naselbini je restavracija z barom, klubsko poslopje, teniško igrišče in kopališče. Delavci delajo v dveh izmenah in delo jih tako izčrpa, da brez teh naprav ne bi mogli dolgo vzdržati. Tega se investitorji dobro zavedajo in zato so žrtvovali precej denarja, ki se jim bo seveda bogato obrestoval.

Nove velike rafinerije nafte naj bi začele obratovati letos 1. decembra. Če do tega dne ne bodo vse naprave dograjene, bosta morali vodilni tvrdki plačati, preračunano v naš denar, nad 3 milijone penale. Zato graditelji tekmujejo s časom. Za vsak dan do 1. decembra so določili precej velike premije, ki jih razdelje med vse delavce, če gre delo v redu. Ko pa bo novi Abadan dograjen, bo Velika Britanija glede preskrbe z nafto oziroma z bencinom povsem neodvisna od dolarškega trga.

Težave antarktične odprave

V začetku marca je avstralska antarktična odprava poslala po radiu sporočilo z danske ladje po polarni znanstvene raziskave »Tista Dan«. Odprava poroča o težavah, na katere zadeva na polarnem področju. Izkrcala se je na arktični obali in začela graditi oporišče; toda v februarju so snežni meteži zelo ovirali njegovo delo. Iz Melbourn se je odpeljala pred dvema mesecema in se približala kraju, določenemu za prezimovanje. Tam stoji skala v obliki konjske podkve dokaj globoko pod ledeno skorjo. Prodiranje po ledenih ploščah proti obali je bilo zelo naporno. Led je bil tako debel, da se je ladja le z največjo težavo in zelo počasi pomikala naprej. Zato so morali iz nje izkrcati tankom podobna motorna vozila, ki jih je usmerjal pilot iz izvidniškega letala. Eno vozilo je zašlo med led in odplavalo skupaj z veliko ledeno ploščo.

Prodiranje po ledenih ploščah proti obali je bilo zelo naporno. Led je bil tako debel, da se je ladja le z največjo težavo in zelo počasi pomikala naprej. Zato so morali iz nje izkrcati tankom podobna motorna vozila, ki jih je usmerjal pilot iz izvidniškega letala. Eno vozilo je zašlo med led in odplavalo skupaj z veliko ledeno ploščo.

Nova navigacijska naprava

Izumitelji so izpopolnili še eno navigacijsko napravo za pilote, in sicer zemljevid, ki ga upravljajo elektronsko in ki ima »spomin«. Ko leti pilot nad zemljo, pero avtomatično sproti riše po njegovem zemljevidu lego letala. Brž ko letalo preleti mejo zemljevida, se pero ustavi, »spomin« pa še zmeraj deluje. Ko se letalo vrne na področje, označeno na zemljevidu, jame pero znova beležiti njegovo lego.

Nova naprava tehta 9,7 kg in je namenjena predvsem lovskim letalom in helikopterjem. To je nekakšen sprejemni aparat, ki sprejema v letalu radijsignale iz omrežja radarских postaj na tleh. Le-te sprti kažejo na položaj letala. Gre za isti verižni sistem,

ki ga uporabljajo ladje na morju. Novo napravo so uspešno preizkusili v Kopenhagenu, pozneje pa jo bodo preizkusili še na drugih evropskih letališčih, vključno z letali na omrežje posebnih radarских postaj.

Anekdota

NEOPREZNO BAHANJE

Na banketu se je neka stara devica neoprezno pobahala Bernardu Sharvu:

»Jaz dobim za vsak svoj rojstni dan eno knjigo.«
»No, potem pa morate imeti že precej bogato knjižnico,« je pripomnil Sharv strupeno.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

NOGOMETNI KOMENTAR

Finale brez razburjenja

Velika borba v prvi zvezni ligi je domala zaključena. Še stopnica in Dinamo se bo dokončno postavil na čelo najboljših. V nevarni coni sta se Odred in Rabotnički spriznala s usodo.

NOVA GOSTOVANJA NOGOMETASEV V JUŽNI AMERIKI

Split, 26. aprila. Aldo Valentini, Argentinec je slovenskega porekla, organizator več turnej naših športnikov v južno ameriških deželah, je obiskal našo državo. V Beogradu, Zagrebu in Splitu je imel razgovore o ponovnem gostovanju naših nogometnih moštvo v Južni Ameriki.

Woolverhampton Wanderers prvak Anglije

Woolverhampton Wanderers je novi nogometni prvak Anglije. Čeprav se niso bile odigrane vse tekme, si je to moštvo zagotovilo prvo mesto s štirimi točkami prednosti pred »West Bromwich Albionom«, tako da teoretično ni možno, da bi ga to moštvo dohitelo.

OMK Jugoslavija vnovič državni prvak v meču

Zagreb 26. aprila. Danes je bilo v Zagrebu končano državno moštveno prvenstvo v sabljanju. Lanskoletna prvaka v fletetu Mladost in v meču OMK Jugoslavija sta ohranila naslov državnega prvaka s tem, da sta prebriljivo premagala vse svoje nasprotnike.

KOŠARKA V TEM TEDNU

IZVOLJEN ORGANIZACIJSKI KOMITE SVETOVNEGA PRVENSTVA

»Čeprav imamo na razpolago malo časa, bomo stori vse,« je prvenstvo čim boljše organizirali, je dejal predsednik Košarkarske zveze Jugoslavije Danilo Knežević, ko je objavil sklep zveze, da sprejme ponudbo Mednarodne federacije.

Naloga ni lahka. V prihodnje bodo mnoga evropska prvenstva, ki bi jih utegnili prirediti v naši državi, odvisna od košarkarskega prvenstva. Če bomo glede tega dosegli uspeh — bodo odprta vrata tudi drugim našim zvezam.

Prve priprave so se že začele. Predvčerajšnjim so izvolili organizacijski komite prvenstva. V njem so: predsednik — Danilo Knežević, podpredsednik — Jovanović in Belošević, tajnik Josifović, člani tajništva — Popović, Stanić, Jovanović, Kovačević, voditelji posameznih komisij — Stanković, Krišić, Vuković in Colović.

DOBER ZAČETEK

Ligaške borbe so se minulo soboto začele. Presenečenj v glavnem ni bilo; razen kar se tiče ASK in Montanega. ASK je na svojem igrišču bil favorit proti Lokomotivi. Izgubil je predvsem zato, ker se je pravkar vrnil s turneje.

V povratnih dvobojih LSK: Hietzing, je le-ta nezanesljivo visoko zmagal s 6:2. Mladi igralci LUSK pa so izvojevali visoko zmago (6:2) proti Alerhofu.

Končno stanje je bilo: LUSK in Hietzing po 10 točk. LSK 9,5 točke in Alerhof 2,5 točke.

Zmaga dijakov TSS

V nedeljo je moštvo šahovskega kluba dijakov TSS iz Ljubljane »Tehnik« gostovalo v Celju, kjer je odigralo dvoboj z moštvom Celjskega šahovskega kluba. Člani Tehnika so po hudih borbah zmagali s 5,2 : 2,5. Posamezni rezultati: Ivačić—Drakler 1:0, Segala—Modic 1:0, Plavčak—Fajsi 1:0, Novak—Lah 1:0, Rožič—Kitar remi, Pavličić—Oder 1:0, Majcenović—Fertinat 0:1, Rupnik—Hojnjak 0:1.

Dvboj za svetovno šahovsko prvenstvo

POTEK XVII. PARTIJE
1. S13 S18, 2. g3 g6, 3. Lg7 L7, 4. 0-0 0-0, 5. d3 e3, 6. e4 Sc3, 7. c3 d5, 8. e5 Se8, 9. d4 Lg4, 10. h3 Lf3, 11. Lf3 e5, 12. Le3 cd, 13. cd f6, 14. Lg4 fe, 15. de f4, 16. Ld2 Se5, 17. Le+g Kf8, 18. Ld4 Sc7, 19. Lb3 Sc8, 20. Dg4

senecenje. Glede tega ima Dinamo hude izkušnje.

Tri kola pred zaključkom prvenstva 1951, so zagrebški »plavi« imeli pet točk več, kot Crvena zvezda, igrali pa so s Sarajevom in Crveno zvezdo v Zagrebu ter BSK v Beogradu. Crvena zvezda je imela veliko močnejše nasprotnike: Dinamo, Hajduka in Partizana. Vzlic temu Dinamo ni postal prvaki!

Ta negotovost, ki še vedno traja, daje čar zadnjemu kolu in povečuje zanimivost tekem večnih tekmecev v Zagrebu in Beogradu. Sicer pa bo XXVI. kolo skoroda nezanimivo.

Pa vendar menim, da je težko verjeti, da bo prišlo do presenečenja. Upoštevati je namreč treba besede Zlatka Čajkovskega po tekmi v Novem Sadu.

»Na oko ne igramo lepo. To niti ni važno. Pač pa se borimo za točke!«
Če tako igralci Dinama presojajo nedeljsko tekmo, potem ne bo presenečenja. Zaslužno bodo osvojili prvenstvo, ker so v celoti, zlasti pa v drugem delu tekmovalca lili naše najboljšo moštvo.

DOBRO SO IZBRALI. TODA...

Ze v ponedeljek bomo pozabili prvenstvo. Pred nami sta tekmi z Belgijo in Anglijo. Komisija za sestavo in pripravo reprezentance je izbrala igralce. Z izbiro smo lahko zadovoljni. Toda upoštevajot tekmo naše

bil minulo nedeljo se bodo zvrstila smučarska tekmovalca na Krnici, na Okrešlju, pod Grintovcem pri Česki koči, pod Jalovcem, na vrstbi bo Zlatorogov smuk v Vratih in tekmovalne za Bukov pokal.

Alpskim smučarjem se zdi tako, kot da se je prava smučarska sezona šele pričela. Smučarji tekači in skakalci so že zdavnaj skrbno popravili svoje smuči, alpski smučarji pa šele sedaj merijo svoje znanje in sposobnosti.

NAMIZNI TENIS

Vogrinc prvak Zagreba

Zagreb, 26. aprila. V soboto in nedeljo je bilo namiznoteniško prvenstvo Zagreba za posameznike. Dopolinar ni nastopil. Prvo mesto si je prislužil Vogrinc, ki je prebriljivo premagal vse nasprotnike. Drugi je Uromagal, tretji Frančić in četrti V. Krasič. V tekmovalju žensk je zmagala Nikoličeva, v tekmovalju moških dvojic Vogrinc-Uromagal med mešanimi dvojicami: Vogrinc-Nikolič.

DANES: BSK: PARTIZAN

Tekme košarkarske lige bodo igrali tudi med tednom. Danes bo v Beogradu derby II. kola: igrala bosta BSK in Partizan. V Ljubljani pa bosta nastopila »Ljubljana« in Zeleničar (Karlovača).

V sredo bo v Beogradu tekma Crvena zvezda: Proleter, v Zagrebu pa Lokomotiva: Mladost. V četrtek bo imel beograjski Radnički v gosteh Borca iz Čacka.

POTEK XVIII. PARTIJE

Beli: Botvink. Črni: Smistov.
1. d4 Sf6, 2. e4 g5, 3. g3 Lg7, 4. Lg2 0-0, 5. Sc3 d6, 6. e3 Sb7, 7. Sge2 a6, 8. b3 Tb8, 9. a4 e5, 10. La3 b6, 11. 0-0 Lb7, 12. d5 a5, 13. e4 Sc5, 14. Dc2 h5, 15. Tael h4, 16. Lcl Lc5, 17. Sb5 Ld7, 18. Lg5 h3, 19. Lhl Lb5, 20. cb Dd7, 21. Lf6 Lf6, 22. Sc1 Lg7, 23. Sd3 f5, 24. Sfc3 d4, 25. Lf3 Dd6, 26. f4 f4, 27. g3 Kf7, 28. Kh1 Kc7, 29. Tg1 Th8, 30. Td1 Th4, 31. Td3 Dd5, 32. De2 Tbb3, 33. Lg4 Dd6, 34. Df1 Lf5, 35. Tf3 Kd8, 36. Dd3 Le7, 37. Le5 Th5, 38. Th3 Th3, 39. Lh3 e4, 40. bc Da3, 41. Da3 Lxa4, 42. Lf5 g4, 43. g6 Ld5, 44. Tg3 Th4, 45. f6 Lf6, 46. g7 Lg7, 47. Tf7 f3, 48. Tg4 Th3, 49. Tg3 Th4, 50. Tf3 T-e4, 51. Ta3 Kd7, 52. Kf6 Kd6, 53. Kf3 Kd5, 54. h3 Kc6, 55. Kf5 Sc6, 56. Kf3 Kc5, 57. Kf3 Tf4, 58. Kf6 remi.

SLAB START TRIFUNOVIČA V ZÜRICHU

Zürich, 26. aprila. Velemojster dr. Trifunović je na mednarodnem turnirju v Zürichu slabo začel. Bil je dvakrat premagan. V I. kolu ga je premagal Schmidt, v tretjem kolu pa Kupper. Drugi favorit Schmidt je prav tako utrpel poraz (Niewergold), medtem ko je dr. Euwe doslej še nepromagan. Rezultati posameznih kol:
II. kolo: Walter — Trifunović remi, Grob — Niewergold 0:1, Zimmermann — Canal remi, Schmidt — Beni 1:0, Kupper — Bend remi, Szabados — Euwe 0:1.
III. kolo: Euwe — Grob 1:0, Trifunović — Kupper 0:1, Bend — Szabados 1:0, Beni — Walter 1:0, Canal — Schmidt remi, Niewergold — Zimmermann 1:0.
IV. kolo: Szabados — Trifunović remi, Grob — Zimmermann 1:0, Schmidt — Niewergold 0:1, Walter — Canal remi, Kupper — Beni 1:0, Euwe — Bend 1:0.
V. kolo: Trifunović — Euwe remi, Bend — Grob 0:1, Beni — Szabados remi, Canal — Kupper remi, Niewergold — Walter 1:0, Zimmermann — Schmidt 0:1.
VI. kolo: Bend — Trifunović pre Grob — Schmidt 0:1, Walter — Zimmermann 0:1, Kupper — Niewergold 1:0, Szabados — Canal prek., Euwe — Beni 1:0.
VII. kolo: Trifunović — Grob 1:0, Beni — Bend remi, Canal — Euwe prek., Niewergold — Szabados 1:0, Zimmermann — Kupper 1:0, Schmidt — Walter 1:0.
Vratni red po VII. kolu: Schmidt (2), Nemčin (5), dr. Euwe (Nizozemska) 5 (1), Niewergold (Švicar) 3, Kupper (Švicar) 4, Zimmermann (Švicar) 3,5, Canal (Peru) 3 (2), dr. Trifunović (FLR), Grob (Švicar) 2,5 (1), Grob (Švicar) 2,5, Beni (Avstrija) 2, Szabados (Italija) 1,5 (1), Walter (Švicar) 1,5.

mlade reprezentance z B reprezentanco Anglije se mi zdi, da so na nekaterih nujno potrebne igralce pozabili.

Glede vratarjev in krilcev ni kaj očitati. Toda v obrambi manjka še en branilec, kajti za vsako tekmo Angleži, moramo imeti tri branilce (Dva, ki bosta nastopila in eno rezervno). Na pripravah pa bo treniral samo pet branilcev. Po našem mnenju bi moral priti v poštev tudi Larzarović.

Tudi v napadu manjka eno krilo. Ko že govorimo o mladi reprezentanci, bi moralo šesto krilo biti Rudinski.

Glede izbire li lahko še v našem ugovorjati. Če so povabili Lipoščinova, ki je šele pred mesecem dni začel nastopati za Dinamo (v pretekli sezoni je igral samo eno prvenstveno tekmo), Osojinjak, ki je tudi novopečen član prvega moštva, Conča in Matosića, potem bi bilo misliti tudi na Antića, Rupnika in Ivčiča iz Marča.

Kar zadeva trenerja, so dobro izbrali. Čirić in Higl sta sposobna, da bosta svojo nalogo dobro opravila.

Če bodo priprave potekale po določenem načrtu, če bodo komisija in trenerja odstranili vse vzroke slabe forme, in če bodo povzeli izkušnje iz kvalifikacijskega tekmovalja, potem smo lahko prepričani, da se bodo naši nogometni dobori pripravili na veliki spopad z najboljšimi nogometaši na svetu.

Lj. Lovrič

Smučarskih prireditev ni ne konca ne kraja

V nedeljo slalom pod Jalovcem

Naš najboljši alpski smučarji se bodo v naslednjih tednih pomerili na Okrešlju pod Savinjskim sedlom, veliko tekmovalje pa bo tudi pod Grintovcem pri Česki koči. Spomladanski alpske smučarske prireditve bodo doslej svoj vrh v nedeljo 2. maja, ko bo vsa naša prav tako tudi tujih alpsko smučarska elita, tekmovala v veleslalomu pod Jalovcem. Naslednje nedeljo (9. maja) pa bo pod močeno severno steno Triglavca Zlatorogov smuk in tekmovalje za Bukov pokal. V konkurenci za Zlatorogov smuk (proga bo dolga nad 2500 m in bo vodila s sedla Luknja v dolino Bistrica) se bodo pomerili razen članov, tudi članice in mladinci. Tekmovalje za Bukov pokal lo zabavno tekmovalje, pri katerem se bodo tako tekmovalci, kot gledalci lahko od srca nasmejali.

Za konec se bodo lahko najbolj podjetni in trmasti alpski smučarji

naš najprej zvalila tekmovalce Krnica. Naš najboljši alpski smučarji se bodo v naslednjih tednih pomerili na Okrešlju pod Savinjskim sedlom, veliko tekmovalje pa bo tudi pod Grintovcem pri Česki koči. Spomladanski alpske smučarske prireditve bodo doslej svoj vrh v nedeljo 2. maja, ko bo vsa naša prav tako tudi tujih alpsko smučarska elita, tekmovala v veleslalomu pod Jalovcem. Naslednje nedeljo (9. maja) pa bo pod močeno severno steno Triglavca Zlatorogov smuk in tekmovalje za Bukov pokal. V konkurenci za Zlatorogov smuk (proga bo dolga nad 2500 m in bo vodila s sedla Luknja v dolino Bistrica) se bodo pomerili razen članov, tudi članice in mladinci. Tekmovalje za Bukov pokal lo zabavno tekmovalje, pri katerem se bodo tako tekmovalci, kot gledalci lahko od srca nasmejali.

Za konec se bodo lahko najbolj podjetni in trmasti alpski smučarji

JALOVEC VELESALOM Tekmovalci gredo na start

pomaknili više med skalne okrešlje, koder bodo lahko vadili in tekmovali še nekaj poletja. Pod Sreem in Za Akom bo tudi v poletnih vročih dneh njih dneh za smučarje mnogo zabave.

-016

Slovenski šahisti na Dunaju

V dneh od 18. do 29. aprila sta najboljša slovenska šahovska kluba LSK in LUSK gostovala na Dunaju. Najprej se je LUSK srečal s prvakom Hietzingom. V enakovredni in hudi borbi je izvojeval neodločen rezultat 4:4. LSK je imel za nasprotnika manj izkušeno moštvo »Alerhof«. Gostje so dosegli visoko zmago 7,5 : 0,5.

V povratnih dvobojih LSK: Hietzing, je le-ta nezanesljivo visoko zmagal s 6:2. Mladi igralci LUSK pa so izvojevali visoko zmago (6:2) proti Alerhofu.

Zmaga dijakov TSS

V nedeljo je moštvo šahovskega kluba dijakov TSS iz Ljubljane »Tehnik« gostovalo v Celju, kjer je odigralo dvoboj z moštvom Celjskega šahovskega kluba. Člani Tehnika so po hudih borbah zmagali s 5,2 : 2,5. Posamezni rezultati: Ivačić—Drakler 1:0, Segala—Modic 1:0, Plavčak—Fajsi 1:0, Novak—Lah 1:0, Rožič—Kitar remi, Pavličić—Oder 1:0, Majcenović—Fertinat 0:1, Rupnik—Hojnjak 0:1.

Dvboj za svetovno šahovsko prvenstvo

POTEK XVII. PARTIJE
1. S13 S18, 2. g3 g6, 3. Lg7 L7, 4. 0-0 0-0, 5. d3 e3, 6. e4 Sc3, 7. c3 d5, 8. e5 Se8, 9. d4 Lg4, 10. h3 Lf3, 11. Lf3 e5, 12. Le3 cd, 13. cd f6, 14. Lg4 fe, 15. de f4, 16. Ld2 Se5, 17. Le+g Kf8, 18. Ld4 Sc7, 19. Lb3 Sc8, 20. Dg4

MALI LEKSIKON

Kaj je vzrok, da vidimo različne barve? Ali lahko iz morske vode dobivamo pivo? Kolikšna je težnost na posameznih nebesnih telesih?

Valovi različnih dolžin povzročajo v sloveskem očesu tudi različne barve. Vsaka barva je določena z velikostjo valovne dolžine. Tako na primer vzbujajo vti modre barve valovi dolžine 430 do 480 milimikronov, vti zelene valovi dolžine 500 do 570 milimikronov, rdeče pa 630 do 800 milimikronov. Iz tega vidimo, da povzročajo vti barv valovi z dolžino med 430 do 800 milimikronov. Vti te barve ne povzročajo valovi določene velikosti marveč nastane ko na oko vpliva mešanica raznih valov hkrati.

Znano je, da dela preskrba s pitno vodo posadkam ladij največje preglavice. Ladje imajo posebno velike cisterne, v katerih vozijo pitno vodo s seboj. Nedavno pa je prišla v javnost vest o posebnem novem ameriškem patentu oziroma načinu, kako lahko slano morsko vodo spremenimo v pitno. Patent je kaj preprost. Slano morsko vodo filtrirajo skozi posebno opno narejeno iz čvrste surove gume. Metriška tona očiščene slane vode stane 4 din. Ta način pridobivanja pitne vode iz morske bi bil zelo prikladen tudi za daljmatinske otoke, kamor je morajo voziti z ladijskimi cisternami, kar je precej drago.

Težnost je odvisna od velikosti in mase planeta. Na Luni je težnost šestkrat manjša od težnosti na zemlji. Jupiter ima 264 krat večjo težnost kakor Zemlja. Na njem bi 60 kg težak slovec tehtal 160 kg in bi le s težavo hodil. Na nekaterih sovezdijih pa je težnost tako ogromna, da bi kubični centimeter vode tehtal na njih kakih 4000 kg.

DNEVNE NOVICE

Danes sveže morske ribe v ribarnici.

Millijonske škode napravijo vsako leto molji. Ali ne bi pravočasno zaščitili vašo obleko s sredstvom MOTOX?

Umri so v Ljubljani

Hotež Anton, upokojenec. Pogreb bo v torek ob 17.

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo ljubljeno mamó

ELVIRO RUPEL

roj. NABERGOJ

spremlili na njeni zadnji poti, ji poklonili cvetje in sočustvovali z nami, se iskreno zahvaljujemo.

Ljubljana, 26. aprila 1954.
Zalujoči.

PREDAVANJA

V sredo, 28. aprila bo predaval tov. iztok Zagar iz sekretariata FLRJ za zunanje zadeve »O vseh iz Sovjetske zveze in spremembah v njeni politiki«. Predavanje b. ob 20 v pridozlovni dvorani Univerze, vhod iz Gosposke ulice.

KONCERTI

Koncert mladih pianistov Nade Verbičeve in Franca Bertoneclja bo drevi ob 20.15 v Unionu. Mlada umetnika izvajata z orkestrom Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Jakova Cipčija Beethovnov koncert za klavir v G-duru in Mozartov koncert za klavir in d-molu. Na sporedu je še Mozartova uvertura k »Carobni pisčali«. Vabimo vse prijatelje mladine na ta izredni kulturni dogodek. Vstopnice v Filharmoniji.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Torek, 27. aprila: Zaprto.
Sreda, 28. aprila ob 20: Gorki: »Vasa Zelezanova«. Abonma red F. (Rašela Sava Severjeva, Natalija — Draga Ahačičeva.)

OPERA

Torek, 27. aprila ob 19.30: Svara: »Prešeren«. Abonma red B.
Sreda, 28. aprila ob 19.30: Prokofjev: »Zaljubljen v tri oranže«. Abonma red H.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Torek, 27. aprila ob 16: Slavko Grum: »Dogodek v mestu Gogol«. Abonma red Turek popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.
ob 20: Slavko Grum: »Dogodek v mestu Gogol«. Zaključena predstava za TSS I.
Sreda, 28. aprila ob 20: Irwin Shaw: »Pokopljite mrtve«. Zadržite. Znižane cene.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke

Resljeva cesta 28

Torek, 27. aprila ob 9: Gostovanje v Komnu;
ob 18: Gostovanje v Braniku.
Sreda, 28. aprila ob 9: Gostovanje na Zalem hribu;
ob 11: Gostovanje v Prvačini.

RADIO

Dnevni spored za torek, 27. aprila
Poročila: 5.55, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes od 5.45—5.55 Jutranja telovadba — 6.30 do 6.35 Radijski koledar in pregled tiska — 7.20 Za gospodinje — 11.00 Solska ura za nižjo stopnjo: Janez Menart: Kurirček (ponovitev) — 11.30 Solska ura za višjo stopnjo: Slovenska socialna lirika — 12.00 20 minut z veselimi godci — 12.20 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski koncert — 13.15 Zabavna glasba, vmes

KMETIJSKA ZADRUGA
z o. j. — Slov. Bistrica

čestita

vsem svojim članom k prazniku dela — 1. maju!

ENERGOPROJEKT

Podjetje za projektiranje in uvoz elektrarn in električnih obratov

BEOGRAD, Brankova 25

razpisuje natečaj

za sprejem v službo

4 hidrotehniške s prakso in strojeviske I. razreda

Plača po tarifnem pravilniku, nastop po dogovoru. — Interesenti naj se javijo na gornji naslov sekretarju podjetja ali naj vložijo pismeno ponudbo najdalje do 30. t. m.

2007

Uprava za ceste
in cestni promet APV
Novi Sad

razpisuje prvo

OFERTALNO
LICITACIJO

ZA IZDELAVO GORNJEGA USTROJA NA CESTI BEOGRAD—ZRENJANIN od km 26+438,12 DO km 32+442,25 OD DUNAVCA DO ČENTE, SKOZI LANCEVACKI RIT

Okvirna predračunska vsota znaša 56.442,096 din.

Licitacija bo v prostorih Uprave za ceste in cestni promet APV, Novi Sad, soba 64-1, dne 17. maja 1954 ob 11. uri.

Tehnični in pogodbeni dokumenti so na vpogled vsak delovni dan v pisarni Uprave za ceste in cestni promet APV, Novi Sad, soba 63-1, telefon št. 40-32, lokalno 558.

Licitanti naj predložijo komisiji potrdilo banke o položeni kavčiji v znesku 1.128.842 din, oziroma garancijsko pismo Narodne banke.

2008

TRGOVSKO PODJETJE

»TANIN« — MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 8 — tel. 28-77

s poslovalnicami:

- »OBUTEV«, GOSPOSKA ULICA 25
- »BARVE«, VETRINJSKA ULICA 26
- »USNJE«, VETRINJSKA ULICA 26
- »USNJE«, KOROŠKA CESTA 13
- »USNJE«, na debelo, KOROŠKA CESTA 13

čestita vsem svojim odjemalcem k prazniku dela — 1. maju!

V svojih poslovalnicah nudi vsak čas veliko izbiro čevljev, barv in lakov ter gornjega in spodnjega usnja po konkurenčnih cenah.

reklame — 13.45 Novi filmi — 13.55 Za prijetno razvedrilo (spored zabavne glasbe) — vmes od 14.40—14.45 Kaj bo danes na sporedu — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Koncertni valčki — 15.50 Esperantski tečaj: 8. lekcija 16.00 Naši in inozemski solisti pred mikrofonom — 17.10 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — vmes od 17.30—17.40 Iz kolektivov za kolektive — 18.00 Sportni tednik — 18.30 Igrajo veliki zabavni orkestri — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Odlomki iz opere »Adriana Lecouvreur« Francesca Clise — 21.00 In prešla so leta... (vojni spomini) — 21.30 Pred mikrofonom so Stirje fantje in Avsenikov trio — 22.15—23.00 Nočni koncert.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna

Torek, dne 27. aprila 1954: lekarna »Centers«, Gosposka ulica 12.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »Cyrano de Bergerac«

UDARNIK: Ameriški film: »Na nebu ni cest«

POBREZJE: Ameriški film: »Na nebu ni cest«

STUDENCI: Ameriški film: »Cyrano de Bergerac«

CELJSKE VESTI

LJUDSKA UNIVERZA CELJE

Cetiri večer poučnih filmov bo danes, v torek, 27. aprila ob 19.30 v predavalnici učiteljskega. — Predvajali bomo filme: »Dan in noč«, »Delo francoskih slikarjev Rousseauja in Maneta«. Pojasnjeval bo prof. A. Podjavorski. Vabljeni.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Sreda, 28. aprila ob 20: Linhartova komedija: »Matiček se ženil«. — Premierski abonma in izven.

uničuje molje
in vam štiti
garderobo.
Zato vedno
samo
PeTaLin

PeTaLin

DROBNI OGLASI

KUPIMO običajno delilno glavo za rezkalni stroj. Prodamo avtomotor znamke Perli, štiri cilindrski, istosmerni motor dinamno Elin 16 ks, istosmerni motor 12,5 ks in Elektro dinamno »Könitzer & Klingner« 8 ks. 1431

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»Dvoboj pri
Srebrnem potoku«

Tednik — Predstavi ob 15. in 17. uri. Zadnja predstava odpade. — Predprodaja vstopnic od 10.—11. ter od 14. ure dalje.

KINO »KOMUNA«: Angl. film: »Osebnostna zadeva«. Tednik: Fimske novice 17. Predstave ob 15. in 20. — Predprodaja vstopnic od 10.—11 in od 15 dalje.

KINO »SOCA«: Ameriški film: »Rebecca«. Brez tednika. Predstavi ob 17 in 20. — Predprodaja vstopnic od 10.—11 in od 16 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Angl. film: »Ring«. Tednik: Ne priznamo sramotne odločitve. Predstavi ob 18 in 20. — Predprodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »SIŠKA«: Angl. film: »Rings«. Predfilm: »Ne priznavamo sramotne odločitve«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

JESENICE: »RADIO«: Ameriški film: »Skrivnostna cesta«. Predstavi ob 18 in 20. — »PLAYZ«. Mehški film: »Cantifas Musketir«. — Predstava ob 18.

KRANJ: »STORŽIC«: Ameriški barvni film: »Divji sever«

PTUJ: Francoski film: »Gospod Hulot na počitnicah«.

KINO »SLOGA«

Italijanski film

»Za dva solda upanja«

Tednik. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — Ob 19 matineja istega filma. — Predprodaja vstopnic od 9.—11. in od 14 ure dalje

TOVARNA »TITAN« — KAMNIK

sprejme tako j

- 1 ekonomista-komercialista
- 1 strojnega inženirja
- 2 izučena livarja

PONUDBE POSLATI NA UPRAVO PODJETJA

KOLEKTIV ZADRUŽNEGA TRGOVSKEGA PODJETJA

»VINO« — SLOV. BISTRICA

Čestitamo vsemu delovnemu ljudstvu širine naše domovine k prazniku dela — 1. maju!

Čenjenim odjemalcem nudimo izvrstna štajerska vina ter vina iz ostalih republik. Glavna zaloga »COCKTE« za štajersko v Slovenski Bistrici in v naši založni kleti v Mariboru, Einspillerjeva ulica

PODJETJE ZA IZVOZ LESA IN LESNIH IZDELKOV

SLOVENIJALES

LJUBLJANA, TITOVA 1a, telefon 20-563

ČESTITAMO VSEM LESNOINDUSTRIJSKIM PODJETJEM, OBRATOM, TOVARNAM IN USTANOVAM, KI SODELUJEJO PRI NAŠEM IZVOZU, K PRAZNIKU USTANOVITVE O!

TRGOVSKO PODJETJE

PETROL

LJUBLJANA — CANKARJEVA CESTA 5-II.

Nudimo pogonska goriva, maziva in pline ter ostale proizvode domače proizvodnje in iz uvoza v vseh večjih središčih širom Slovenije. Zaradi pravičnega in ekonomičnega mazanja svojih strojev se obračajte na PETROL in se posvetujte z našim strokovnjakom; za nakup naftnih derivatov iz uvoza pa na naš uvozni oddelek.

OB TEJ PRILIKI ČESTITAMO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM K PRAZNIKU DELA — 1. MAJU!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR DUTOVLJE
ZVEZA KOMUNISTOV
SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNIH LJUDI
ZVEZA BORCEV
LJUDSKA MLADINA
REMONTNO GRADBENO PODJETJE
PEKARNA DUTOVLJE

Prvi uspehi družbenega upravljanja v šolah celjskega okraja

Šolski sveti pri vseh osnovnih šolah in nižjih gimnazijah — Najbolj sposobni občinski odborniki-predsedniki občinskih svetov za prosveto — Veliko razumevanje in sodelovanje staršev pri reševanju važnih šolskih vprašanj — Tesnejši stiki učiteljstva s starši — Obisk šolskega pouka je boljši

O delu šolskih odborov, ki so bili ustanovljeni pri osnovnih šolah in nižjih gimnazijah v celjskem okraju že leta 1952, ne bi mogli povedati kaj zanimivega ali koristnega. Splošna je namreč ugotovitev, da so bili dolgo večinoma le na papirju in jim je širše delo bilo tako onemogočno, da se zaradi predpisov, Toda tu in tam so si šolski odbori le prizadevali, da bi skupaj s pristojnim občinskim organi rešili kakšno nujno šolsko vprašanje. Seveda je to bilo le v krajih, kjer so starši in politične organizacije bolj skrbne za vzgojo šolske mladine. Letos pa so vendarle videli, da so šolski odbori bili osnova za razvoj organov družbenega upravljanja v šolah. Ko so po šolah in drugod pričeli govoriti o družbenem upravljanju v šolah, so pričeli učitelji pojasnjevati to tudi staršem; politične organizacije na vasi pa

predavanjih so se starši pričeli vse bolj zanimati tudi za materialne težave posameznih šol. Ponekod so celo na zborih volivcev razpravljali o tem, naj bi občinski ljudski odbori bolj skrbeli za materialno oskrbo šol. Veliko bolj pa skrbne za nešteta vprašanja šolski sveti, ki so jih pred kratkim izvolili na roditeljskih sestankih. V svete so bili izvoljeni najbolj skrbni starši, zastopniki organizacij, zastopniki krajevnih podjetij pa so določili njihovi upravni odbori in delavski sveti. Zgleden primer tesnega sodelovanja pri reševanju šolskih vprašanj je občina Zreče, kjer sta delavski svet in upravni odbor Tovarne kovanege orodja velikokrat razpravljala o teh vprašanjih.

SVETI ZA PROSVETO PRI OBČINSKIH LJUDSKIH ODBORIH SO POSTALI BOLJ DELAVNI

Po reorganizaciji svetov za prosveto pri občinskih ljudskih odborih, je skoraj povsod opaziti napredek v njihovem delu. Prej so bili predsedniki večinoma učitelji ali drugi poklicni prosvetarji, medtem ko so bili nedavno izvoljeni za predsednike teh svetov sposobni občinski odborniki, ki jim je hkrati pri srcu tudi prosvetno delo v vasi. Tem bo sedaj veliko lažje seznanjati ostale občinske odbornike o potrebah šolstva in drugih prosvetnih problemih. V Strmcu je Svet za prosveto razpravjal o obnovi osemletke in tudi predlagal občinskemu ljudskemu odboru, da bi zagotovil potreben denar. Razen tega bodo na pobudo občinskega sveta za prosveto obnovili knjižnico, fizikurno igrišče za šolo itd. Prav tako so se občinski odborniki v Sempetru zavzeli za obnovo šolskega poslopja in za ureditev fizikurnega igrišča. F. K.

Taborniki rodu »Veseli veter« v Murški Soboti so pred dobrim tednom razvili prapor. Tistega dne so odprli tudi razstavo ženskih in moških ročnih del. Sobočani so jo z zanimanjem obiskovali.

Letošnja glavna naloga Zveze borcev

skrb za borce, otroke padlih ter utrditev občinskih organizacij

Za štipendije otrokom padlih partizanov in za dopolnilno šolo bo letos OLO Novo mesto prispeval Zvezi borcev 8 milijonov dinarjev — Izmed 23 občin v okraju jih je 18 že razglasilo svoj občinski praznik

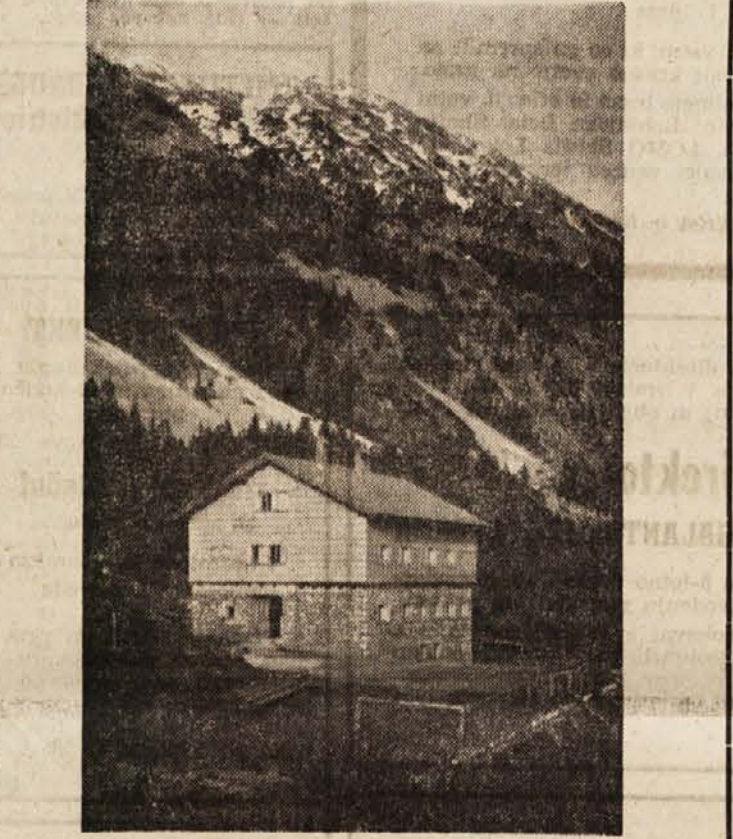
Delegati, 5282 članov Zveze borcev novomeškega okraja, so se zbrali v nedeljo 25. aprila v sejni dvorani OLO Novo mesto; poslušali so obsežno in izčrpano poročilo in obračun dela občinskih organizacij in okrajnega odbora ZB za minulo leto. V živahnem razpravljanju in sodelovanju so ocenili doslej opravljene naloge, ugotovili tudi razne pomanjkljivosti in dali novemu 9-članskemu okrajnemu odboru ZB obilo napotkov za ureditve nalog, ki so pred organizacijo. Predsednik okrajnega odbora

23 občinskih odborih imajo po 7 do 11 odbornikov; v zelo oddaljenih vaseh pomagajo odborom vaški poverjeniki. Čeprav si je okrajni odbor ZB prizadeval da bi tudi občinski odbori ZB začeli sistematično delati in da bi stalno reševali naloge, ki so vedno pred njimi, mu to pri vseh občinah še ni uspelo. V Veliki Loki, na Dvoru, Prečni in Smarjeti se občinski odbori ZB le redko sestajajo, tako da ni čudno, če se ponekod članom ZB dogajajo krivice (pri sestavljanju spiskov agrarnih upravičencev so marsikje prezrli zaslužne borce, ki so upravičeni do zemlje, pri dajanju podpov, pri iskanju služb za otroke siromašnih članov ZB in pod.). Odbora ZB v Dobriču in Dol. Toplicah n. pr. niti do zdaj še nista poslala podatkov o številu otrok padlih borcev, nepopolne podatke pa so poslali iz Sentjerneja, Gotne vasi, Trebnja, Smarjete, Dvora in še nekateri.

Na konferenci so delegati zelo upravičeno kritizirali brezbriznost in malničnost tistih odborov in posameznih članov Zveze borcev, ki jim oporoka v NOB padlih tovarišev ni prav nič mar. Po nepopolnih podatkih živi v okraju 1167 otrok padlih borcev, izmed teh 76 otrok brez obeh roditeljev. V minulih letih za te sirote ni bilo dovolj sistematične skrbi; vzgoja otrok in njihova vključitev v šole, obrt in življenjsko zaposlitev pa je tako za Zvezo borcev kot ostale državljane družbeno-politično vprašanje, ki ga je treba rešiti z vso vestnostjo in potrebno srčno toplino. V osnovnih šolah, nižjih in višjih gimnazijah ter strokovnih in obrtnih šolah je skupno 745 otrok; med njimi jih 57 nima obeh roditeljev. Ob zadnji konferenci je bilo na pr. na nižjih gimnazijah pozitivno ocenjenih le 44 odstotkov teh otrok. Marsikje učitelji in profesorji sploh ne vedo, kdo je partizanska sirota. Posledice vojnih in povojnih let, premajhna skrb pedagoških delavcev in slaba povezava organizacij ZB s šolami so v veliki meri vzrok slabih uspehov teh otrok. Izmed 105 otrok, ki bi se radi šli učiti obrti, jih 20 nima potrebne izobrazbe. Za nje bodo organizirali v dijaškem internatu v Šmihelu dopolnilno šolanje. V šol. letu 1953-54 dobiva štipendije 130 otrok. Za leto 1954 je OLO Novo mesto predvidel v okrajnem proračunu 8 milijonov din, ki bodo porabljeni predvsem za nadaljnje štipendije in za dopolnilno šolo. Primere — res da so zelo redki — kjer skrbniki ali roditelji porabijo denar za štipendije za svoje potrebe, so na skupščini obsojili.

Letos v maju bodo pregledali zdravniki vse otroke — partizanske sirote, poleti pa jih bodo več poslali v kolonije in taborjenja v Dol. Toplice, Žužemberk in Trebnje. Na skupščini so opozorili, da je treba zlasti mladino seznanjati s kraji, kjer so bili sestanki OF, prve borbe z okupatorji, streljanje talcev itd. Pisanje občinskih kronik je hvaležno in nujno potrebno delo. Vsi občinski odbori ZB naj takoj začno načrtno zbirati domače zgodovinsko gradivo iz let NOB.

Prvega maja bo odprt Valvazorjev dom pod Stolom

Na letošnji delavski praznik bo Planinsko društvo v Radovljici odprlo pod Stolom, v višini 1810 m, Valvazorjev dom. Dom je zgrajen na ruševinah starega, ki je bil med NOB porušen

Prebivalci občine Kostel na Kočevskem so se skrbno pripravili na svoj občinski praznik

Kočevje, 26. apr. Pred 12 leti ob tem času so partizani preganili Italijane iz postojanke Brod na Kolpi, iz Banje loke do Kočevja. Dne 27. aprila 1942 so Italijani požgali v občini Kostel vasi Preže in Kuželč. Osem vaščanov so ustrelili, ostale pa odgnali v zapore in internacijo. Nocoj bodo člani Zveze borcev obiskali partizanske družine. Jutri, 27. aprila, na občinski praznik bodo imeli popoldne slavnostno sejo občinskega LO, nato bo žalna slavnost ob prenosu padlih borcev in talcev v skupno grobišče pri Kostelu. Popoldne bo v Kostelu nastopila igralska družina s Klopčičevo igro »Mati«. O. K.

Postanite naročnik »Ljudske pravice« — Borbe

»Ali ne bi bilo pametneje, da si privoščita malo žganja?«
»Dve...« je zarentačil Gustav.
Spoznal sem, da me hoče po vseh pravih pobitih. »In ena so...« Potisnil si je čepico na tilnik.
»Drži jezik za zobmi, tepec!« sem zakričal iznenada. Gustav je od presenečenja kar zaxjal in stopil korak bliže. Natanko tja, kjer sem ga hotel lmeti. Takoj sem udaril. Bil je udarec ko s kladivom, z vso težo telesa. Naučil me je bil Köster. Boksači se nisem znal posebno dobro; to se mi ni zdelo potrebno Saj je šlo večinoma samo za prvi udarec. In ta je bil dober. Gustav se je zavallil po tleh ko vreča.
»Nič mu ne bo škodilo,« je menil mladi šofer. »Star pretepač.«
Pobrala sva ga in ga posadila na stopnico njegovega taksija.
»Si bo že sam pomogel.«
Malo me je skrbelo. Ko sem ga udaril, sem v naglici držal palec napačno, tako da sem si ga zvil. Če bi se Gustav spet postavil na noge, bi lahko storil z menoj, kar bi hotel. To sem povedal mlademu šoferju in ga vprašal, ali mi ne bi bolj kazalo odpeljati se drugam. »Neumnost,« je odgovoril, »zadeva je opravljena. Pojdiva zdaj v krčmo in plačaj za svoj nastop. Zdi se mi, da nisi izučen šofer.«
»Ne.«
»Jaz tudi ne. Jaz sem igralec.«
»No in?«
»Živi se pač...« je odgovoril smeje. »Saj ima človek tudi tako dovolj teatra.«
Bilo nas je pet, dva starejša in trije mladi. Kmalu je prišel v krčmo tudi Gustav. Nekaj časa je buljil v našo mizo, potem pa se je primajal k nam. Z levico sem stisnil v žepu šop ključev in trdno sklenil, da se bom branil, dokler bom gibal.

BRALCINAM PIŠEJO

Kdaj bo konec takega odnosa

Mladina idrijske gimnazije se pridno udeležuje na kulturno-prosvetnem področju. Pionirji in mladi delajo v desetih kroških in plod te dejavnosti so pridelitve, ki jih je bilo v letošnjem šolskem letu že precej. Zvečer pred občinsko konferenco ZK pa nas je mladina presenetila kar z dvema prireditvama. Popoldne je lutkovni krožek priredil »Rdečo kapico«, zvečer pa se nam je prvič predstavil folklorni krožek, ki je ple. sal jugoslovanske narodne plesse. Šest mesecev napornega dela je bilo potrebno za prvi nastop. Z mladino sta si prizadevala tudi vzgojitelj gimnazijskega doma tov. Kikel in godalni kvintet pod vodstvom tov. Erjavca.

in naša pomoč mladini! Rezultat razgovora bo najbrž porazen, toda ne za mladino, temveč za ostale. Nehajmo otepati prazno slamo in raje res pomagajmo mladini. Z zadnjimi nastopi so dokazali, da se bodo kmalu povzpeli na tradicijo kulturnega življenja v Idriji. Vse kaže, pa naj bo komu prav ali ne, da postaja prav gimnazijska mladina nosilec prosvetne dejavnosti v mestu in zelo priporočljivo bi bilo, da bi ji sledila tudi Svoboda.

Mladini pa samo tole: »Proti zastarelim nazorom se mora mladina boriti z naprednim in vztrajnim delom!«

POPRAVEK

V članku »Tudi v gledališču je treba varčevati«, priobčenem 15. t. m. v »Ljudski pravici-Borbi« na 8. strani, smo napravili neljubo napako. V stavku »Delo ni ustrezalo predpisom, ker je vse nabavljalo sam brez potrebne odobritve uprave«, je stavek izpustil besedo ekonom, korektor pa je napako prezrl. Pravilno je: »Delo ekonomu ni ustrezalo predpisom, ker je vse nabavljalo sam...«

Nesreča pri streljanju z možnarjem

V Bukovcih v ptujskem okraju je 24-letni Stanko Veselič 18. aprila streljal z možnarjem. Nabil ga je z eksplozijo, ki ga je prinesla iz Gradbenega podjetja v gostanju. Kjer je bil zaposlen. Možnar je razneslo in pri tem odrgalo Veseliču levo roko v zaplestju.

Batista Aleksander, star 20 let, iz Toplice v postojanskem okraju, je kvartal v gostini s 34. letnim Aleksandrom Kirnom iz iste vasi. Kirn je pri kvartanju izgubil in Batisti ni hotel plačati dveh decilitrov vina. Zato ga je ta kasneje pričakal in ga s kamnom udaril po glavi. Zlomil mu je nosni koren. Kirna so odpeljali v reško bolnišnico. Batista pa se bo zagovarjal pred sodiščem.

Obiskovalci vinarske razstave v Ljubljani od 24. aprila do 2. maja 1954 naj izkoristijo 25% popust, odobren za kongres vinogradnikov!

Organi tajništva za notranje zadeve so 24. aprila popoldne zaprli 51-letnega F. B. iz gorškega okraja, ki je zadnje čase stanoval v Mariboru. Po poklicu je čevljar, vendar je bil brez zaposlitve. Pri zaslišanju

TRIJE tovariši

ROMAN 60

Dež se je ulil, ko sva izstopila. Ko sem plačeval, je bil tlak še temno poškoproljen s kapljami ko panter, — še preden pa sva prišla do vrat, je bil že ves črn in srebrnkast, tako je lilo. Luči nisem prižgal. Strele so razsvetljevale sobo. Nevhita je divjala tik nad mestom. Grom je sledil gromu. »Zdaj lahko tu vsaj enkrat kričiva,« sem zaklical Pat, »brez skrbi, da bi naju kdo slišal.«

Naša delavnica je bila še zmeraj prazna ko kozolec pred žetvijo. Zato smo sklenili, da taksija, ki smo ga bili kupili na javni dražbi, ne bomo prodali, temveč ga bomo začasno sami uporabljali za vožnje. Z Lenzem naj bi se vrstila Köster bi lahko z Juppom sam skrbel za delavnico, dokler ne bi spet dobili popravil. Z Lenzem sva se rebala, kdo bo prvi vozil taksij. Jaz sem dobil, si napolnil žepo z drobižem, vzel šofersko izkaznico in se počasi

odpeljal s taksijem po ulicah, da bi najprej poiskal primeren prostor, kjer bi stal in čakal. Nekam čudno mi je bilo pri srcu, ko sem prvič vozil taksij. Vsak tepec bi me lahko ustavil in najel. Ta občutek ni bil nič kaj prijeten. Poiskal sem postajališče, na katerem je stalo samo pet taksijev. Bilo je nasproti hotelu Waldeckerjev dvor, sredi poslovnega okraja. To je kazalo na živahen promet. Ustavil sem motor in izstopil. Od enega prednjih taksijev je prišel k meni možakar visoke postave v usnjenem plašču. »Glej, da se pobereš od tod,« je zarentačil. Mirno sem ga pogledal in brž preudaril, da bi ga najlaže zgrabil od spodaj in vrgel čez glavo, če bi bilo potrebno. V plašču ne bi mogel dovolj hitro dvigniti rok. »Nisi razumel?« je vprašal korenjak v usnjenem plašču in mi pljunil cigareto pred noge. »Glej, da se pri pričji pobereš! Saj vidiš, da nas je že dovolj!« Jezil se je, da sem se jim pridružil, to je bilo očitno; toda imel sem pravico ustaviti taksij tu. »Rade volje plačam nekaj nastopnih rund,« sem dejal. S tem bi bila zadeva zame opravljena. To je bil običajni način, če se je taksijem pridružil nov. Pristopil je mlad šofer. »Ze prav, tovariš. Pusti ga, Gustav...« Toda Gustavu nekaj na meni ni bilo vo volji. Vedel sem, kaj. Slutil je, da sem v tem poklicu novinec. »Stel bom do tri...« je dejal. Bil je za glavo večji od mene in na to se je zanašal. Opazil sem, da s prepričevanjem ne bom dosti opravil. Moral sem se umakniti ali se z njim spoprijeti. O tem ni bilo dvoma. »Ena...« je štel Gustav in si odpel plašč. »Ne delaj neumnosti,« sem dejal, da bi še enkrat skušal preprečiti spopad.

Čestitamo delovnemu ljudstvu
k 1. maju ter priporočamo
svoje izdelke

ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE **Meso** MARIBOR,
Partizanska 16

Mestno instalatersko in kleparsko podjetje

MARIBOR, Koroška c. 31

Čestita k največjemu Prazniku delovnega
ljudstva — 1. maju in želi v nadaljnji so-
cialistični graditvi mnogo uspeha vsem
delovnim kolektivom!

Izvršujemo vsa vodovodna in kleparska
dela, kakor tudi vse vrste izolacij

DELOVNI KOLEKTIV

KOLEKTIV DRŽAVNEGA
OBRTNEGA OBRATA

Sodarstvo

MARIBOR, Nasipna 35

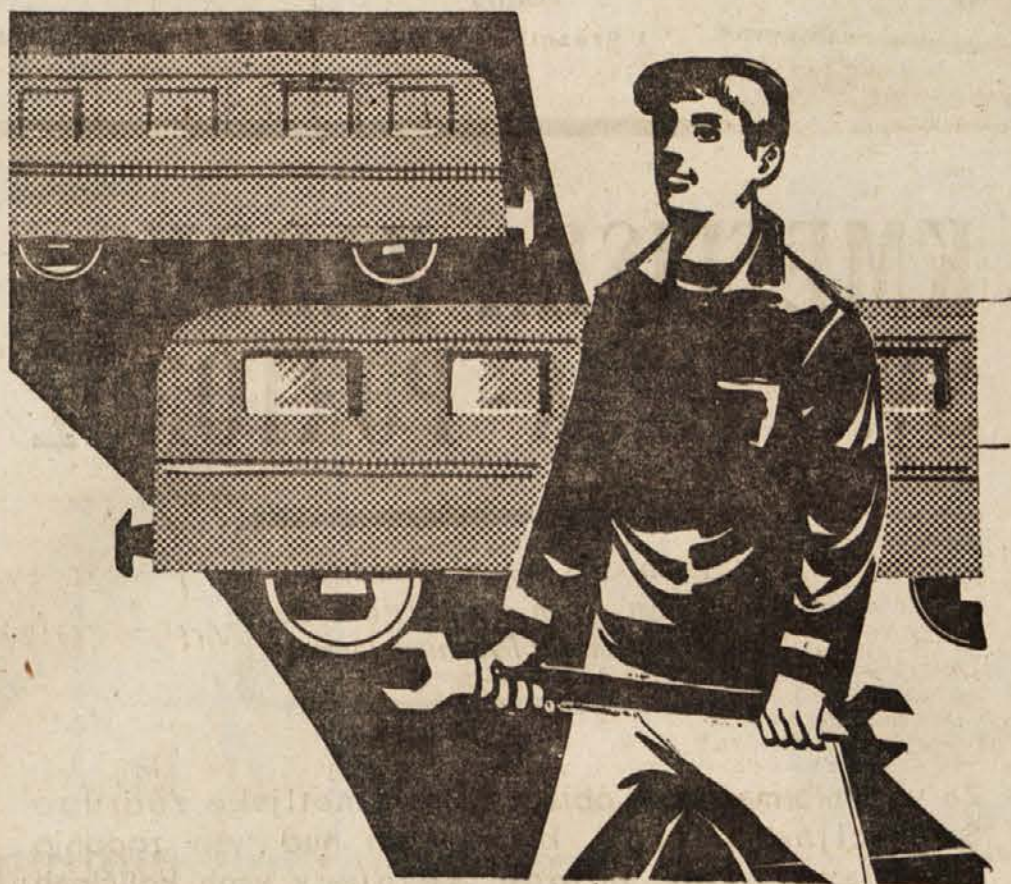
Čestita k Prazniku dela —
1. maju!
Obenem se priporočamo svo-
jimi sodarskimi izdelki

Gozdarsko autopodjetje Maribor

Čestita vsem delovnim ljudem
široj domovine k Prazniku
dela — 1. maju!

V ŽELJI PO NAPREDKU IN DOSEGU BOLJŠE BODOČNOSTI
BOMO DOSLEDNO IZVAJALI DNEVNE DELOVNE NALOGE.
K NAJVEČJEMU PRAZNIKU DELOVNEGA LJUDSTVA — 1. MAJU
ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV

DELAVNICE ŽELEZNIŠKIH VOZIL

Boris Kidrič

MARIBOR

Ščetkarna

MARIBOR Pipuševa 12

Čestita k Prazniku dela
— 1. maju!
Obenem se priporoča
cenjenim odjemalcem
z vsemi ščetarskimi
artikli, kakor tudi izde-
lav po naročilu

Državni obrtni obrat

»KERAMIKA«

MARIBOR, Kneza Kocija 6
Čestita k Prazniku dela —
1. maju!

SLAŠČICARNA

Zvezda

Maribor, Gosposka 25

Čestita za 1. maj vsem del-
ljudem širom naše domovine!

GOSTINSKO
PODJETJE

MAJOLIKA

Čestita vsem svojim
gostom za delovski
Praznik — 1. maju!

MARIBOR,
Rotovski trg 2

Elektra

ELEKTROTEHNIČNO
PODJETJE
MARIBOR

Čestita k največjemu Prazniku
delovnega ljudstva — 1. maju!

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM NAŠE
SOCIALISTIČNE DOMOVINE ČESTITA
K PRAZNIKU DELA — 1. MAJU
IN JIM ŽELI MNOGO USPEHA
PRI NADALJNJEM
DELU

MESTO

MARIBOR

Vsem delovnim kolektivom Jugoslavije čestita k Prazniku
dela — 1. maju

Hidromontaža

MARIBOR

MONTIRAMO elektroenergetske, prenosne in industrijske naprave, tlačne cevodode, hidromehansko
opremo, dvigalne in transportne naprave, hidroelektrarne, termoelektrarne, transformatorske in raz-
delne postaje, turbine, generatorje, transformatorje, električne plavže in industrijske peči, cemen-
tarne, papirnice, črpalne naprave za navodnjavanje ter drugo splošno industrijsko opremo.

IZVRŠUJEMO v industrijskih objektih električne instalacije za pogon, razsvetljavo, upravljanje,
krmaljenje, signalizacijo, avtomatizacijo in veze, instalacije za razvod in čiščenje olja, vode in
zraka ter popravila in remont elektraršiške in tovarniške opreme

IZDELUJEMO po svojih konstrukcijskih načrtih ali po predloženih projektih vse vrste montažnih
pripomočkov, transportnih in dvigalnih naprav, konstrukcij in mehanizmov v lesni, dobro opre-
mljeni delavnici.

NABAVLJAMO vso elektrostrojno opremo in material, prevažamo težko industrijsko opremo in stroje
z lastnimi specialnimi vlačilci in prevoznimi sredstvi do 100 ton

NUDIMO bogate izkušnje, ki jih je naš delovni kolektiv pridobil s svojim dokazanim in prizanim
delom pri dosedanjih montažah elektroenergetskih in industrijskih naprav v vseh republikah
Jugoslavije.

Naj živi 1. maj — praznik vsega delovnega ljudstva!

Mariborska livarna in tvornica kovinskih izdelkov

MARIBOR Poštni predel št. 20
Ulica herojev Jevtiča 11

☎ 24-13, 28-12, 23-07 — ☎ LIVARNA MARIBOR

IZDELUJEMO:

Medeninate palice vlečene, kvalitete M5 raznih dimenzij in profilov, sposobne za avtomatsko
obdelavo. Odlitke vseh barvastih kovin, razne kvalitete in težine po načrtih in modelih. Vodovodne,
parne in sanitarne armature, niklane in pokromane. Gradbeno in pohištveno okovje iz medenine,
po želji niklano in pokromano. Črpalke za beljenje prostorov in dele za sadne in vinogradniške
škropilnice. Gibljive spiralne cevi za ročne preše za električno, avtomobilsko in ventilatorsko Indu-
strijo. Gibljive spiralne cevi za sejalne stroje. Odkovke in odpreke iz bakrenih, cinkovih in
aluminijevih legur. Peči za kopalnice kompl. z armaturami. Razpolagamo z najmodernejšimi stroji
za brizgani in litanji liv (Spritzguss), za izdelavo raznovrstnih preciznih strojnih delov in za artikle
široke potrošnje po načrtih. Potrebno orodje izdelamo v lastni delavnici. In sprejemamo tudi
tozadavna posebna naročila. Vršimo pretapljanje in regeneracijo odpadkov barvastih kovin. —
Naročila izvršimo kvalitetno in po konkurenčnih cenah.

KUPUJEMO ODPADKE VSEH VRST BARVASTIH KOVIN PO NAJVIŠJI DNEVNI CENI.

ČESTITAMO VSEM DELOVNEMU LJUDSTVU K 1. MAJU!

REMONT

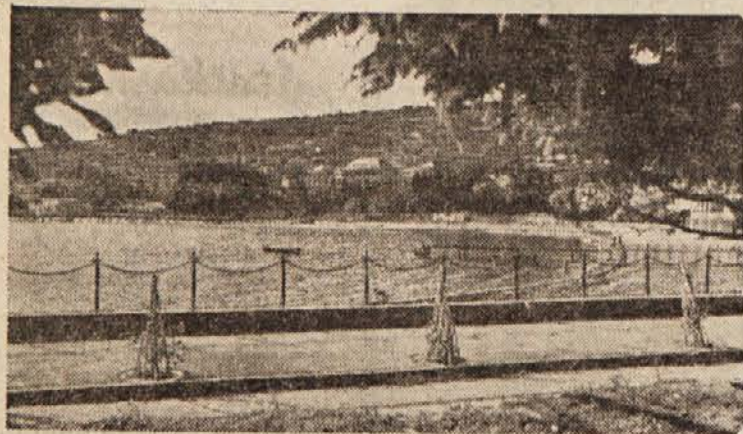
TOVARNA STROJEV IN LIVARNA

PROIZVAJAMO:

proizvodne stroje in naprave po individualni želji naročnika, brusilne
in polirne stroje za ročno brušenje in poliranje na električni pogon,
fipisirane reduktorje dvostopne od 0,5—30 KS, armature za parne pekar-
ske peči, sistem »Debag« ter parno peč s Perkinsovimi cevmi. Odlitke
iz strojne litine od 1—2000 kg ter vrši remont orodnih strojev po želji
naročnika in rezkanje vseh vrst zobčnikov.

Čestitamo k največjemu Prazniku delovnega ljudstva — 1. maju — in
želimo v nadaljnji socialistični graditvi obilo uspeha vsem delovnim
kolektivom!

Mestni ljudski odbor
Portorož

čestita vsem svojim
vollvcem in delovnemu
ljudstvu
k Prazniku 1. maja

Mestni ljudski odbor
PIRAN

čestita vsem svojim
vollvcem
k Prazniku 1. maja

Gradbeno
podjetje
„1. maj“
KOPER

čestita vsem svojim
poslovnim znancem in
delovnim ljudem
k Prazniku 1. maja

Vsem svojim poslovnim
znancem in delovnim
ljudem čestitamo
ob Prazniku 1. maja

Poslužujte se naših
vozil in prijetno se
boste počutili

„Slavnik“
KOPER

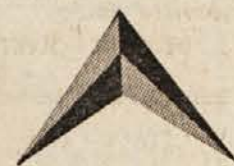
**KMETIJSKA ZADRUGA
SV. LUCIJA - PORTOROŽ**

čestita vsem svojim odjemalcem,
članom, vsem zadrugam in
dobaviteljem k Prazniku 1. maja

Za vse informacije se obračajte na Kmetijsko zadrugo
Sv. Lucija-Portorož, katera vam nudi vso zgodnjo
zelenjavo, vrtno jagode, češnje v vseh količinah
Dobava promptna, blago sveže

»BOR«

TRGOVSKO PODJETJE Z LESOM
IN GRADBENIM MATERIALOM

IZOLA

„TOURIST“ Ankaran

čestita vsem svojim poslovnim prijateljem in gostom
našega podjetja k Prazniku 1. maja
Obiščite nas, kjer boste solidno in ceneno
postreženi!

INDUSTRIJSKO PODJETJE
„SALVETTI“, Piran

- proizvaja in nudi:
- Pralno milo belo „Palma“
 - Pralno milo rumeno „Cupra“
 - Pralno milo zeleno „Isirla“
 - Pralno milo terpeninovo
 - dišavljeno pralno milo
 - Pralni prašek odprt in v zavrtkih
 - Milni prašek „Sulfo“ za fine tkanine
 - Kristalina soda
 - Parkejni vošek
 - Loščilo za čevlje „Perla“

BRODOGRADILIŠTE

„Boris Kidrič“ d.d.

PIRAN

Mestna plinarna Piran

čestita vsem svojim odjemalcem plina
k Prazniku 1. maja

Kolektiv
IZVOZNO - UVOZNEGA
PODJETJA

**„DELAMARIS“
IZOLA (STO)**

čestita vsem delovnim kolektivom
za delavski Praznik 1. maj

**„Prerad“
Portorož**

čestita
vsem svojim odjemalcem
in poslovnim znancem
k Prazniku 1. maja

Delovni kolektiv
trgovskega podjetja
z industrijskimi predmeti

»JADRO« Piran

čestita vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem
k Prazniku 1. maja in se toplo priporoča s solidno postrežbo
v svojih poslovalnicah

Vse informacije
„Prerad“ - Portorož

DELOVNI KOLEKTIV
TRGOVSKEGA PODJETJA

»ŽIVICA« Piran

čestita vsemu delovnemu ljudstvu k Prazniku 1. maja

Občinski ljudski odbor Kanal ★ Občinski komite ZKS
Kanal ★ Občinski odbor SZDL Kanal ★ Udeležene
rez. oficirjev sektor Kanal ★ Občinski odbor ZB Kanal

čestitajo vsemu delovnemu ljudstvu k velikemu delavskemu razniku 1. maja,
z željo, za čimveč uspehov pri izgradnji naše socialistične domovine

Naj živi Praznik delovnega ljudstva — 1. maj!

GOSTINSKO
PODJETJE

„Zarja“ KOPER

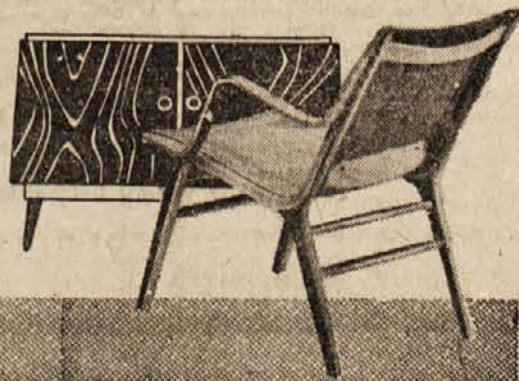
čestita vsem delovnim ljudem k Prazniku 1. maja ter se še nadalje priporoča
s svojimi poslovalnicami: PE SION VALDOLTRA, RESTAVRACIJA PRI PETELINU
KOPER, BAR NA KRŽIŠČU, GOSTILNA ISTRA IN ENSION V GIUSTERNI PRI KOPRU

Delovni kolektiv TOVARNE PONIŠTVA

„KRN“ PODMELEC IN CERRNO

čestita vsem delovnim kolektivom
in našim odjemalcem k
največjemu delavskemu Prazniku 1. maja
Našim odjemalcem zagotavljamo nadaljnjo
dobavo kvalitetnih izdelkov pohištva
na konkurenčnih cenah

Naj živi naš delavski Praznik 1. maja!

Glavni odbor Ljudske tehnike za Slovenijo

čestita
vsem Okrajnim odborom
Ljudske tehnike in vsem
organizacijam
k Prazniku dela
in želi mnogo uspehov pri
tehnični vzgoji ljudstva

Delovni kolektiv tovarne koles

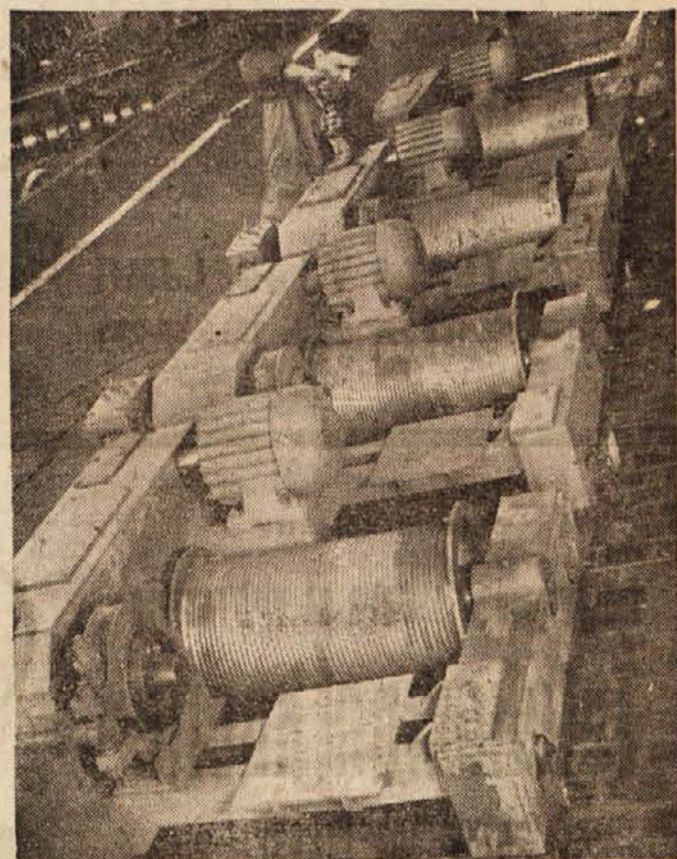
LJUBLJANA

čestita vsem delovnim
ljudem k Prazniku dela

TITOVİ ZAVODI

LITOSTROJ
LJUBLJANA

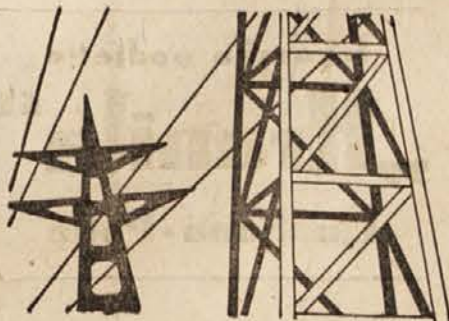
VSEM
GRADITELJEM
SOCIALIZMA
ČESTITAMO K
PRAZNIKU DELA!

JAMBOR

Industrija elektrostrojnih konstrukcij
CRNUČE

Izdeluje vseh vrst konstrukcij
in material za elektrifikacijo

Čestitamo vsem delovnim kolektivom
k Prazniku 1. maja

KOLEKTIV

PODJETJA ZA IZPOSOJANJE FILMOV LJUBLJANA

iskreno čestita k Prazniku dela vsem svojim
odjemalcem in kinoobiskovalcem in jim želi v
gospodarskem letu 1954 mnogo uspehov pri so-
cialistični izgradnji naše države

Delovni kolektiv

Produktivne zadruge ljubljanskih mizarjev, Ljubljana-Vič

čestita vsem delovnim kolektivom
k delovnemu prazniku

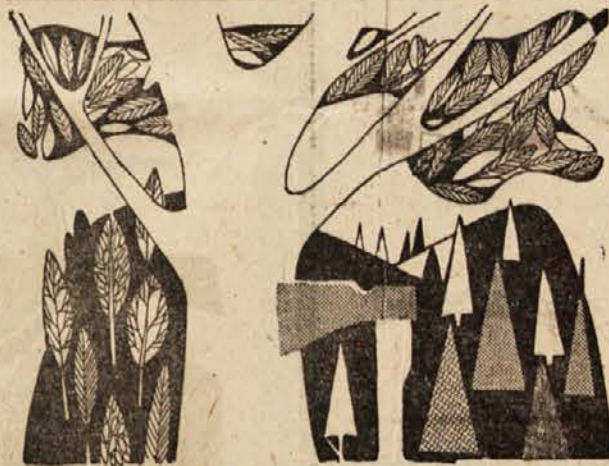
Gozdno gospodarstvo LJUBLJANA

Parmova ul. 4. Telef. 20-797. Tek. rač. NB 602-T-24

OPRAVLJA po sodobnih načelih gospodarske
vede sledeče dejavnosti:

**pogozdovanje, urejanje, izkoriščanje,
gojitev in varstvo gozdov**

PRODAJA vse glavne in stranske gozdne proizvode

UPRAVLJA GOZDOVE in gozdna zemljišča sploš-
nega ljudskega premoženja na področju gozd-
nih uprav:

BISTRA — tel. Vrhnika 28, žel. postaja Vrhnika.

KAMNIK — s sedežem na Kolovcu, tel. Radomlje 2,
žel. postaja Jarše.

LITIJA — s sedežem v Smartnem pri Litiji, tel. Smartno
pri Litiji 2, žel. postaja Litija.

TURJAK — s sedežem v Škofljici, tel. Škofljica 5, žel.
postaja Škofljica.

VELIKE LAŠČE — tel. Velike Lašče 1, ž. p. Velike Lašče.

GEODETSKI ZAVOD

Izvajalec vseh geodetskih del, ki služijo kot
osnova za novo izmero,
Investicijska preddela in

pošilja ostale tehnične namene

vsem svojim naročnikom ter delovnim kolektivom
Slovenije tovariške pozdrave za Praznik dela

Delovni kolektiv podjetja

Mestno tesarstvo Ljubljana, Izanska cesta 8

čestita vsem delovnim ljudem
k Prazniku 1. maja

Za 1. MAJ, Praznik dela,
čestita vsem poslovnim
prijeteljem

celotni kolektiv

TRGOVSKEGA PODJETJA
Z BARVAMI IN LAKI

„MAVRICA“ - LJUBLJANA

Uprava: Resljeva cesta 1. Telefon št. 21-256, 21-488

Poslovalnice na drobno

„KARMIN“ - Resljeva cesta 1. Telefon št. 23-251

„MAVRICA“ - Wolfova ulica 12. Telefon št. 23-463

„ORIENT“ - Titova cesta 14. Telefon št. 22-655

Skladišča — engros

LJUBLJANA, Titova c. 33. Telefon št. 22-561 (Javna skladišča)
RIJEKA, Aldo Colonello 6. Telefon št. 33-07

DELOVNI KOLEKTIV
GRADBENEGA
PODJETJA

LJUBLJANA
VOŠNJAKOVA UL. 8a

ČESTITA K PRAZNIKU
DELA VSEM DELOVNIM
LJUDEM

Trgovsko podjetje

„Kurirsko prodaja“ Ljubljana, Ce ovška cesta 34

čestita k Prazniku dela vsem delovnim kolektivom ter se isto-
časno priporoča za nadaljnji odjem kurlva katerega Vam nudimo
v vseh naših skladiščih, oz. poslovalnicah

KRISTAL

STEKLARSKO PODJETJE MLO
LJUBLJANA, TITOVA C. 14. TEL. 21-050

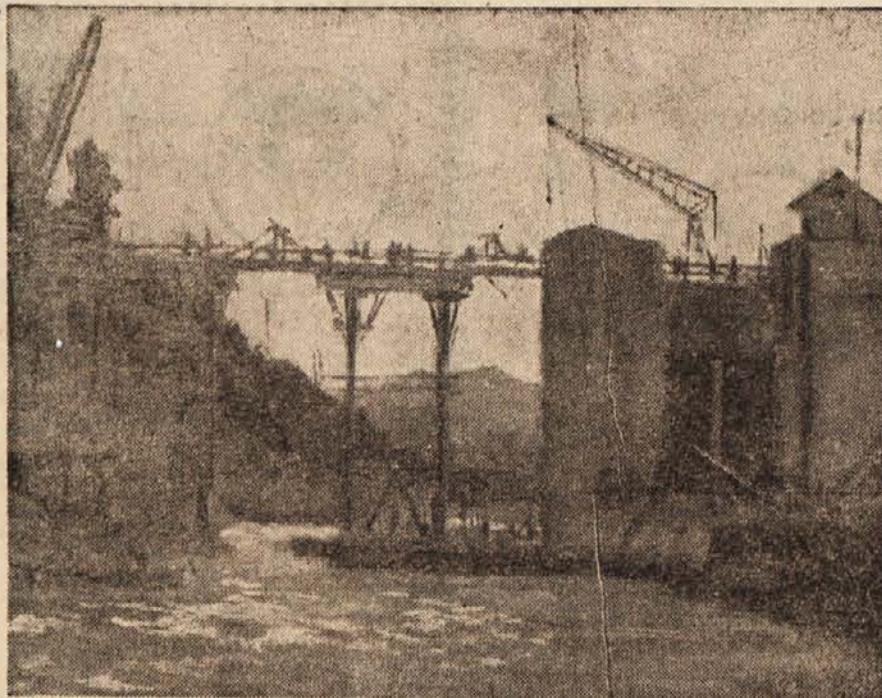
čestita k Prazniku dela 1. maja
vsemu delovnemu ljudstvu

Gra iranje in matiranje stekla,
zdelovanje ogledal ter za-
stekljevanje stavb

GRADBENO
INDUSTRIJSKO
PODJETJE

»GRADIS«

CENTRALA V LJUBLJANI
BOHORIČEVA 24 - TEL. 39-241

čestita v imenu svojih kolektivov
na Jesenicah, v Medvodah,
Ljubljani, Šoštanju, Ravnah
na Koroškem, Mariboru, Ki-
dričevem, Škofji Loki, Ze-
nici, Grosuplju in Dekanih

ob priliki delavskega Praznika in
želi svojim naročnikom in drugim
delovnim kolektivom nove uspehe
v borbi za izgradnjo socializma

Delovni kolektiv

Industrijskega podjetja za elektrovezve
Telekomunikacije

Ljubljana - Pržani

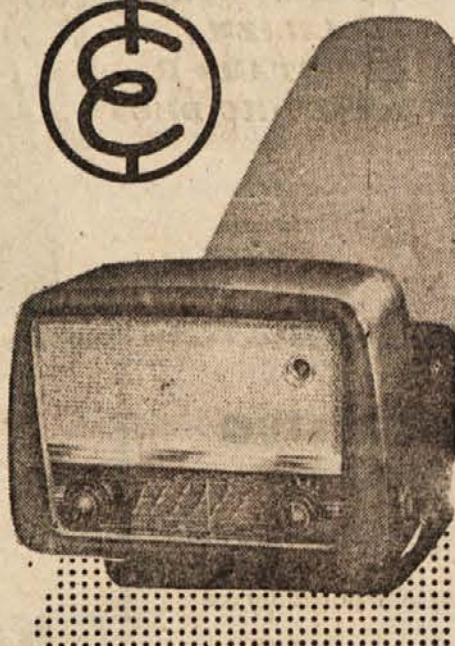
s svojimi obrati

Semič, Šentjernej,
Sežana in Ježica

čestita

k Prazniku 1. maja

vsem poslovnim prijateljem in delovnim
kolektivom širom naše domovine

Trgovsko podjetje

„Hranila“
Ljubljana - Polje

Kolektiv podjetja želi svojim odje-
malcem za delavski Praznik mnogo
uspehov. Zavezuje se svojim od-
jemalcem za še solidnejšo postrežbo

Obrtno
namnoseško podjetje

Tel. 20-210 NB-604-T-321

„Narvni kamen“

Ljubljana, Kolodvorska 32

se priporoča cenj. odjemalcem za vsa v to stroko spadajoča dela in čestita
k delavskemu Prazniku 1. maju — Cene solidne! — Postrežba točna!

KOLEKTIV PODJETJA

„Silvaprodukt“

LJUBLJANA
Parmova 37

čestita k delavskemu Prazniku in se nadalje priporoča
svojim odjemalcem in dobaviteljem

Silvaprodukt

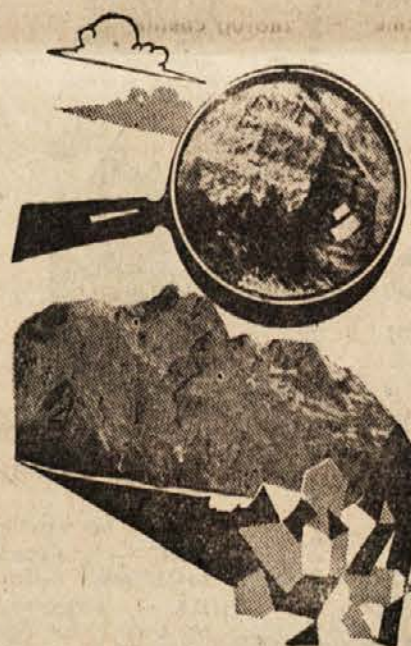
**PEKARNA
POLJE**

Kolektiv podjetja želi svojim
odjemalcem za delavski Praznik
mного uspehov

Zavezuje se svojim odjemalcem
za še solidnejšo postrežbo

**Geološki
zavod**

LR SLOVENIJE
Ljubljana

- orši: 1. Geološko kartiranje; rudarsko-
geološka, inženirsko-geološka
raziskovanja in ustrezne labo-
ratorijske preiskave
2. Geofizična merjenja
3. Raziskovalna ortanja
4. Rudarska raziskovanja

Čestitamo k Prazniku dela vsem graditeljem socializma!

**Tobačna
tovarna**
v Ljubljani

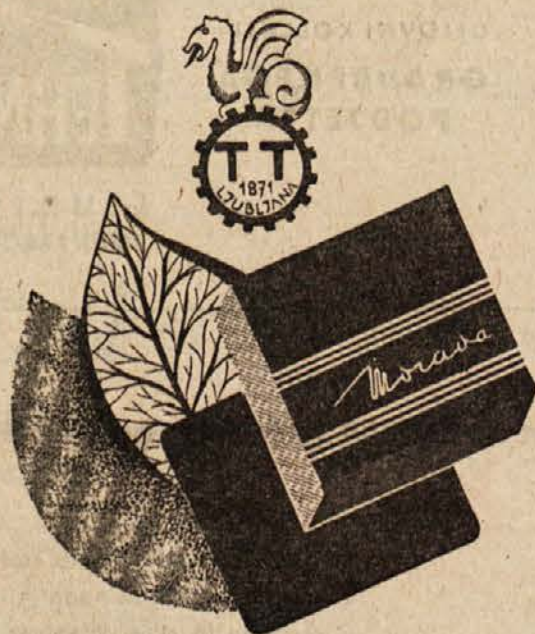
čestita

vsemu delovnemu ljudstvu
k delavskemu Prazniku

1. maja

Zagotavljamo, da bomo kvaliteto
vseh naših izdelkov obdržali
trajno na dosedanji višini

Kadlci! Poslužite se najbolj aromatičnih cigaret: Ljubljana, Planica, Morava

Vsemu
delovnemu
ljudstvu
čestita
k prazniku

kolektiv _____

T iglavske tiskarne v Ljubljani

Kolektiv

**Tovarne kovinske
galanterije**

Ljubljana
Mariborska 4

želi k delovnemu Prazniku vsem svojim poslovnim
prijateljem mnogo uspehov in zadovoljstva

Delovni kolektiv

**Pekarne
»Gradišče«**
Ljubljana

čestita k velikemu
Prazniku 1. maja
vsem svojim od-
jemalcem in ostalim
delovnim kolektivom

Delovni kolektiv
PODJETJA

REMONT IV. - Ljubljana

čestita k Prazniku dela — 1. maju
vsemu delovnemu ljudstvu
ter svojim naročnikom

**OKRAJNI
LJUDSKI
ODBOR
POSTOJNA**

**ČESTITAVSEM
DELOVNEMU
LJUDSTVU
OKRAJA
K PRAZNIKU
1. MAJA 1954.**

**Uprava Kmetijske
zadruga Postojna**

čestita svojim članom odjemalcem in vsem prebivalcem naše socialistične domovine.

Nudimo vse vrste rezanega lesa in umetna gnojila po najnižjih dnevni cenah.

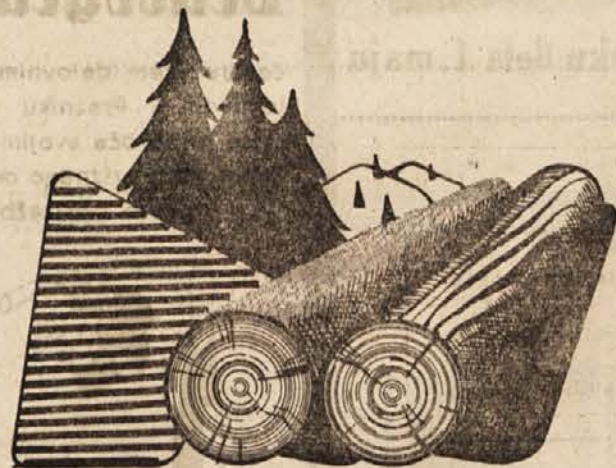
Delovni kolektiv

**Lesno industrijskega podjetja
Postojna**

*z obrati: Postojna,
Beško, Ravnik,
Trnovo, Koritnice*

želi k Prazniku dela vsem delovnim kolektivom mnogo uspeha pri nadaljnji gradnji socialistične domovine

Priporočamo svoje izdelke, rezani les, zaboje ter razno pohištvo po najnižjih dnevni cenah

Proizvajamo vse vrste gozdnih sortimentov in jih nudimo po najnižjih dnevni cenah

Vsem graditeljem socializma čestita k delovnemu Prazniku 1. maju

Gozdno gospodarstvo Postojna

Delovni kolektiv

**„LESONIT“, tovarne lesovinskih plošč
ILIRSKA BISTRICA**

čestita graditeljem socializma k delovnemu Prazniku 1. maja 1954. Lesovinska plošča, edinstvena in prva v naši domovini. Po svoji kakovosti je nenadomestljiva in iskana tudi v tujini.

Vsemu delovnemu ljudstvu, kolektivom podjetij in kmetijskih zadrug čestita za Praznik 1. maja

izvozno uvozno podjetje

**IMPORT - EXPORT
POSTOJNA**

Podjetje izvršuje vse izvozno uvozne posle v obmejnem prometu s Trstom in Vidmom, za vse druge evropske in izvenevropske države pa je specializirano za izvoz lesa in lesnih izdelkov.

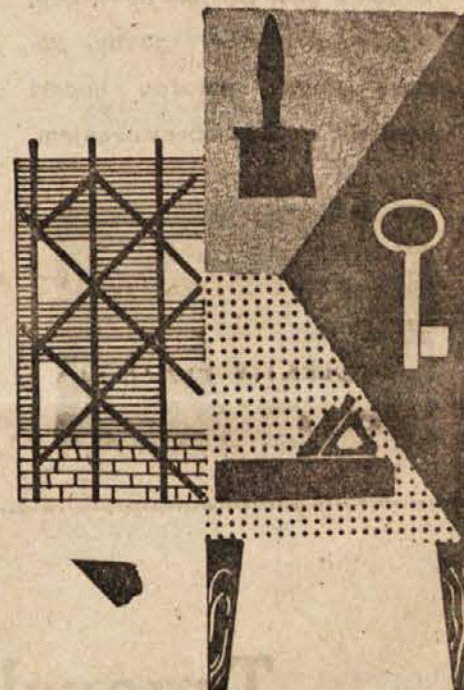
Delovni kolektiv

**Mestnega
gradbenega
podjetja
Postojna**

čestita k največjemu delavskemu Prazniku 1. maju 1954.

Vršimo vsa gradbena dela visokogradenj, pohištvena in stavbeno mizarska dela, ključavničarska pleskarska in črkoslikarska dela. Sprejemamo tudi posamezna naročila.

Delo vršimo hitro in soodno po najnižjih konkurenčnih cenah.

**Kmetijska
zadruga
Cerknica**

iskreno čestita vsem članom in delovnim kolektivom k Prazniku 1. maja 1954.

Kmetu nudimo uvozne semenske krompir in umetna gnojila po najnižjih cenah.

Delovni kolektiv krajevnega podjetja

**Remont
CERKNICA**

čestita vsem investitorjem in vsemu delovnemu ljudstvu k delavskemu Prazniku 1. maju 1954.

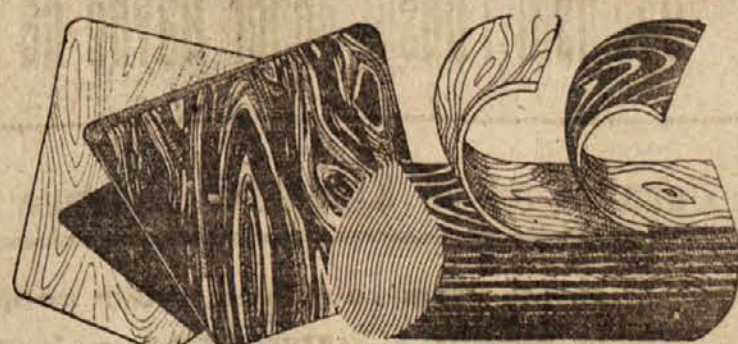
Izdelujemo vse vrste cementnih izdelkov, kakor tudi vsa zidarska, tesarska, mizarska in kleparska dela. Sprejemamo posamezna naročila. Izdelke nudimo po najnižjih konkurenčnih cenah.

Delovni kolektiv

»JAVOR«

tovarna furnirja in vezanih plošč, Pivka, z obrati Pivka, Ilirska Bistrica, Prestranek in Bač, čestita k delovnemu Prazniku 1. maja 1954.

Nudimo bogato izbrlo vezanih in mizarskih plošč, raznih furnirjev, embalaže in rezanega lesa.

Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec

s svojimi obrati

Vuhred, Dravograd,
Mušenik, Suhli do,
Dovže, Mislinja
in Pameče

čestita vsem ljudem
k Prazniku dela

Elektro

Slovenj Gradec

s svojimi
podružnicami

čestita
k Prazniku dela

Okrajni ljudski odbor
Okrajni komite Zveze
komunistov Slovenije
Okrajn. odbor SZDL

Okrajni odbor ZŽD
Okrajni odbor LMS in
OO Zveze borcev NOV
Slovenj Gradec

čestitajo delovnim ljudem Jugoslavije k Prazniku dela 1. maju

K Prazniku dela, 1. maju, čestita
vsem delovnim ljudem kolektiv

Tovarne usnia Slovenj Gradec

Naše usnje je najboljše,
zato so tudi izdelki iz
njega najbolj trpežni.

Kmetijska zadruga Dravograd

čestita k Prazniku dela 1. maju

Delovnim ljudem in odje-
malcem čestitamo k 1. maju

Mestno sedlarstvo in tapetništvo Slovenj Gradec

Trgovsko podjetje

„UINO“ Dravograd

čestita vsem delovnim ko-
lektivom k Prazniku dela
in se priporoča svojim od-
jemalcem s priznano dobro
in solidno postrežbo

Gradnja cest pomeni povečanje
lesnega prirastka v gozdu, po-
meni varno naložen ljudski
kapital z visokim obrestovanjem.

S to željo čestita delovni kolektiv

GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC

z gozdnimi upravami:

Črna, Ravne, Slovenj Gradec,
Mislinja in Radlje

delovnim ljudem Jugoslavije k
Prazniku delovnega ljudstva

Delovni kolektiv

Tovarne kos Sloveni Gradec

čestita k Prazniku delovnega
ljudstva — Prvemu maju

Proizvajamo kose najboljše
kvalitete vseh vrst in raznih
dimenzij

JUNAČKA-KOSA

Trgovsko podjetje OZZ Dravograd

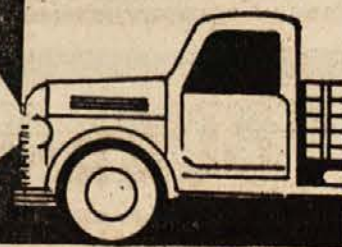
čestita vsemu delovnemu ljudstvu in
svojim odjemalcem k Prazniku 1. maju

AUTOPREVOZNIŠTVO

čestita delovnim ljudem
in poslovnim prijateljem k
Delavskemu prazniku
1. maju

S svojimi avtobusi in osta-
limi prevoznimi sredstvi
smo Vam vedno na uslugo

ČRNA PRI
PREVALJAH

Trgovsko podjetje

Vsem našim odjemalcem
poslovnim prijateljem in
delovnim ljudem česti-
tamo k 1. maju

PECA

Črna pri Prevaljah

Obiščite nas! V naših
poslovalnicah boste vse-
lej hitro in dobro po-
streženi

Občanom
in delovnim ljudem
čestita k Prazniku dela

Občinski ljudski odbor Ravne na Koroškem

Upravni odbor Kmetijske zadruge Prevalje

čestita vsem kolektivom svojih podjetij
in obratov k Prazniku dela — 1. maju

Občinski ljudski odbor
Črna pri Prevaljah

čestita svojim občanom
in delovnim ljudem k
1. maju

Kolektiv
Tovarne
lesovine
in
lepenke
Prevalje

čestita
vsem ljudem
k Delavskemu
prazniku
1. maju

Tovarna **„ZLATOROG“** Maribor

PROIZVAJAMO:

Kvalitetne proizvode za pranje in umivanje ter kozmetična sredstva za nego kože.

Cestitamo vsemu delovnemu ljudstvu k našemu največjemu prazniku vseh naprednih sil — Prvemumu maju!

Predilnica in tkalnica
Maribor

Proizvajamo:

bombažno in stanično prejo ter bombažne in stanične tkanine za ženske obleke, modne ženske obleke, posteljno karo perilo - kanafas itd. — Lastna barvarna in oplemenjevalnica. — Cene zmerne, kvaliteta prvovrstna — Delovnim ljudem bogata izbira

Čestitamo vsem delovnim kolektivom k 1. maju!

DELOVNI KOLEKTIV

Tovarne oblek in konfekcije

Maribor, Meljska cesta št. 56

★ pošilja božene pozdrave vsem delovnim kolektivom in jim želi novih zmag pri izgradnji socializma
★

MARIBORSKA TEKSTILNA TOVARNA
MARIBOR

Predilnice
tkalnice
barvarne
tiskarna
opreture

Čestita k največjemu Prazniku delovnega ljudstva - 1. maju in želi v nadaljnji socialistični graditvi obilo uspeha vsem delovnim kolektivom!

TOVARNA
TRAKOV
IN SUKANCA

Maribor

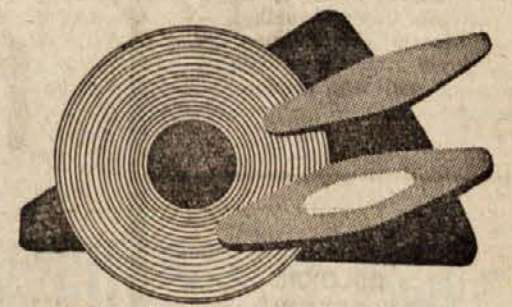
Proizvaja: lanene sukance za industrijo, obrt in gospodinjstvo, bombažne ribarske sukance, bombažne in lanene vrvice za industrijo in obrt, različne bombažne in svilene trakove ter vrvice, svilene in bombažne elastične trakove, najraznovrstnejše vezalke, šolsko prejo in jemstvenike.

Čestitamo vsem delovnim ljudem naše domovine k Prazniku dela

„SWATY“
TOVARNA UMETNIH BRUSOV
MARIBOR

Čestita vsemu delovnemu ljudstvu k največjemu Prazniku vseh naprednih sil - 1. maju

K Prazniku delovnega ljudstva — 1. maju čestita vsem delovnim ljudem kolektiv

Tovarne poljedelskih strojev
Maribor

Mestna
sedlarska
in torbarska
delavnica

Maribor
Gosposka ulica 13

čestita k Prazniku dela — 1. maju in se priporoča s svojimi izdelki

Mestno
ključavnitarstvo

Maribor
Miklošičeva ulica 6

čestita delovnemu ljudstvu k Prazniku dela

Mernik Jože

državni obrtni mojster
Splošno
ključavnitarstvo

Maribor
Strossmayerjeva 3

čestita vsem svojim strankam k Prazniku dela — 1. maju

„Sliker“

Maribor
Prešernova 26

čestita vsem delovnim kolektivom k Prazniku dela — 1. maju

Izdelovalnica
štamplijk

Maribor
Partizanska 24

čestita vsem delovnim ljudem k Prazniku dela — 1. maju

Kolektiv

Cementarne Trbovlje

čestita vsemu delovnemu ljudstvu in
cenjenim odjemalcem k delavskemu
Prazniku

1. maju

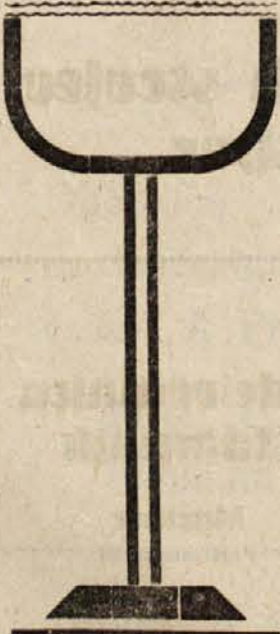
**IZDELUJEMO KVALITETNI
PO ILAND CEMENT**

Vsem svojim cenjenim odjemalcem, poslovnim prijateljem in vsemu delovnemu ljudstvu čestita k delavskemu Prazniku, kolektiv mestnega podjetja

**„Meso“
Trbovlje**

Nudimo vedno sveže prvorazredno meso ter kvalitetne mesne izdelke. — Kmetje! Odkupujemo vse vrste živine in prašiče po najvišjih cenah.

DELOVNI
KOLEKTIV
**MESTNIH
GOSTINSKIH
PODJETIJ
V ZAGORJU
OB S. VI**

čestita vsemu prebivalstvu za Praznik 1. maj ter se s svojimi obrati toplo priporoča za obisk

Kolektiv

Rudnika rjavega premoga

Trbovlje
-Hrastnik

čestita delovnemu ljudstvu in svojim odjemalcem k delavskemu Prazniku **1. maja** ter priporoča v nakup svoj premog

Vsemu delovnemu ljudstvu naše socialistične domovine čestitamo k delavskemu Prazniku

LOMO Trbovlje
MK ZKS Trbovlje
MO SZDL Trbovlje

Delovni kolektiv
gradbenega podjetja

„Graditelj“

v Trbovljah

čestita vsem delovnim kolektivom, odjemalcem ter investitorjem k Prazniku delovnega ljudstva in se priporoča za nadaljnja naročila. ● Izvršujemo: Visoke in nizke gradnje, adaptacije vseh vrst cementne izdelke in kamnoseška dela v lastnih delavnicah.

**Trgovinska zbornica
okraja Trbovlje**

čestita s svojim krogom članstva vsemu delovnemu ljudstvu k Prazniku dela.